VÍCETÉMATICKÉ INFORMACE

Ročník 2011

Souhrnná data – Regiony, města, obce Brno, srpen 2011

Kód publikace: 641364-11

Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2010

Zpracoval: ČSÚ, oddělení regionálních analýz a informačních služeb Brno
Vedoucí oddělení: Bc. Iveta Konečná
Informační služby: tel.: 542 528 115, e-mail: infoservisbrno@czso.cz
Kontaktní zaměstnanec: Ing. Karel Adam
tel.: 542 528 172, e-mail: karel.adam@czso.cz

Český statistický úřad, Brno
2011

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu **www.czso.cz**

Údaje o Jihomoravském kraji naleznete také na Internetu: **www.brno.czso.cz**

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Jihomoravského kraje v roce 2010“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.
Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.
Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.
Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2011. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

© Český statistický úřad, Brno, 2011

Obsah

Úvod....5
Souhrn hlavních poznatků....5
1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ....7
Sídelní struktura....7
Vývoj počtu obyvatel....8
Demografické události....10
Věková struktura....14
2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ....15
Zaměstnanost, ekonomická aktivita....15
Nezaměstnanost....18
Zaměstnávání cizinců....22
Mzdy....23
Důchodci, důchody....24
Školství, zdravotnictví....26
Kriminalita, dopravní nehody....27
3. EKONOMICKÝ VÝVOJ....27
Makroekonomický rámec....27
Vývoz....30
Věda, IT....30
Organizační struktura....31
Zemědělství....32
Lesnictví....33
Průmysl....34
Stavebnictví....34
Bytová výstavba....35
Doprava....38
Cestovní ruch....38
4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ....39
Půdní fond....39
Ekologické zemědělství....39
Vodovody a kanalizace....40
Emise....40
Odpady....41
Výdaje na ochranu ŽP....43
5. MEZIKRAJSKÉ SROVNÁNÍ....44
6. TABULKOVÁ PŘÍLOHA
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj....
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj....
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj....
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí....
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - demografický vývoj....
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj....
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj....
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - vývoj životního prostředí....
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje....

Seznam kartogramů

Pohyb obyvatel v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010 9
Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2005 a 2010 9
Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010j 19
Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2005 až 2010 (stav k 31. 12.) 19
Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2008 20
Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2010 20
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2009 29
Přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2005 až 2010 29
Bytová výstavba v obcích Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010 37
Stavební práce v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010 37
Měrné emise NO_x (REZZO 1-4) v krajích v letech 2005 až 2009 42
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v krajích v letech 2005 až 2009 42
Zahájená bytová výstavba v krajích v letech 2005 až 2010 48
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2005 až 2009 49

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Jihomoravského kraje v roce 2010, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2005). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili postihnout dopady ekonomické recese v našem kraji a posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2010. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2009. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem měsíce listopadu letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.brno.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Jihomoravského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin[1].

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, jednotně bylo připraveno mezikrajské srovnání. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

Souhrn hlavních poznatků

Základní tendence vývoje v Jihomoravském kraji v roce 2010 (2009) v jednotlivých oblastech lze ve stručnosti uvést následovně:

Demografický vývoj

Počet obyvatel kraje rostl pomaleji než v předchozích letech, především v důsledku poklesu počtu osob přistěhovalých z ciziny. Na druhé straně však nižší počet přistěhovalých vedl k tomu, že poprvé od roku 1991 přirozený přírůstek převýšil byť nepatrně migrační přírůstek.

Počet živě narozených dětí klesal již druhým rokem, opět se však zvýšil podíl dětí narozených mimo manželství. Právě počet uzavřených sňatků byl nejnižší od roku 1991, naopak počet rozvedených manželství byl nejvyšší.

Pokračoval proces stárnutí populace. V roce 2004 byl podíl dětské složky a podíl osob v poproduktivním věku téměř shodný, v dalších letech se podíl dětské složky snižoval (přes nepatrné zvýšení v roce 2009 a 2010) a podíl osob v poproduktivním věku postupně rostl, vzrostl ale i podíl osob v produktivním věku.

Postupně se zvyšuje naděje dožití (střední délka života), zvyšuje se i průměrný věk. Zvyšuje se ovšem průměrný věk nejen u obyvatel celkem, ale i průměrný věk matky při narození dítěte, průměrný věk ženicha a nevěsty při uzavření sňatku, či průměrný věk manželů při rozvodu.

Sociální vývoj

Oblast zaměstnanosti odrážela dopady hospodářské recese nejzřetelněji, v roce 2009 tak bylo u většiny ukazatelů sociálního vývoje zaznamenáno zhoršení. Mírné oživení hospodářství v roce 2010 znamenalo v některých případech posun ke zlepšení stavu.

Zaměstnanost se zvýšila, počet zaměstnaných podle výsledků VŠPS byl v roce 2010 proti roku 2009 vyšší o 2,1 tisíc osob, ovšem proti roku 2008 byl tento počet nižší o 5,2 tisíc osob. Rostl i počet nezaměstnaných, a to jak v roce 2009, tak v roce 2010 (v roce 2009 byl počet o 14,2 tisíc osob vyšší a v roce 2010 byl proti roku 2008 dokonce o 19,7 tisíc osob vyšší). Počet nezaměstnaných se začal zvyšovat již ve 4. čtvrtletí roku 2008 a nejvyššího počtu dosáhl v 1. čtvrtletí roku 2010. Vývoj nezaměstnanosti měl vliv i na snížení počtu zaměstnaných cizinců.

S vývojem počtu nezaměstnaných byl úzce spjat i vývoj počtu volných pracovních míst. Jestliže v srpnu 2008 bylo k dispozici ještě téměř 17 tisíc volných míst, na konci roku 2008 to byla již jen polovina tohoto počtu. Na konci roku 2010 již bylo pouze 3 tisíce volných pracovních míst. Zvyšoval se i počet dlouhodobě nezaměstnaných. Obecně platilo, že míra nezaměstnanosti byla vyšší mezi mladšími věkovými skupinami, klesala se vzrůstajícím stupněm vzdělání.

[1] Vychází 95. den pro skončení příslušného čtvrtletí.

Obrazem vývoje nezaměstnanosti byl i zvyšující se počet příjemců předčasných starobních důchodů. V roce 2008 se počet předčasných důchodů zvýšil o přibližně o 1 800 příjemců, v roce 2009 přírůstek činil již téměř 3 200 a v roce 2010 se zvýšil o dalších téměř 3 000 příjemců předčasných důchodů. Podíl příjemců předčasných důchodů se tak zvýšil v posledních 5 letech o 5 procentních bodů a v roce 2010 tvořil téměř 23 % z počtu příjemců starobních důchodů.

Až do roku 2009 se zvyšoval počet studentů vysokých škol bydlících v kraji. Vzdělání zvyšovalo možnosti uplatnění na trhu práce, osoby s vyšším vzděláním pobíraly i vyšší průměrné mzdy.

Ekonomický vývoj

Z makroekonomického hlediska se propad v hospodářství v roce 2009 projevil výrazným meziročním poklesem HDP a poklesem podílu kraje na HDP ČR. Výši očekávaných údajů za rok 2010 jistě ovlivní vývoj v jednotlivých resortech v roce 2010. Např. vývoz zboží v roce 2010 v kraji sice meziročně vzrostl, ale hodnoty roku 2008 nedosáhl. Obdobou byla i situace ve velkých průmyslových podnicích.

Zemědělská produkce v roce 2009 byla podstatně nižší než v letech 2007 a 2008. Ani očekávané výsledky za rok 2010 nebudou zřejmě lepší, neboť výsledky rostlinné výroby byly do značné míry ovlivněny nepříznivým počasím v době vegetace a živočišná výroba byla charakteristická spíše snižováním stavů většiny hospodářských zvířat.

Ve stavebnictví se dopad krize plně projevil až v roce 2010, stavební výroba dosáhla pouze dvou třetin skutečnosti roku 2009. Snížil se počet vydaných stavebních povolení a počet zahájených i dokončených bytů byl také meziročně nižší.

V oblasti cestovního ruchu se po předchozím poklesu mírně zvýšil počet hostů hromadných ubytovacích zařízení, průměrný počet přenocování však stále zůstal nejnižší mezi kraji.

Životní prostředí

Na území kraje se v posledních letech nepatrně zvyšovala plocha lesních pozemků, trvalých travních porostů, sadů a zahrad, současně se snížila výměra orné půdy. Jihomoravský kraj je svými geografickými podmínkami vhodný především pro konvenční zemědělství, proto ekologické zemědělství není nijak výrazně rozvinuto, i když se v posledních letech plocha ekologicky obhospodařované půdy mírně navýšila.

Zvýšené investice na ochranu životního prostředí (v roce 2010 byly na území kraje pořízeny investice v hodnotě 3,3 mld. Kč), ale i pokles hospodářské produkce, vedly ke zlepšení kvality ovzduší, v roce 2009 poklesly měrné emise oxidu uhelnatého a oxidů dusíku.

Vzhledem k vývoji průmyslové a stavební výroby v roce 2009 zůstala produkce podnikového odpadu téměř na úrovni roku 2008, meziročně se však zvýšila produkce komunálního odpadu. Příznivým jevem v odpadovém hospodářství byla snaha o co nejvyšší podíl využitých odpadů v nakládání s odpady a navyšování podílu odděleně sbíraných složek komunálního odpadu.

Vedle poklesu spotřeby vody na osobu a den v roce 2010 bylo zaznamenáno i zvýšení podílu obyvatelstva připojeného na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod.

1. Demografický vývoj

Téměř třetina obyvatel kraje žije v Brně

Jihomoravský kraj je rozlohou 7 195 km^2 čtvrtým největším krajem České republiky, stejné místo mezi kraji zaujímá i počtem 1,15 mil. obyvatel. Sídelní strukturu tvoří 673 obcí, z toho je 49 měst a 40 městysů.

V rozdělení do velikostních skupin obcí podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 116 obcí, v nichž žije v každé méně než 200 obyvatel. Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 192 obcí tvořilo 28,5 % celku, ovšem žilo zde pouze 5,6 % z počtu obyvatel kraje. V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích, i když jejich počet byl třetí nejvyšší, žilo pouze 1,3 % obyvatel kraje.

Graf 1 Sídelní struktura Jihomoravského kraje k 31. 12. 2010

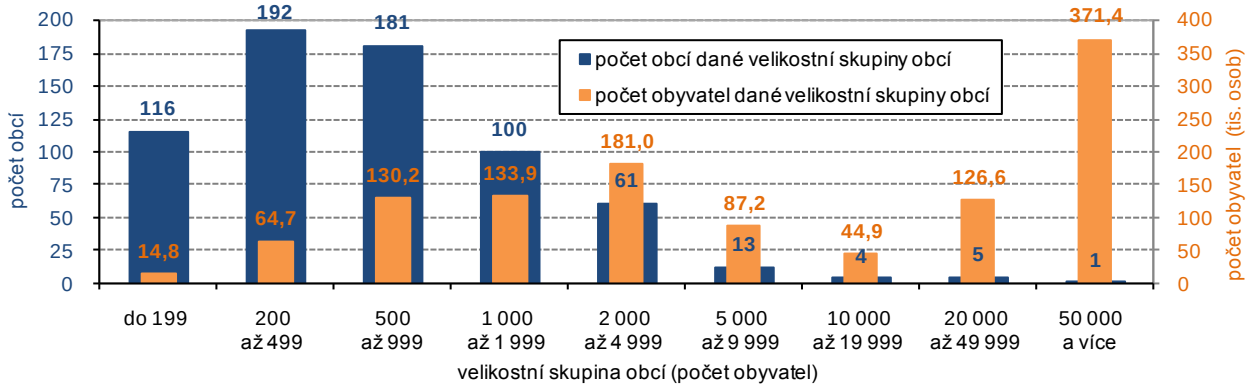

Podíl městského obyvatelstva se snižuje

Na konci roku 2010 žilo ve městech 62,2 % obyvatel kraje, proti roku 2005 se podíl městského obyvatelstva snížil o 0,8 bodu, pokračoval tak proces suburbanizace. Meziroční úbytek obyvatel byl zaznamenán právě v největších městech a v nejmenších obcích. Ovšem zatímco v nejmenších obcích byl pokles obyvatel způsoben přirozeným úbytkem, ve městech byl příčinou snížení stavu obyvatel úbytek obyvatel stěhováním. Cílem stěhování byly především obce s počtem obyvatel nižším než 2 tisíce.

Graf 2 Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2010

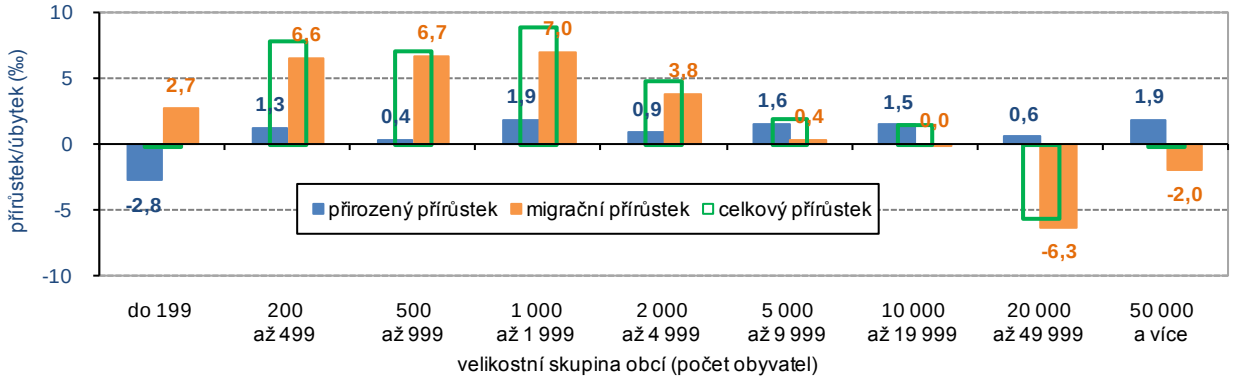

Počet obyvatel rostl pomaleji než v předcházejících letech

Na konci roku 2010 žilo na území Jihomoravského kraje celkem 1 154 654 obyvatel, což bylo proti konci roku 2009 o 2 946 osob více. Počet obyvatel kraje se zvyšuje již od roku 2003, tedy osmým rokem, ovšem tempo růstu se zpomalilo zásluhou nižšího přírůstku počtu obyvatel stěhováním. Ke zvýšení počtu obyvatel v roce 2010 došlo celkem v 8 krajích ČR, přírůstek obyvatel Jihomoravského kraje v relativním vyjádření 2,6 ‰ byl mezi kraji 3. nejvyšší.

Přirozený přírůstek nepatrně převýšil přírůstek obyvatel stěhováním

Čtvrtým rokem v řadě se na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílel přirozený přírůstek (v minulosti to byly roky 1991 až 1993). Poprvé však od roku 1991 přirozený přírůstek převýšil byť nepatrně migrační přírůstek (spíše však zásluhou snížení migračního přírůstku). V roce 2010 se v Jihomoravském kraji narodilo o 1 474 dětí více, než kolik obyvatel kraje v tomto roce zemřelo. Přesto přirozený přírůstek proti roku 2009 i 2008 poklesl, byť ve srovnání s rokem 2007 byl vyšší (v roce 2007 činil 597 osob, v roce 2008 1 934 osob a v roce 2009 1 564 osob).

Graf 3 Počet obyvatel, celkový, přirozený a migrační přírůstek v Jihomoravském kraji

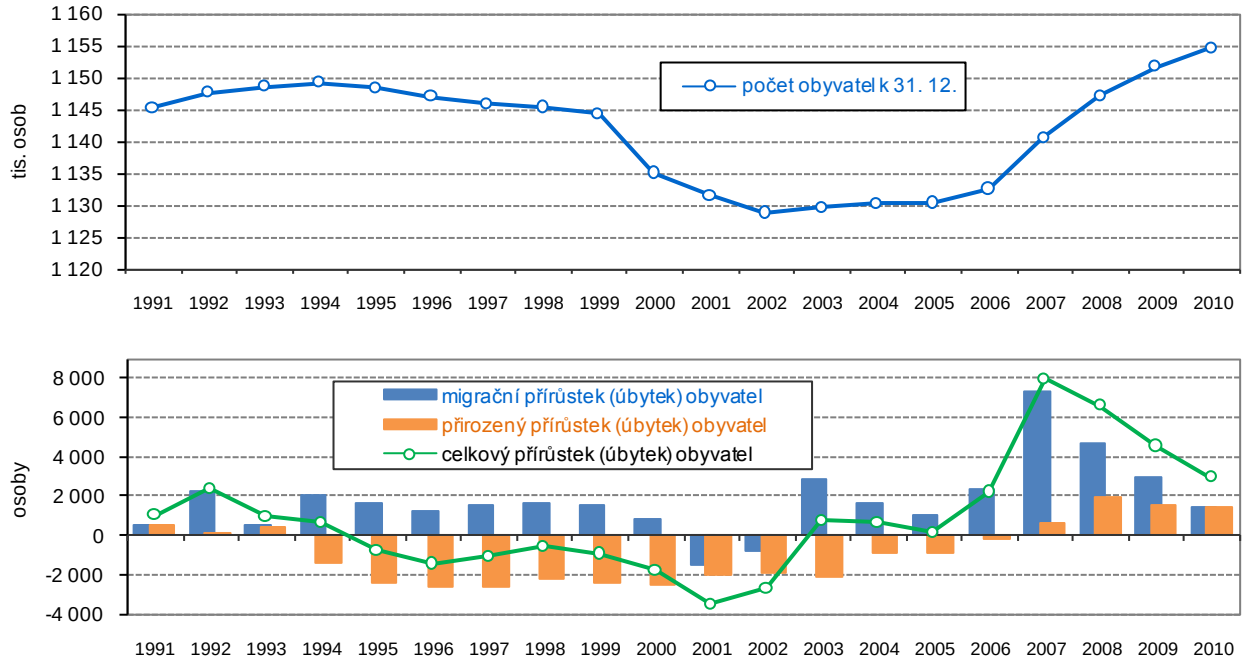

Migrační přírůstek klesal zásluhou úbytku přistěhovalých z ciziny

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou let 2001 a 2002 zaznamenán ve všech letech sledovaného období. V roce 2010 se do kraje přistěhovalo 9 503 osob, vystěhovalo se 8 031 osob (přírůstek 1 472 osob). Migrační přírůstek od roku 2007 (kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací – 7 374 osob) postupně klesá především zásluhou klesajícího počtu přistěhovalých cizinců. V roce 2010 se z ciziny přistěhovalo 2 909 osob (o 928 méně proti roku 2009 a o více než dvě třetiny méně než v roce 2007).

Za deset let se počet cizinců zdvojnásobil

Na konci roku 2010 žilo v Jihomoravském kraji 36,1 tisíc cizinců, jejich počet se od roku 2001 zvýšil o 18,4 tisíc osob. Nejvyšší meziroční přírůstky počtu cizinců byly zaznamenány v letech 2006 až 2008, v roce 2009 s hospodářským zpomalením se dosavadní nárůst počtu zastavil. Počet cizinců byl v roce 2010 sice mezi kraji 3. nejvyšší, ovšem v přepočtu na 1 000 obyvatel (31 cizinců na 1 000 obyvatel) to byla až 7. nejvyšší hodnota. Např. v Praze na tisíc obyvatel připadlo 120 cizinců, naproti tomu ve Zlínském kraji pouze 14 cizinců. Od roku 2004 mezi cizinci v Jihomoravském kraji převládají občané Ukrajiny, následují přistěhovalí ze Slovenska a z Vietnamu. Právě u občanů přistěhovalých z Vietnamu je zaznamenáno každoroční zvýšení počtu osob.

Graf 4 Cizinci v Jihomoravském kraji

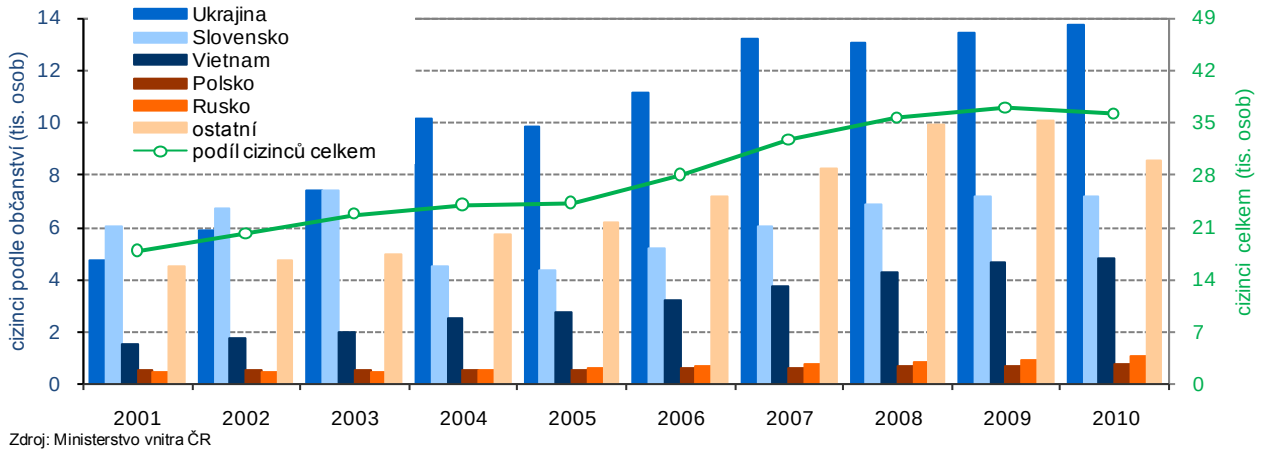

Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR

Růst porodnosti se zastavil, …

V roce 2010 se v kraji živě narodilo 13 040 dětí, na 1 000 obyvatel tak připadlo 11,31 narozených dětí. Hrubá míra porodnosti byla mezi kraji 4. nejvyšší. Porodnost se v kraji zvyšovala nepřetržitě od roku 1999, v roce 2008 dosáhla hodnoty 11,54 ‰. V posledních dvou letech ale došlo k nepatrnému poklesu porodnosti. Počet živě

Pohyb obyvatel v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010

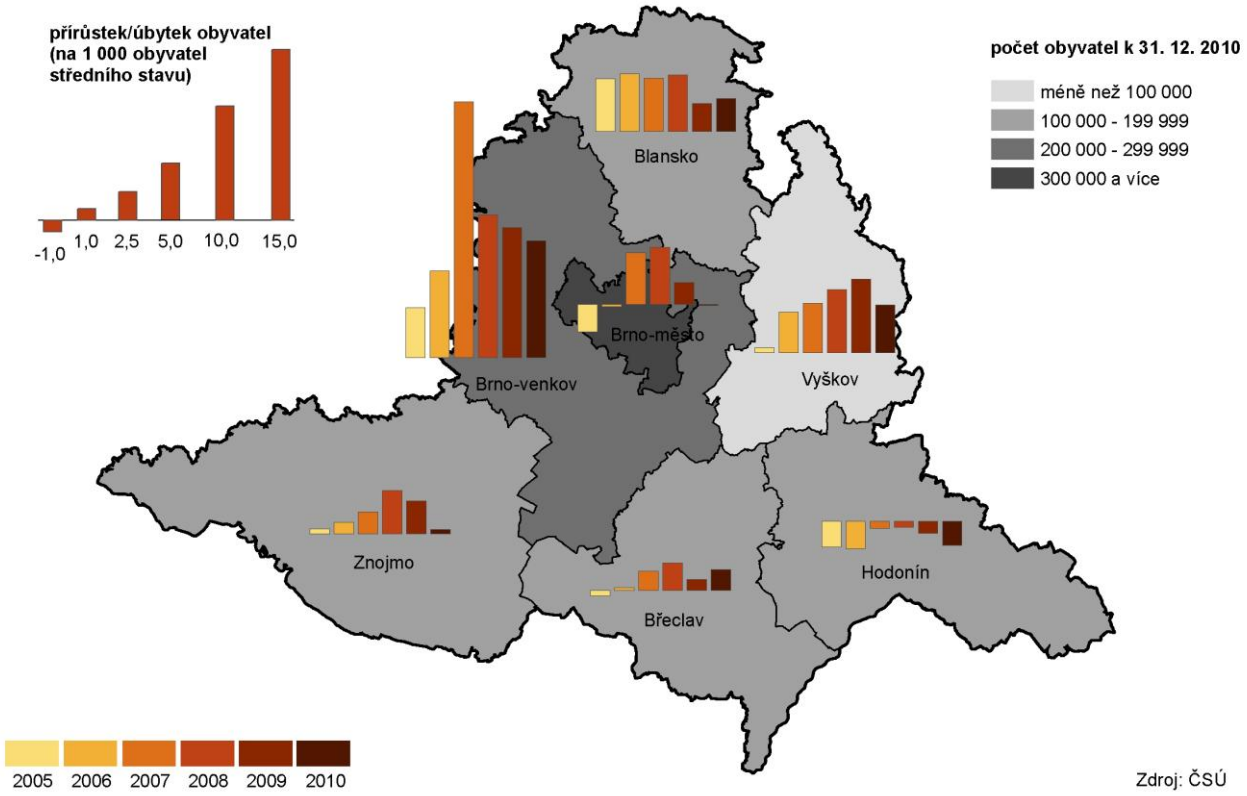

Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2005 a 2010

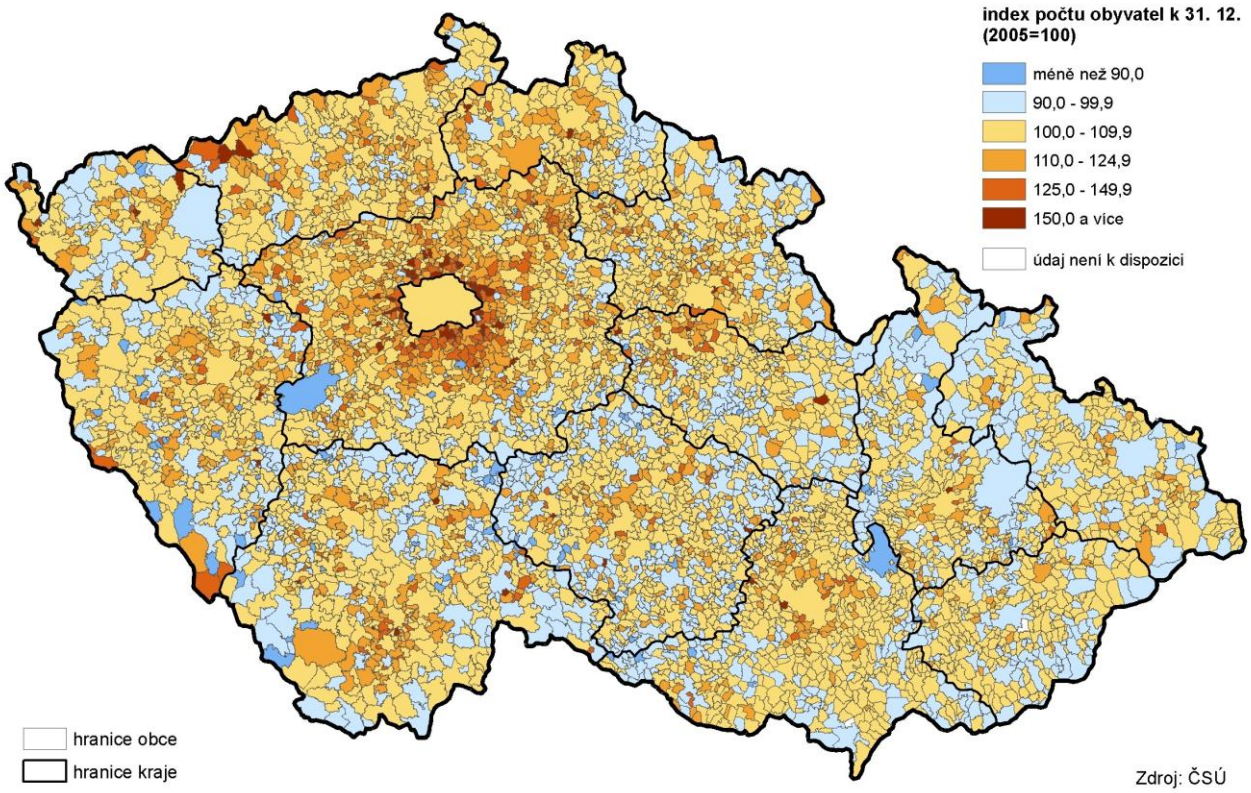

… počet živě narozených poklesl

narozených dětí v roce 2010 byl o 156 dětí nižší než v roce 2008 a o 105 dětí nižší než v roce 2009.

Vývoj úhrnné plodnosti[2] ukazuje výrazný odklon od vícedětných rodin, který započal na začátku 90. let a pokračoval prakticky až do roku 2002. Jestliže v roce 1991 by na ženu v reprodukčním období připadlo 1,893 narozených dětí, v roce 2001 to bylo jen 1,107 dětí, v roce 2010 se počet zvýšil, ale jen na 1,492 dětí.

Graf 5 Živě narození, živě narození mimo manželství a úhrnná plodnost v Jihomoravském kraji

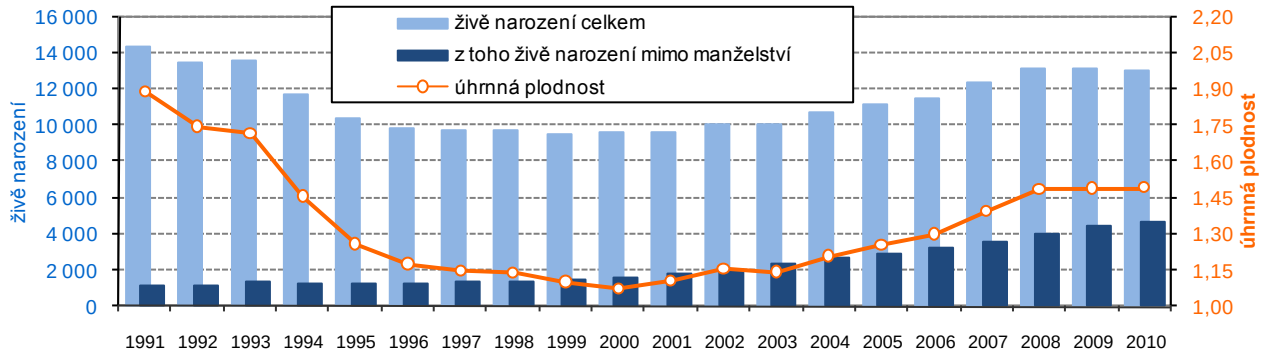

Průměrný věk matky při narození dítěte se zvyšoval

Vývoj posledních let v České republice ukazuje trend postupného zvyšování průměrného věku matky při narození dítěte. Nejinak tomu je i v Jihomoravském kraji, z grafu 6 je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí narodilo matkám ve věku 21 let, v roce 2000 bylo nejvíce matek ve věku 26 let a v roce 2010 už ve věku 30 let.

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky sílil, a to zejména při prvním porodu. V roce 2010 rodily ženy v průměru poprvé ve věku 28,3 let, přičemž ještě o deset let dříve to bylo ve věku 25,4 let. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2000 už 26,9 a v roce 2010 pak 30,2 let.

Graf 6 Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji (v %)

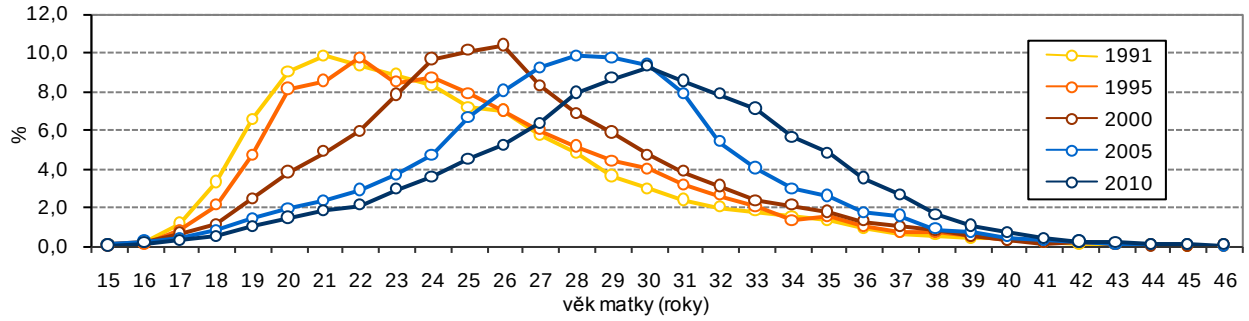

Nadále roste podíl dětí narozených mimo manželství

V roce 2010 pokračoval dlouhodobý růst počtu (a podílu) dětí narozených mimo manželství[3]. Mimo manželství se v Jihomoravském kraji ve sledovaném období narodilo 4 665 dětí, tedy 35,8 % z živě narozených (o 227 dětí více než v roce 2009). I přes nepříznivý vývoj v této oblasti byl podíl narozených mimo manželství mezi ostatními kraji 4. nejnižší.

Očekávání narození dítěte není důvodem k uzavření manželství

Očekávání narození dítěte již není pádným důvodem pro uzavření manželství. Toto konstatování lze vyjádřit pomocí demografického ukazatele „předmanželské koncepce“. Ukazatel udává, kolik procent živě narozených dětí se vdané matce, jakožto první v pořadí v nynějším manželství, narodilo do sedmi měsíců po sňatku. Jednodušeji řečeno – je to podíl dětí, které jejich rodiče čekali už před svatbou.

Od počátku 80. let až do poloviny 90. let 20. století v rámci České republiky podíl dětí, které jejich rodiče čekali už před svatbou, tvořil více než polovinu narozených dětí. Podobně tomu bylo i v Jihomoravském kraji. V roce 2000 se v předmanželské koncepci narodilo již jen 43,2 % dětí v kraji. Ovšem v roce 2010 se jako první dítě

[2] Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě v průběhu jejího reprodukčního období (15 - 49 let), pokud by po celou dobu zůstaly zachovány míry plodnosti daného roku.

[3] Z dostupných údajů ovšem nelze zjistit, kolik z dětí narozených mimo manželství se skutečně narodilo svobodným matkám žijícím v domácnosti bez partnera a kolik jich žije v úplných rodinách bez uzavření sňatku.

v současném manželství narodilo celkem 4 099 dětí a z toho pouze 1 101 dětí, tj. 26,8 %, se narodilo v době do 7 měsíců po uzavření sňatku.

Graf 7 Počet potratů a potratovost v Jihomoravském kraji

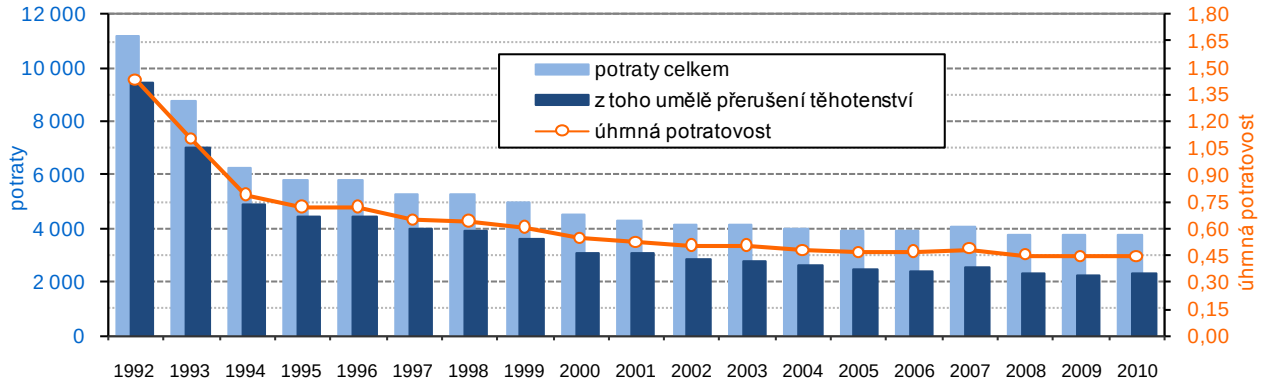

Potratovost opět mírně poklesla

Hrubá míra potratovosti (počet potratů na 1 000 obyvatel) si v posledních letech zachovává sestupný trend, výjimkou nebyl ani rok 2010, kdy dosáhla hodnoty 3,24 ‰ (v roce 2009 to bylo 3,27 ‰). Míra potratovosti byla nejnižší ve sledovaném období i přesto, že počet umělých přerušení těhotenství vzrostl z 2 225 v roce 2009 na 2 311. V celém období byla míra potratovosti pod republikovým průměrem a v roce 2010 byla mezi kraji 5. nejnižší.

Vývoj úhrnné potratovosti[4] zaznamenal výrazné snížení v letech 1992 až 1995, v dalších letech pak každoroční mírný pokles či kolísání. V roce 1992 by na ženu v reprodukčním období připadlo v průměru 1,434 potratů, v roce 1996 to bylo jen 0,720, v roce 2010 se možný počet potratů snížil na 0,440.

Graf 8 Porodnost a úmrtnost v Jihomoravském kraji (v ‰)

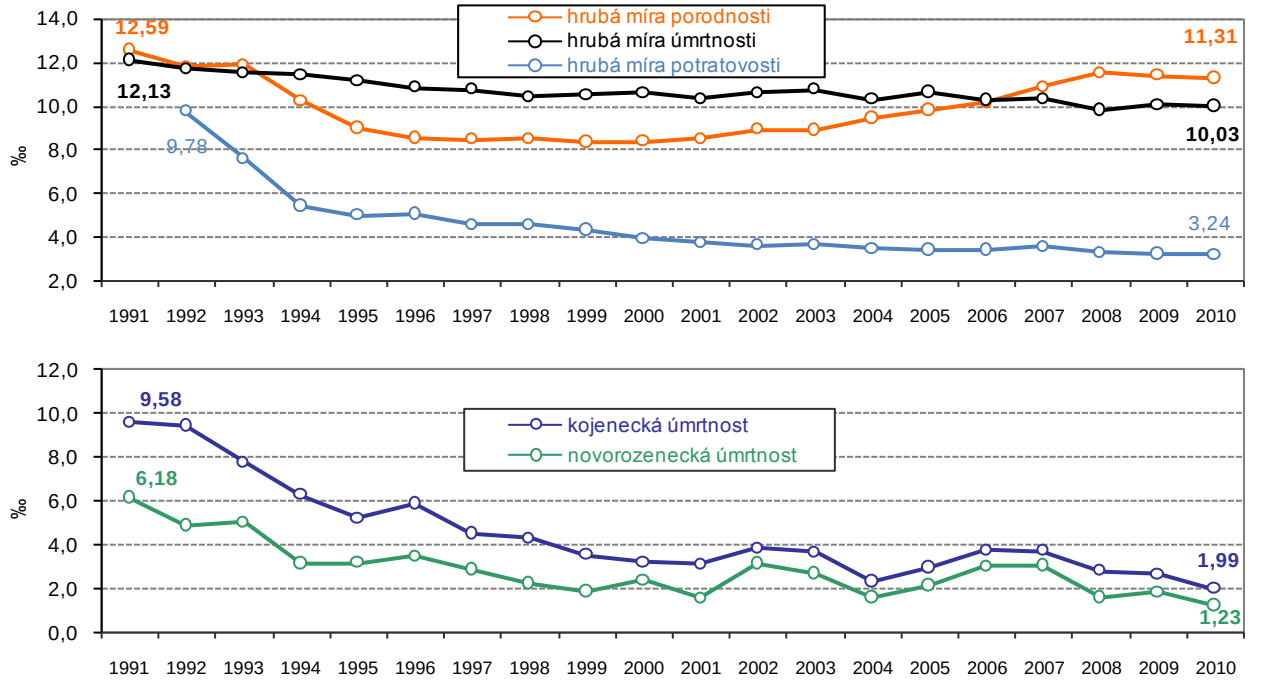

Příčinou poloviny úmrtí byly nemoci oběhové soustavy

Úmrtnost (měřena hrubou mírou úmrtnosti) dlouhodobě mírně klesala, v roce 2010 v Jihomoravském kraji zemřelo 11 566 osob (5 774 mužů, 5 792 žen), což bylo o 15 osob méně než v roce 2009. Hrubá míra úmrtnosti činila 10,03 ‰ a byla mezi ostatními kraji 6. nejnižší. Příčinou úmrtí u tří čtvrtin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění. Na nemoci oběhové soustavy zemřelo 50,6 % z celkového počtu zemřelých (44,3 % mužů a 56,9 % ze zemřelých žen), na zhoubná nádorová onemocnění 25,6 % z počtu zemřelých (28,3 % ze zemřelých mužů a 22,9 % ze zemřelých žen).

[4]Úhrnná potratovost je průměrný počet potratů, které by připadly na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku, zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce, zůstaly během jejího reprodukčního věku (15 - 49 let) neměnné.

Pokračoval příznivý vývoj kojenecké a novorozenecké úmrtnosti

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku mají v pohledu na delší časové období klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. Přesto kojenecká i novorozenecká úmrtnost v kraji byla v roce 2010 nižší než průměr v ČR. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila kraji 1,99 ‰ (v ČR 2,67 ‰); novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 1,23 ‰ (v ČR 1,67 ‰).

Graf 9 Narození a zemřelí v Jihomoravském kraji podle měsíců

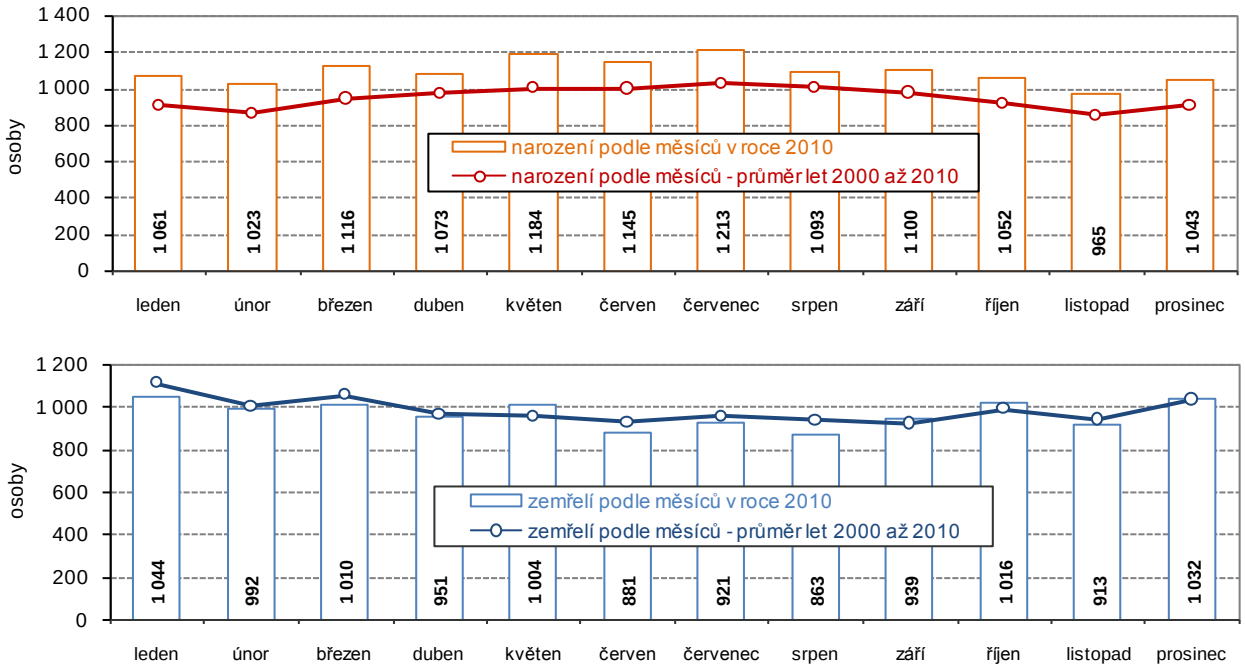

Nejvíce dětí se narodilo v létě

Průběh vývoje počtu narozených i zemřelých v jednotlivých měsících roku 2010 se od průměru posledních let výrazně nelišil, nejvíce dětí se narodilo v letních měsících či ke konci jara, nejvíce lidí zemřelo v průběhu zimy. Ovšem zatímco počty narozených ve všech měsících roku 2010 přesahovaly průměr posledních let, počty zemřelých byly s výjimkou měsíce května a října na úrovni průměru či pod průměrem minulých let.

Graf 10 Naděje dožití při narození v Jihomoravském kraji

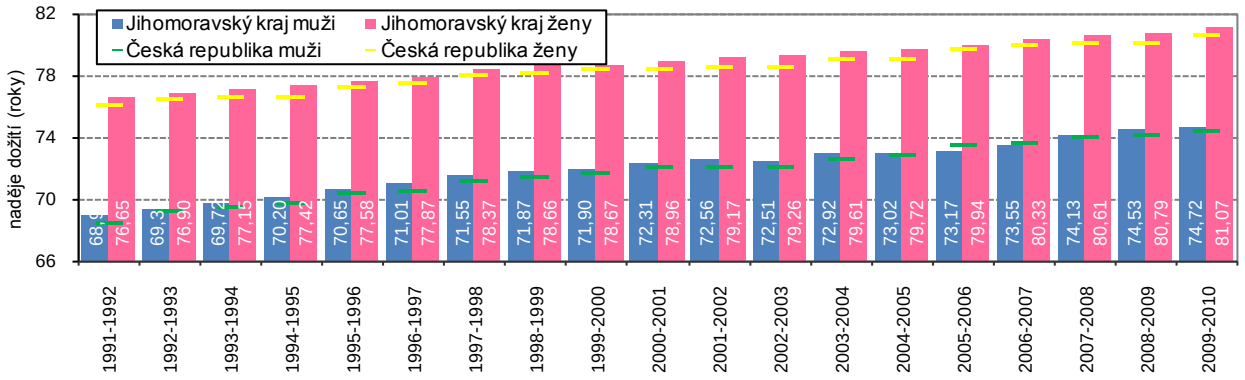

Naděje dožití při narození se prodloužila

Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2009 a 2010 udávají, že muž narozený v roce 2010 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije věku 74,72 let, což je mezi kraji sedmý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2010 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 81,07 let, což je ovšem věk mezi kraji třetí nejvyšší. Střední délka života se postupně zvyšuje, což je patrné zejména z delšího časového úseku uvedeného v grafu 10. Od roku 1991 v Jihomoravském kraji vzrostla střední délka života u mužů o 5,74 roku a u žen o 4,42 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 5,93 resp. 4,46 roku).

Graf 11 Sňatky a rozvody v Jihomoravském kraji

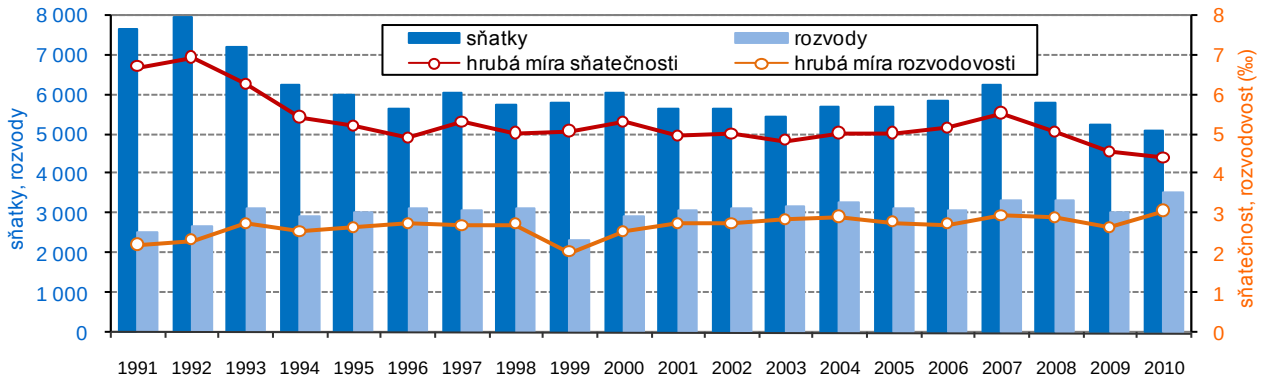

Pokračoval pokles sňatečnosti

Úroveň sňatečnosti v posledních letech víceméně stagnovala. Nepatrnou výjimkou byl rok 2007, kdy se počet sňatků krátkodobě zvýšil. Projevila se tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel" a například 7. 7. 2007 (připadající na sobotu) bylo v kraji uzavřeno téměř 8 % všech sňatků za rok (487). V roce 2008 bylo nejvíce sňatků uzavřeno dne 7. 6., a to 249. Datum 8. 8. 2008 (pátek) již tak lákavé nebylo, neboť 173 uzavřených sňatků v tento den byl až 9. nejvyšší počet v roce 2008. V následujícím roce bylo nejvíce sňatků uzavřeno 6. 6., a to 258.

V roce 2010 bylo nejvíce sňatků uzavřeno 24. 4., a to 203. Celkem však bylo uzavřeno pouze 5 099 sňatků (o 153 méně než v roce 2009), tento počet byl od roku 1991 nejnižší (rok 1991 je rokem, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje). Úroveň hrubé míry sňatečnosti ve výši 4,42 ‰ byla téměř shodná s republikovou hodnotou (4,44 ‰). Zajímavostí bylo, že v České republice bylo sice v roce 2010 uzavřeno 46 746 sňatků, tento počet byl ale nejnižší od roku 1918.

Graf 12 Průměrný věk při sňatku a rozvodu v Jihomoravském kraji

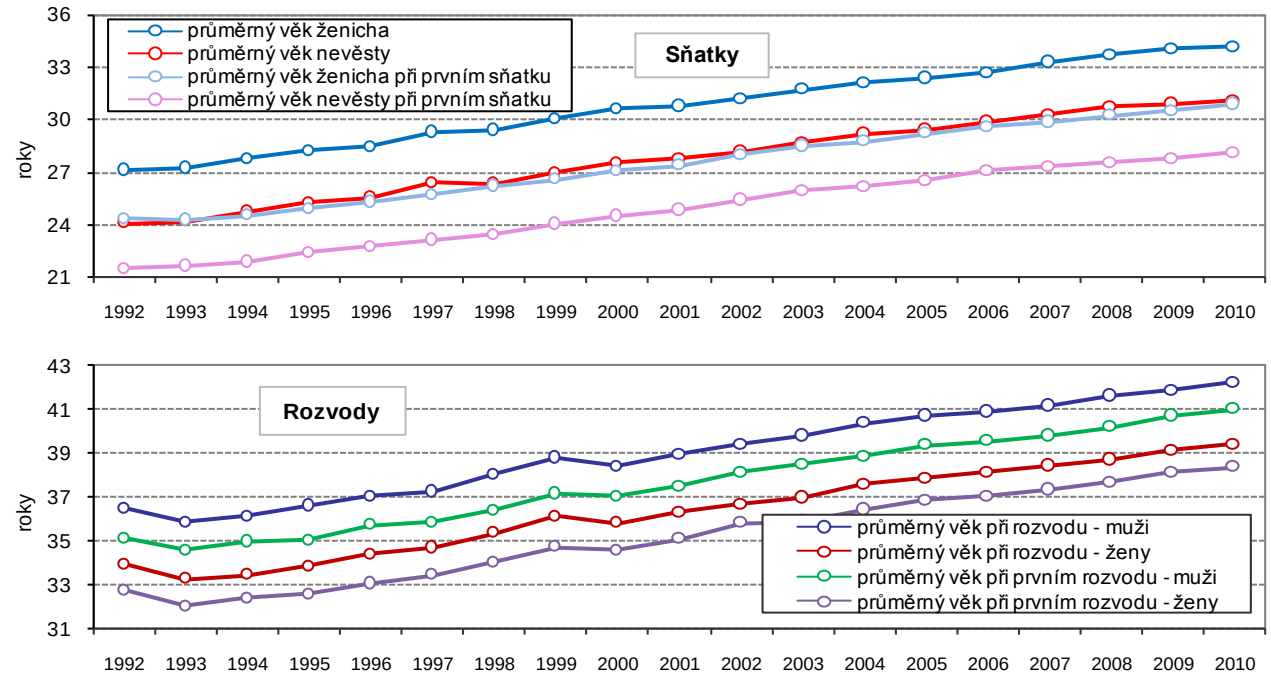

Průměrný věk snoubenců se zvýšil

Průměrný věk při prvním sňatku v kraji dosáhl 30,9 let u mužů a 28,1 let u žen, což bylo u mužů o 3,5 roku a u žen o 3,2 roku více než před deseti lety. V převážné většině případů byl při uzavírání sňatku starší muž (v 70,3 % případů), naopak ženy převyšující svým věkem manžela se vyskytovaly jen u 19,9 % uzavřených sňatků. Zatímco ještě v roce 2001 se na celkovém počtu nově uzavíraných manželství podílely ženy mladší 30 let ze 78,4 %, o deset let později to bylo už jen necelých 58 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z 64,0 % v roce 2001 na 37,3 % o deset let později.

Počet uzavřených sňatků byl nejnižší, ovšem počet rozvedených manželství byl za dvacet let naopak nejvyšší

Zatímco počet sňatků v roce 2010 v kraji poklesl, počet rozvodů se zvýšil a od roku 1991 dosáhl maxima. V roce 2010 bylo v kraji rozvedeno 3 548 manželství, což bylo o 501 více než v předchozím roce. Hrubá míra rozvodovosti se zvýšila z 2,65 ‰ na 3,08 ‰ a byla nad úrovní ČR (2,93 ‰). Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) vlivem poklesu počtu sňatků a růstu počtu rozvodů vzrostl tak, že dosáhl od roku 1991 nejvyšší hodnoty – 69,6 rozvodů na 100 sňatků.

Tak jak se v letech 2001 až 2010 zvýšil průměrný věk při uzavírání manželství, podobně se zvýšil i průměrný věk při jeho ukončení. U mužů se průměrný věk u rozvodu zvýšil z 39,0 roku v roce 2001 na 42,2 v roce 2010, u žen z 36,3 na 39,4 roků. Z 56 % se na všech rozvodech roku 2010 podílela v kraji manželství s nezletilými dětmi. Nejvíce se rozváděly osoby ve věkovém rozpětí 40 až 49 let.

Graf 13 Věková struktura a průměrný věk v Jihomoravském kraji

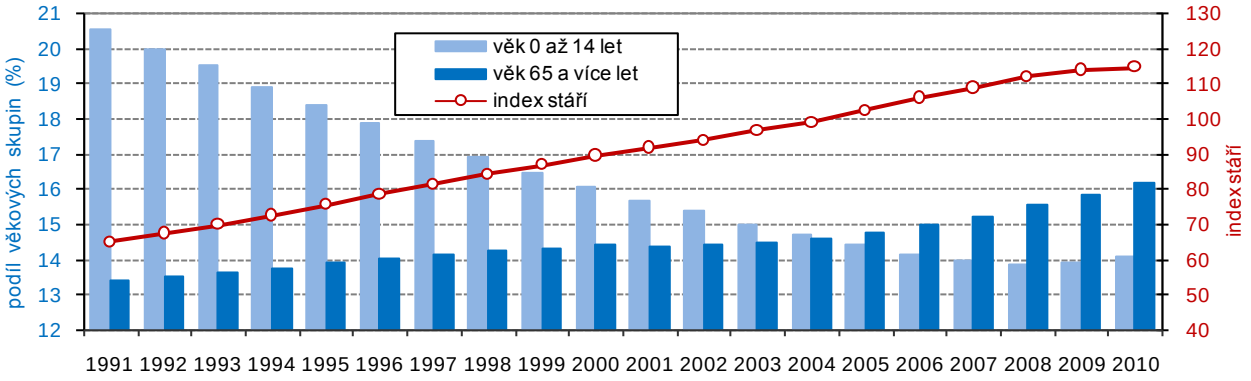

Populace stárne, podíl dětské složky klesá

Stárnutí populace a snižování podílu dětské složky ve věkovém složení obyvatelstva je průvodním jevem populačního vývoje posledních let v celé naší společnosti, proces je zřejmý především z údajů delšího časového období. V Jihomoravském kraji na konci roku 2010 tvořila dětská složka (osoby ve věku 0 až 14 let) 14,1 % obyvatel, obyvatelstvo v produktivním věku (15 až 64 let) tvořilo 69,8 % celku a obyvatelstvo v poproduktivním věku (65 a více let) 16,2 % z celkového počtu obyvatel. Pro srovnání - v roce 1991 podíl dětí tvořil 20,6 %, podíl osob v produktivním věku 66,0 % a v poproduktivním věku bylo 13,4 % obyvatel Jihomoravského kraje.

Graf 14 Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje

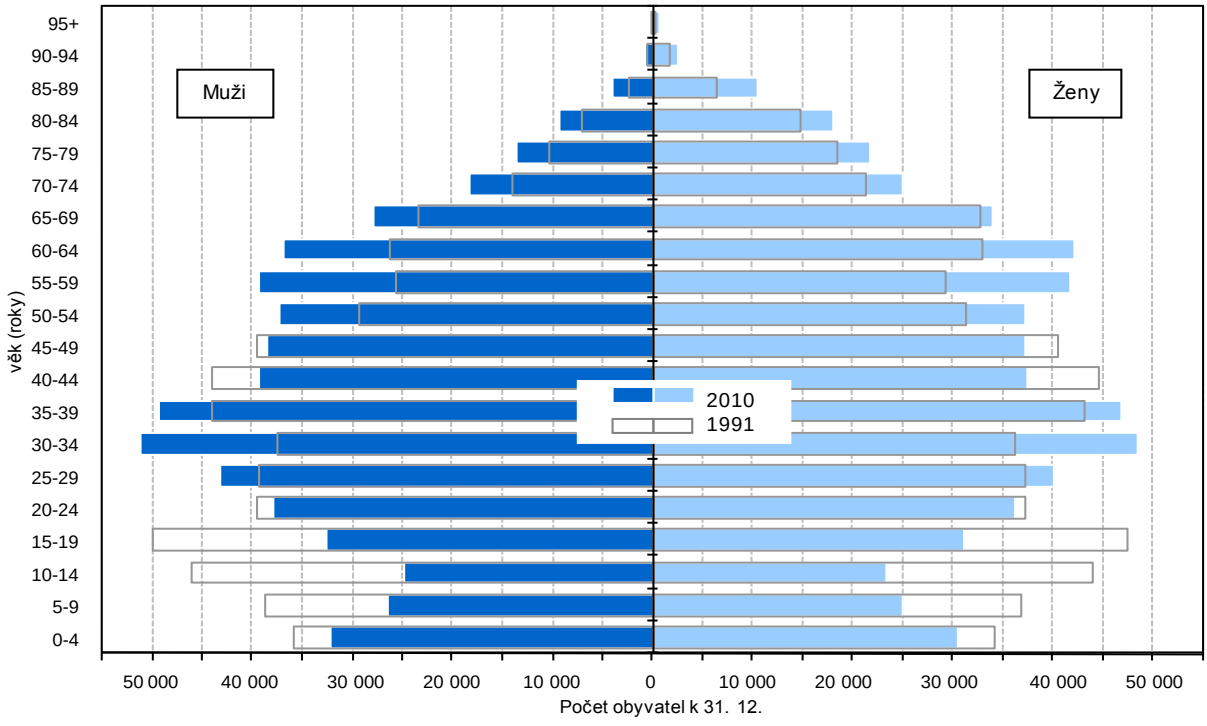

Zvýšení indexu stáří, pokles indexu ekonomického zatížení

Ze zastoupení tří základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří 114,8 udává, že na 100 dětí připadlo 114,8 osob starších 65 let, v roce 1991 připadalo na 100 dětí ovšem pouze 65,1 osob starších 65 let. Podstatné zvýšení indexu stáří je výsledkem snižování podílu dětské složky na jedné straně a na straně druhé zvyšování podílu osob starších 65 let.

Hodnota indexu závislosti **I** ve výši 20,2 udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let v roce 2010 připadá 20,2 dětí, hodnota indexu závislosti **II** ve výši 23,2 udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 23,2 osob starších 65 let.

Index ekonomického zatížení, což je počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel v produktivním věku, dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2010 hodnoty 43,4 (v České republice 42,7) a mezi kraji byl pátý nejvyšší. Na 100 obyvatel v ekonomicky aktivním věku (15 až 64 let) tak připadalo 43,4 závislých osob. V roce 1991 připadalo na 100 osob v produktivním věku 51,5 „závislých", docházelo tedy k postupnému snižování této hodnoty zásluhou růstu podílu osob v aktivním věku a snižování podílu dětské složky v populaci.

Průměrný věk mužů i žen se zvyšoval

Průměrný věk mužů v Jihomoravském kraji dosáhl v roce 2010 hranice 39,4 let, což bylo o 4,6 roku více než v roce 1991, průměrný věk žen se v roce 2010 ve srovnání s rokem 1991 zvýšil o 4,2 let a dosáhl hodnoty 42,7 let.

2. Sociální vývoj

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získány z výběrového šetření pracovních sil

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu. Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Informace o míře registrované nezaměstnanosti jsou z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Graf 15 Struktura pracovní síly a míra ekonomické aktivity v Jihomoravském kraji (VŠPS)

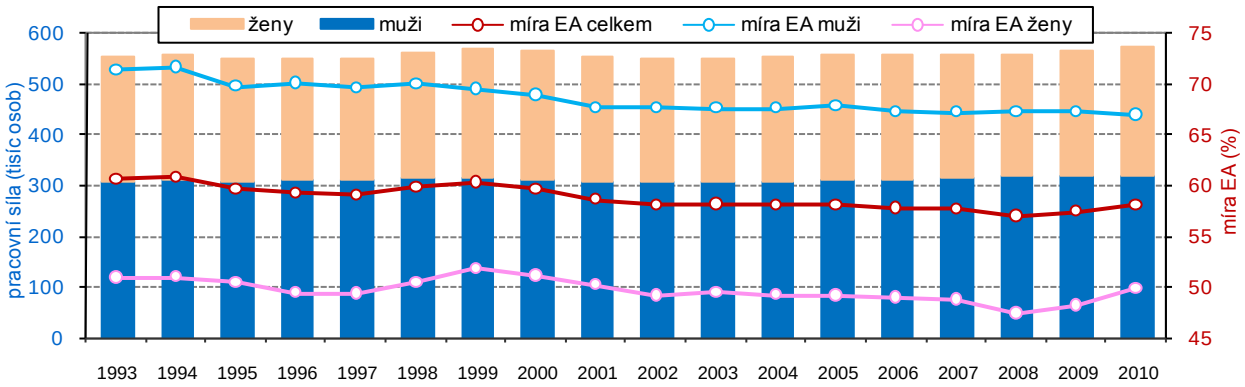

Pracovní síla vzrostla, zvýšil se počet zaměstnaných, ale i počet nezaměstnaných

Podle výsledků výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) žilo v roce 2010 v Jihomoravském kraji 991,2 tisíc obyvatel starších 15 let. Pracovní sílu tvořilo 576,2 tisíc osob (321,3 tisíc mužů a 254,9 tisíc žen). V členění podle ekonomického postavení pracovní sílu tvořilo 531,8 tisíc zaměstnaných a 44,4 tisíc nezaměstnaných. V dlouhodobém pohledu, resp. proti roku 1993, se velikost pracovní síly zvětšila o 20,9 tisíc osob. Do roku 2002 pracovní síla v kraji počtem posilovala i oslabovala, ovšem od roku 2003 se její objem zvyšuje. Proti roku 2009 pracovní síla vzrostla o 7,6 tisíc osob, výrazněji však vzrostl počet nezaměstnaných, a to o 5,5 tisíc osob, počet zaměstnaných se zvýšil pouze o 2,1 tisíc osob.

S posílením pracovní síly vzrostla i míra ekonomické aktivity

Pracovní síla v Jihomoravském kraji v roce 2010 tvořila 49,9 % celkového počtu obyvatel, míra ekonomické aktivity[5] podle výsledků VŠPS činila 58,1 %. Vývoj míry ekonomické aktivity byl příznivý až v posledních 2 letech, neboť prakticky od roku 1999, kdy dosáhla 60,3 %, docházelo v kraji k jejímu poklesu. V celém období přetrvává výrazný rozdíl v míře ekonomické aktivity mužů a žen. Ovšem zatímco míra ekonomické aktivity žen se v roce 2010 hodnotou 49,8 % zvýšila prakticky na úroveň roku 2001, u míry ekonomické aktivity mužů je hodnota 67,0 % v roce 2010 nejnižší od roku 1993 (maxima dosáhla v roce 1994, a to 71,7 %).

Graf 16 Struktura zaměstnaných a míra zaměstnanosti v Jihomoravském kraji (VŠPS)

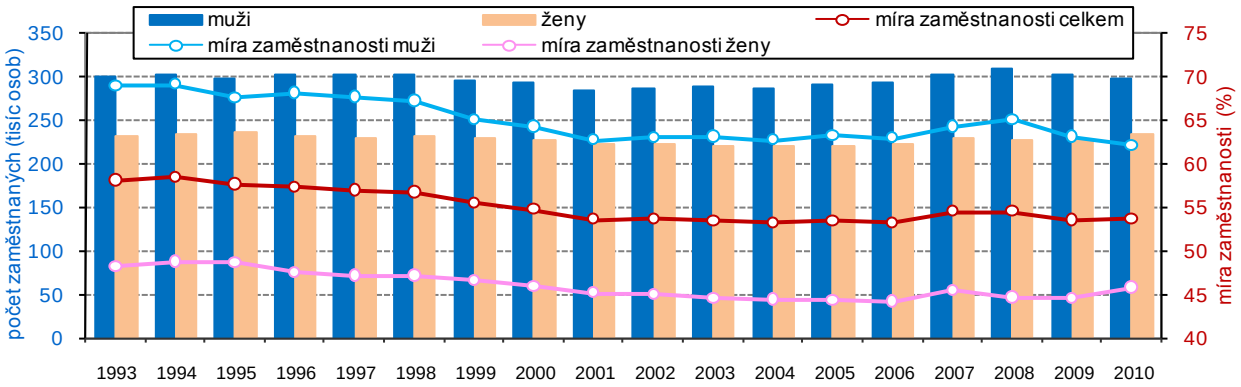

Proti „předkrizovému“ roku 2008 byl počet zaměstnaných nižší

V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji mezi zaměstnanými 297,8 tisíc mužů a 234,0 tisíc žen. Proti „předkrizovému“ roku 2008 se počet zaměstnaných snížil o 5,2 tisíc osob – počet zaměstnaných žen se zvýšil o 6,8 tisíc, ovšem počet zaměstnaných mužů poklesl o 12,0 tisíc osob. Těmto změnám odpovídaly i změny v míře zaměstnanosti podle pohlaví. Míra zaměstnanosti mužů se snížila z 65,1 % v roce 2008 na 62,1 % v roce 2010, kdežto míra zaměstnanosti žen vzrostla z 44,6 % na 45,8 %.

Graf 17 Pracovní síla podle vzdělání a ekonomického postavení v Jihomoravském kraji (VŠPS)

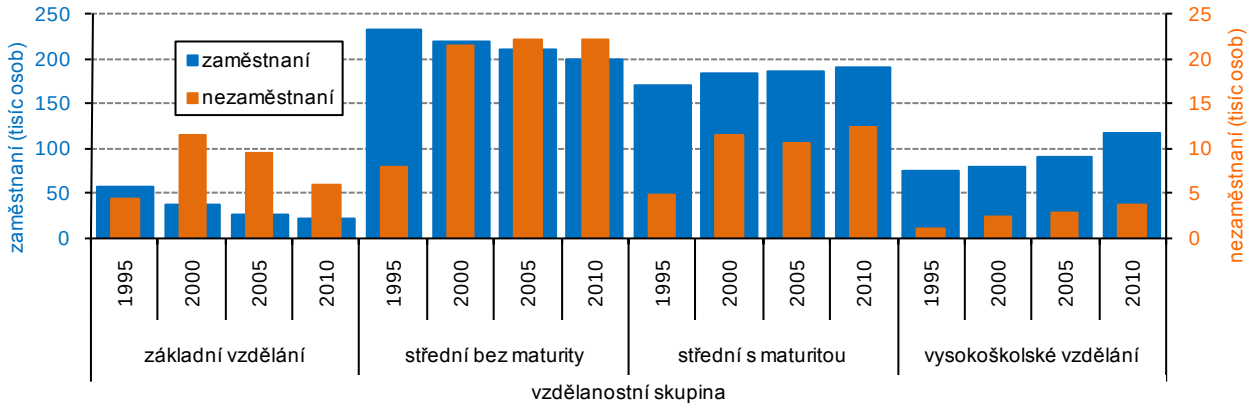

Ve vzdělanostní struktuře zaměstnaných vzrůstal podíl osob s vyšším vzděláním

Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů. Z výsledků je tak vhodnější vyvozovat spíše dlouhodobé trendy.

V pohledu na výsledky VŠPS je možno hodnotit změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly. U zaměstnaných v Jihomoravském kraji postupně klesal podíl osob se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity. Jestliže v roce 1993 tvořil mezi zaměstnanými podíl osob se základním vzděláním 11,7 % (se středním bez maturity 44,6 %), v roce 2000 to bylo 7,2 % (42,1 %) a v roce 2010 již jen 4,2 % (37,6 %). Nejvýrazněji se zvýšil podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním – v roce 1993 tvořil 13,0%, v roce 2000 15,4 % a v roce 2010 22,1 %. Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly je třeba přičíst jednak snaze o získání co

[5] Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let, míra zaměstnanosti je podíl počtu zaměstnaných na počtu osob starších 15 let.

nejvyššího stupně vzdělání jako základního předpokladu pro možné uplatnění na trhu práce. Na druhé straně je také skutečnost, že mezi ekonomicky neaktivní odchází starší ročníky s nižším vzděláním.

Nejčetnější věkovou skupinou mezi ekonomicky aktivními byly osoby ve věku 30 až 44 let

Nejčetnější věkovou skupinou mezi ekonomicky aktivními, tedy zaměstnanými i nezaměstnanými, jsou osoby ve věku 30 až 44 let. Ovšem zřetelné změny v počtech jsou patrné především u zaměstnaných ve věkové kategorii 15 až 29 let, kde počet z dlouhodobého pohledu postupně klesá. Naopak ve věkové skupině 45 až 59 let je zřejmý mírný nárůst. Podobně je posun patrný v kategorii 60 a více let, kde v důsledku změn v důchodovém zabezpečení počet zaměstnaných stejně jako počet nezaměstnaných postupně narůstá.

Graf 18 Pracovní síla podle věku a ekonomického postavení v Jihomoravském kraji (VŠPS)

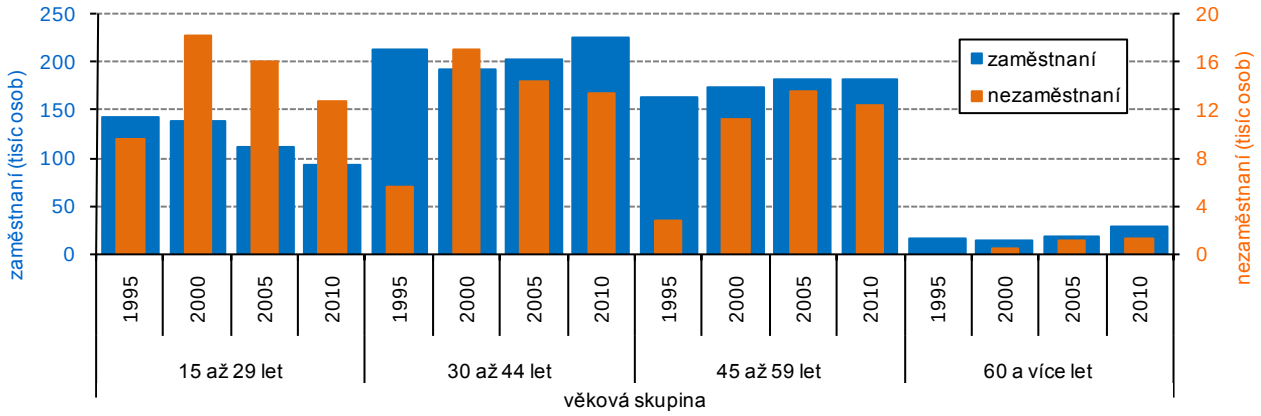

Podíl zaměstnaných v terciárním sektoru se zvýšil

Ve struktuře zaměstnaných podle sektorů došlo v roce 2010 proti roku 1995 k významným změnám. V primárním sektoru se podíl zaměstnaných snížil z 5,9 % na 2,9 %. Podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru se také snížil, a to z 40,3 % na 35,7 % (podíl zaměstnaných v průmyslu poklesl, podíl zaměstnaných ve stavebnictví se nepatrně zvýšil). V sektoru služeb byl pohyb nejpatrnější, podíl zaměstnaných v terciárním sektoru se zvýšil z 53,7 % na 61,4 %.

Na pracovním trhu se uplatňují i pracující důchodci či osoby s druhým a dalším zaměstnáním

V roce 2009 bylo v Jihomoravském kraji téměř 25 tisíc pracujících důchodců (2. nejvyšší počet mezi kraji, 12,5 % z počtu v ČR), jejich počet se zvyšoval až do roku 2008. Pracující důchodci v roce 2009 tvořili v kraji 4,6 % zaměstnaných.

Počet osob s dalším zaměstnáním se v minulých letech naopak postupně snižoval, v letech 2008 až 2010 však došlo k mírnému navýšení počtu. V roce 2010 bylo v kraji téměř 16 tisíc osob s dalším zaměstnáním (nejvyšší počet mezi kraji, 14,7 % z počtu v ČR). V roce 2010 tyto osoby tvořily v kraji 2,9 % zaměstnaných.

Graf 19 Pracující důchodci v Jihomoravském kraji (VŠPS)

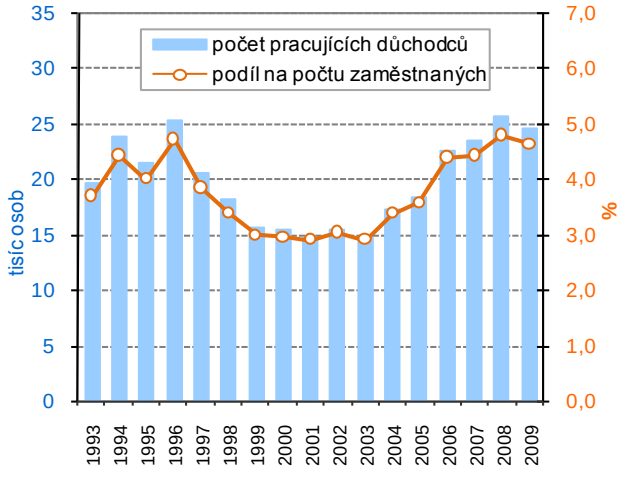

Graf 20 Osoby s druhým (dalším) zaměstnáním v Jihomoravském kraji (VŠPS)

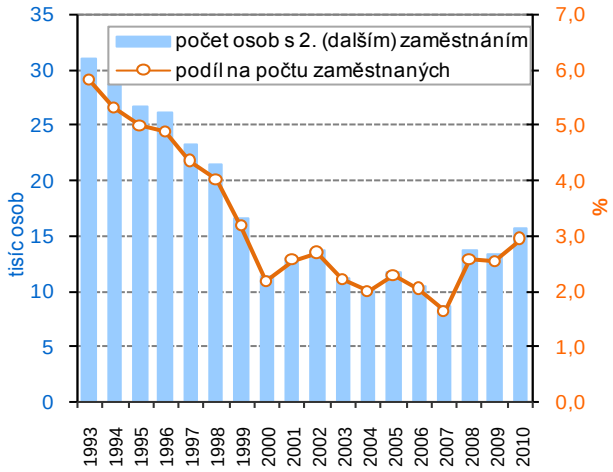

Čtvrtletní výsledky VŠPS ukázaly dopady krize

Ze čtvrtletních výsledků VŠPS je možno sledovat dopady probíhající krize hospodářství na zaměstnanost v Jihomoravském kraji. Vývoj počtu zaměstnaných a nezaměstnaných podle čtvrtletí obsahují grafy 21 a 22. Počet zaměstnaných se

snižoval v průběhu roku 2009 až do 1. čtvrtletí 2010, grafické znázornění počtu zaměstnaných podle čtvrtletí v roce 2010 je velmi podobné s rokem 2007. Roční průměr počtu zaměstnaných v roce 2010 a 2007 je téměř shodný, proti roku 2008 je však o 5,2 tisíc osob nižší.

Graf 21 Zaměstnaní v Jihomoravském kraji v letech 2005 až 2010 podle čtvrtletí (VŠPS)

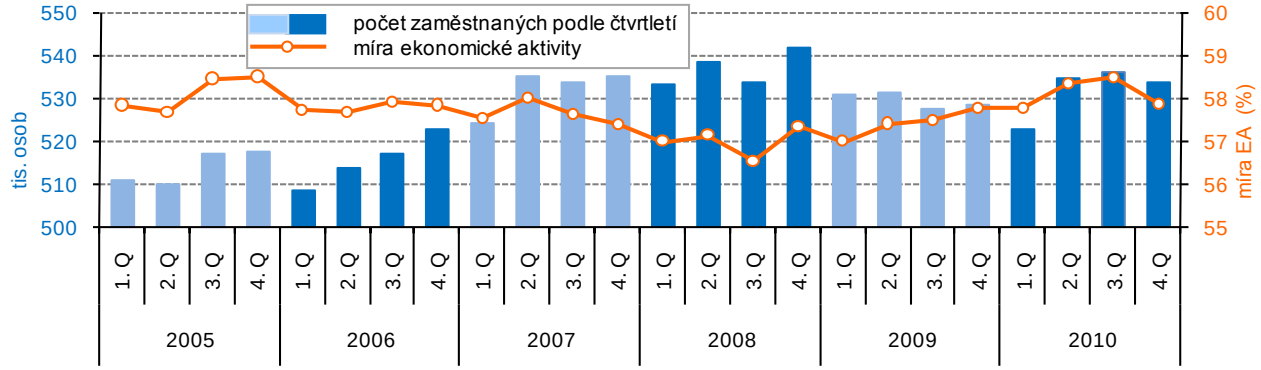

Počet nezaměstnaných rostl v šesti po sobě následujících čtvrtletích

K nárůstu počtu nezaměstnaných (a obecné míry nezaměstnanosti) došlo s nástupem krize již ve 4. čtvrtletí 2008, pokračoval v jednotlivých čtvrtletích roku 2009 a skončil až druhým čtvrtletím roku 2010. Obecná míra nezaměstnanosti (podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle) se zvýšila z 4,2 % ve 3. čtvrtletí 2008 až na 8,8 % v 1. čtvrtletí 2010.

Míra nezaměstnanosti klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání

Největší skupinu nezaměstnaných v kraji tvořily podle výsledků VŠPS osoby se středním vzděláním bez maturity a naopak nejmenší skupinu tvoří osoby s vysokoškolským vzděláním. Obecně platí, že specifická míra nezaměstnanosti podle vzdělání (podíl vybrané skupiny nezaměstnaných z vybrané skupiny pracovní síly) klesá se vzrůstajícím stupněm vzdělání. V Jihomoravském kraji v roce 2010 dosáhla specifická míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 21,4 % (v roce 2009 19,1 %), u osob se středním vzděláním bez maturity činila 10,0 % (8,4 %), u osob se středním vzděláním s maturitou 6,1 % (5,7 %) a u vysokoškoláků 3,1 % (2,8 % v roce 2009).

Nejvyšší míra nezaměstnanosti je mezi mladými

Specifická míra nezaměstnanosti podle věku se v jednotlivých věkových kategoriích pracovní síly výrazně liší. Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2010 v Jihomoravském kraji činila 7,7 %. Ovšem specifická míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15 až 24 let činila 18,0 %, naproti tomu ve věkové skupině 35 až 44 let to bylo pouze 5,6 % a ve věkové skupině osob starších 60 let dokonce pouze 4,2 %.

Graf 22 Nezaměstnaní v Jihomoravském kraji v letech 2005 až 2010 podle čtvrtletí (VŠPS)

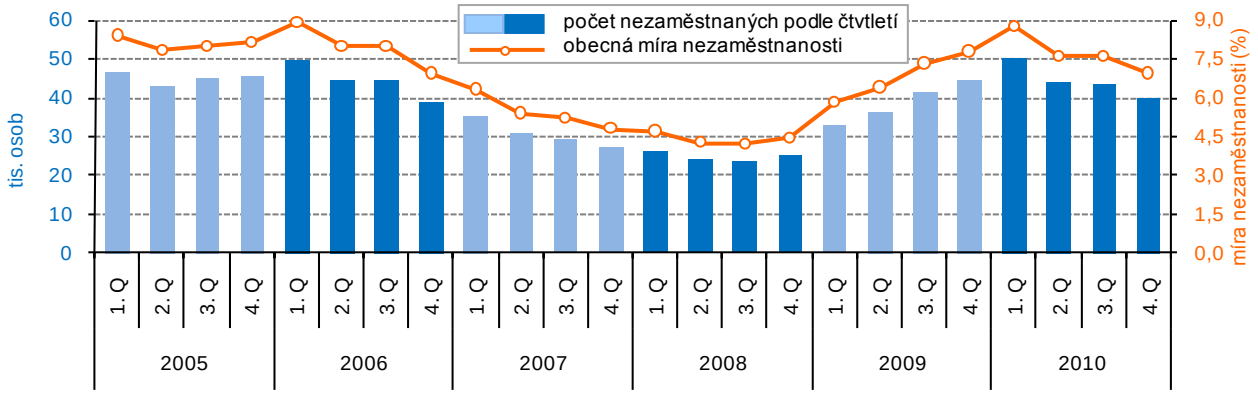

Tři pětiny ekonomicky neaktivních tvořili důchodci, zdvojnásobil se počet studujících vysokou školu

Vedle ekonomicky aktivních, kteří se účastní trhu práce, tvoří významnou část obyvatelstva skupina ekonomicky neaktivních. V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji 415,0 tisíc neaktivních osob, tvořily 41,9 % obyvatel starších 15 let. Tento počet i podíl se dlouhodobě mírně zvyšuje – v roce 2000 to bylo 384,1 tis. osob (40,3 %).

Většinu ekonomicky neaktivních tvoří starobní a invalidní důchodci, jejich počet se v posledních 10 letech pohybuje okolo 250 tisíc, v roce 2010 to bylo 252,3 tisíc osob. Obecně počet starobních důchodců narůstá přirozenou cestou stárnutím populace, v některých případech je však odchod do neaktivity uspíšen jako nástroj řešení

Míra registrované nezaměstnanosti v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

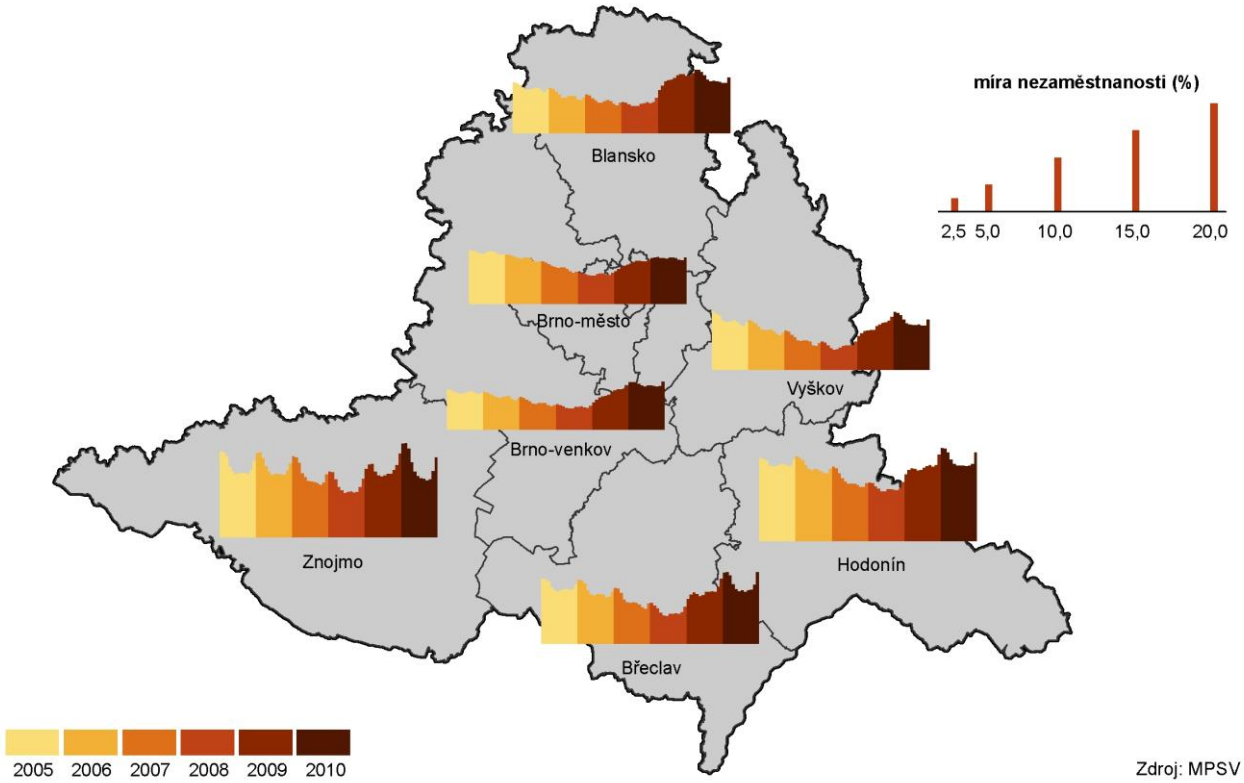

Zdroj: MPSV

Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2005 až 2010 (stav k 31. 12.)

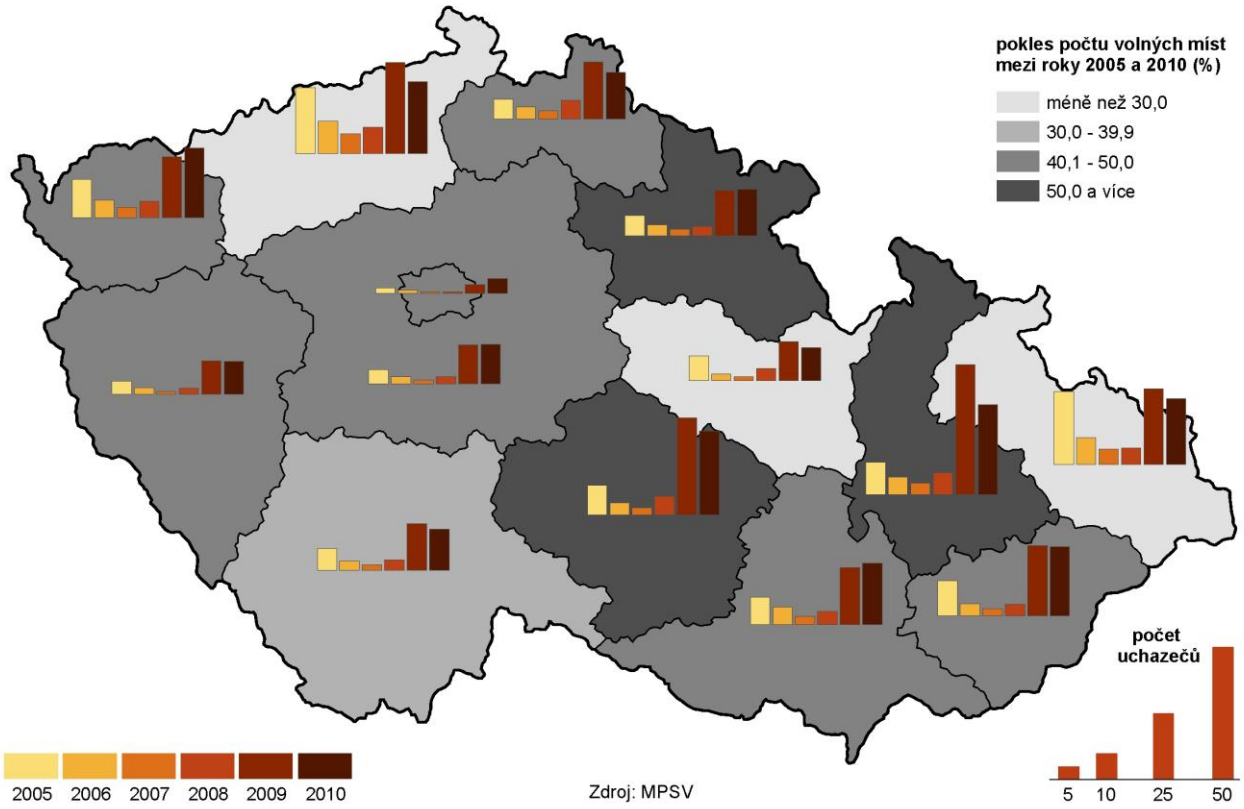

Zdroj: MPSV

Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2008

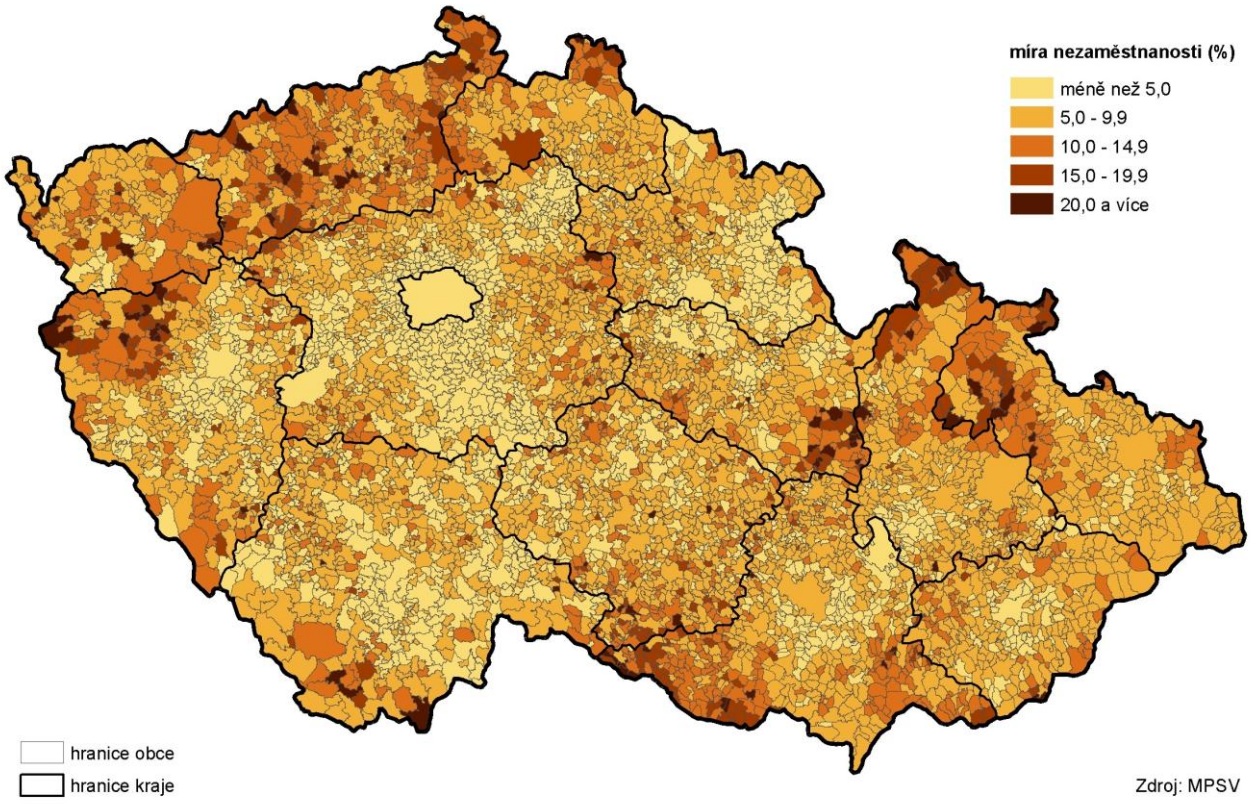

Míra nezaměstnanosti v obcích k 31. 12. 2010

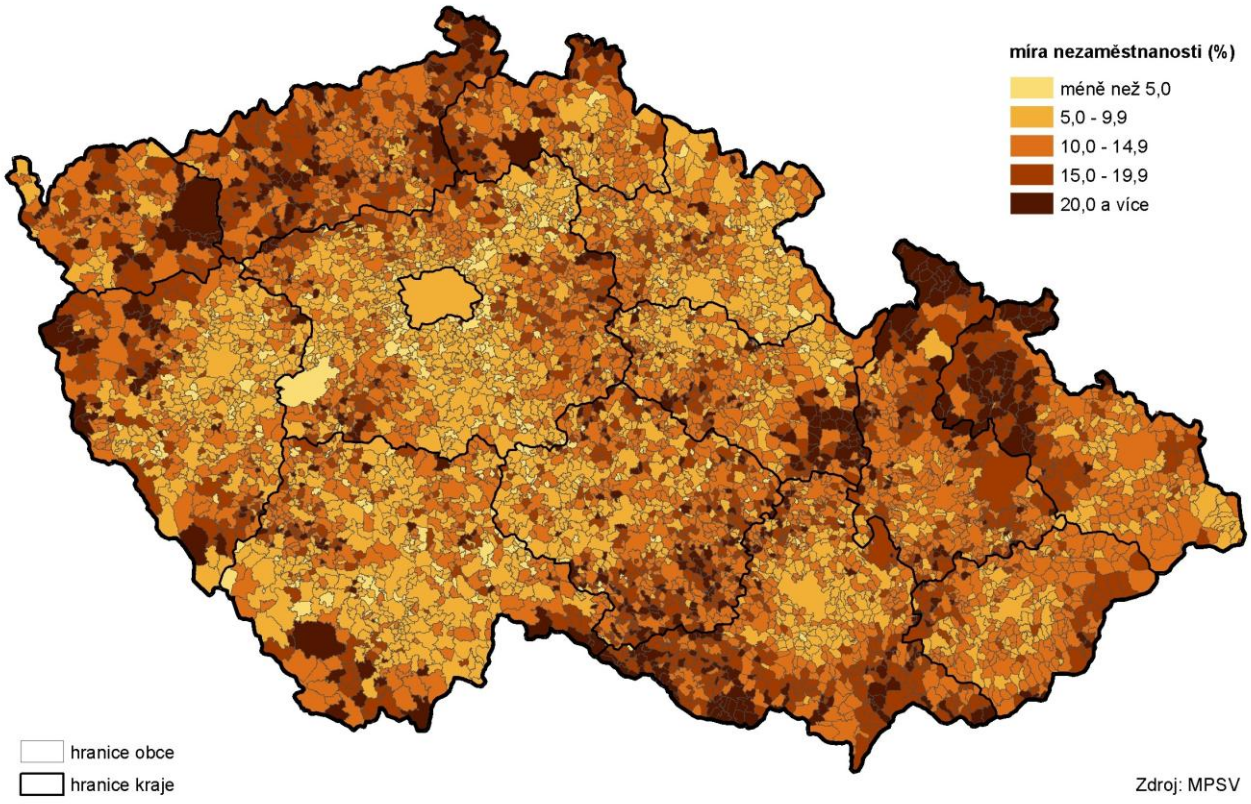

nezaměstnanosti, na druhé straně úpravami podmínek došlo ke snížení počtu invalidních důchodců. K nejvýraznějšímu posunu došlo v počtech studujících vysokou školu, v roce 2010 to bylo 41,8 tis. osob, což byl proti roku 2000 počet dvojnásobný.

Graf 23 Ekonomicky neaktivní v Jihomoravském kraji (VŠPS)

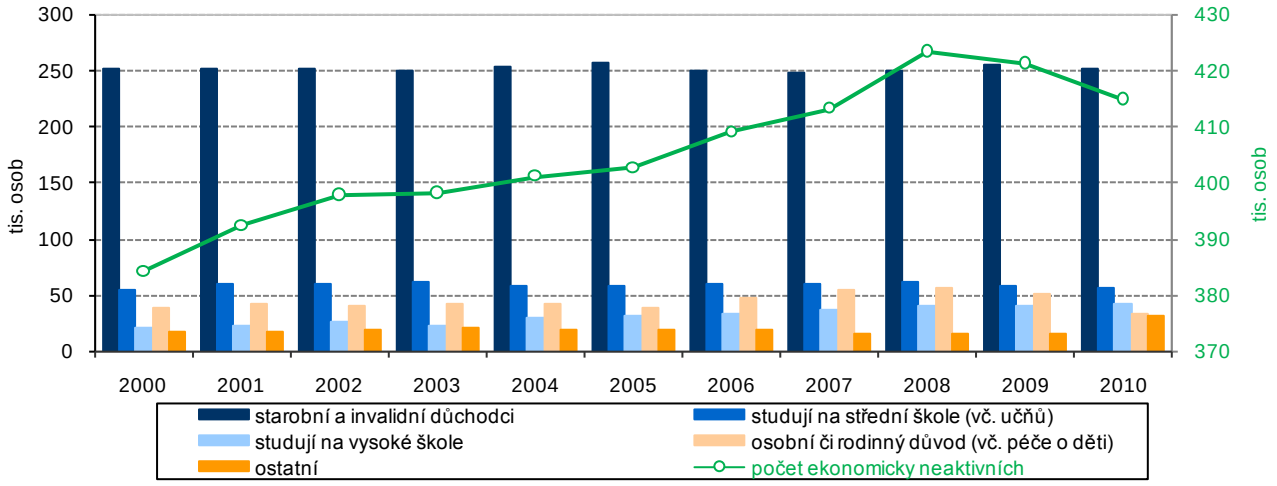

Významný nárůst počtu uchazečů o práci

Trendy nezaměstnanosti zjištěné z výsledků VŠPS potvrzují i údaje z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). K 31. 12. 2010 bylo na úřadech práce Jihomoravského kraje registrováno 69 342 uchazečů o zaměstnání. Proti konci roku 2009 se tento počet zvýšil o 3 398 osob (o 5,2 %), ovšem proti konci roku 2008 to byl počet vyšší o 26 279 osob (o 61,0 %). V průběhu roku 2009 se počet uchazečů o práci zvyšoval ve všech měsících s výjimkou dubna a května a rostl až do února 2010, kdy dosáhl svého maxima – 71 884 uchazečů o práci.

Graf 24 Nezaměstnanost v Jihomoravském kraji (MPSV)

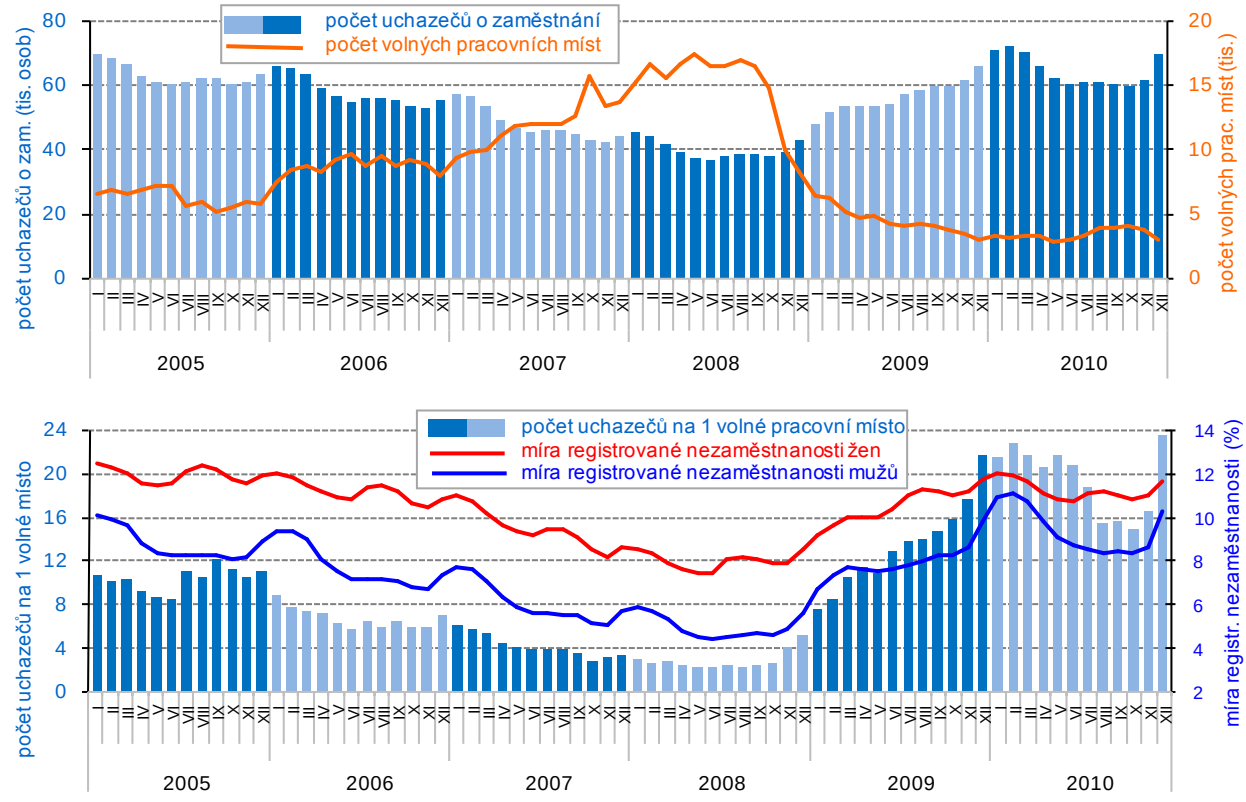

Zdroj: MPSV

Nabídka volných míst se výrazně snížila

Na poptávkové straně trhu práce byl přelomovým měsícem už srpen roku 2008, kdy počty volných pracovních míst dosáhly ještě téměř 17 tisíc. Zaměstnavatelé se na očekávaný pokles poptávky začali připravovat v předstihu a nabídka volných pracovních míst začala klesat. S dvou či tříměsíčním zpožděním se začal zvyšovat

i počet nezaměstnaných. V prosinci roku 2010 bylo k dispozici 2 955 volných pracovních míst (na konci roku 2009 3 040), zatímco ke konci roku 2008 to bylo 8 253 volných míst.

Opět se zvyšoval počet dlouhodobě nezaměstnaných

Trvalým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost. Počet nezaměstnaných déle než 1 rok se v kraji do roku 2008 snížil (z 26 877 osob v roce 2005 na 13 037) a snižoval se i jejich podíl z celkového počtu nezaměstnaných (z 42,2 % na 30,3 %). V roce 2009 se však jejich počet opět zvýšil, a to na 15 912 osob (podíl 24,1 % z celku), v roce 2010 následoval další růst na 22 814 osob (32,9 % z celkového počtu nezaměstnaných). V letech 2008 až 2010 stojí za pozornost každoroční výrazný nárůst počtu nezaměstnaných osob, které byly v evidenci úřadu práce méně než 3 měsíce. V roce 2007 jich bylo 13 269, ovšem v roce 2010 již 23 003.

Graf 25 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání podle délky evidence v Jihomoravském kraji

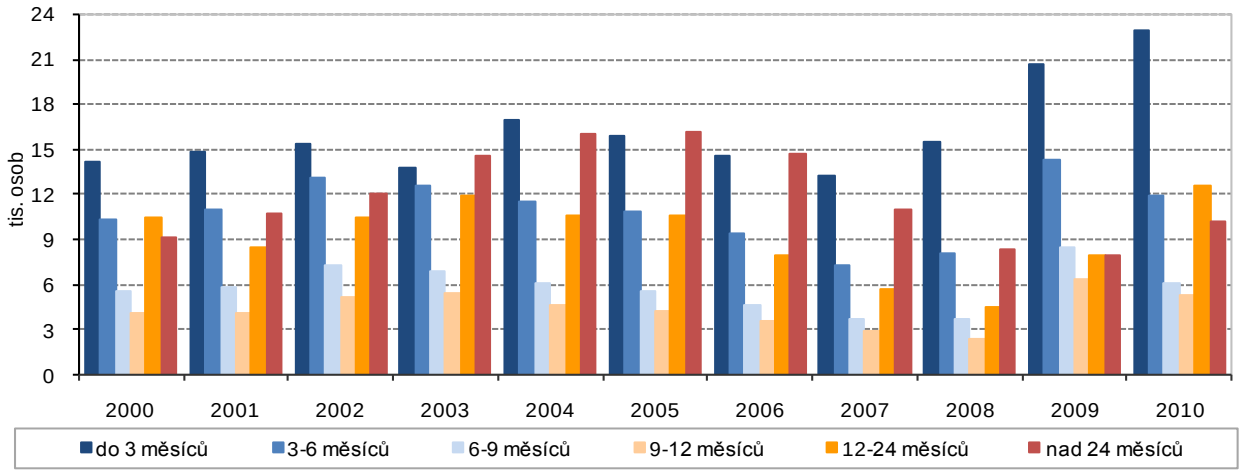

Pomoc aktivní politiky zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti napomáhá k řešení problémů na trhu práce. Celkové počty umístěných uchazečů o práci jako výsledek této aktivní politiky přesto tvoří pouze zlomek z celkovém počtu nezaměstnaných. V průběhu roku 2010 bylo v oblasti veřejně prospěšných prací umístěno 428 osob (687 v roce 2009; 825 v roce 2008), ve společensky účelných pracovních místech 1 108 osob (995, resp. 1 115) a samostatně výdělečně činnými se stalo 397 nezaměstnaných (381 v roce 2009 a 275 v roce 2008).

Na trhu práce se uplatňovali i cizinci

Přes rostoucí počet nezaměstnaných byl pracovní trh Jihomoravského kraje schopen pojmout i pracující cizince. V roce 2005 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 13,7 tisíc cizinců v postavení zaměstnanců a 5,8 tisíc cizinců podnikajících na základě živnostenského oprávnění. Na konci roku 2008 to bylo již 29,5 tisíc cizinců-zaměstnanců a 6,1 tisíc cizinců-podnikatelů. Zatímco v počtu cizinců v postavení zaměstnanců se projevily nepříznivé tendence ve vývoji na trhu práce a jejich počet na konci roku 2010 poklesl (na 26,4 tisíc cizinců-zaměstnanců), počet podnikatelů se dále zvýšil (na 7,9 tisíc osob). Pokles celkového počtu zaměstnaných cizinců započal již v srpnu 2009.

Graf 26 Cizinci evidovaní úřady práce a cizinci s živnostenským oprávněním v Jihomoravském kraji

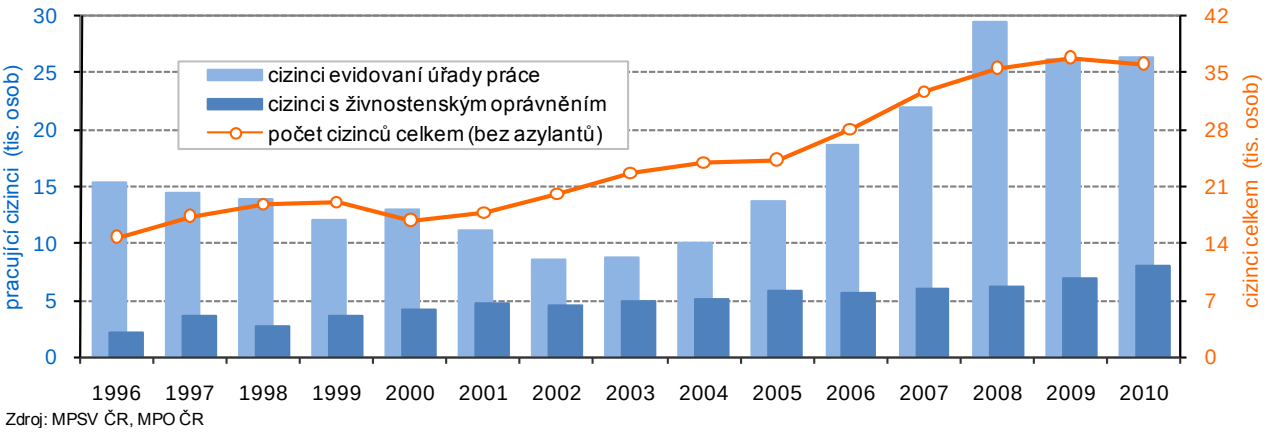

Zdroj: MPSV ČR, MPO ČR

Mezi pracujícími cizinci převládali Ukrajinci, Slováci a Vietnamci

Z hlediska národnosti mezi pracujícími cizinci převládají Ukrajinci, Slováci a Vietnamci, v minulých letech tvořili čtyři pětiny z celkového počtu pracujících cizinců. Podstatné rozdíly jsou u jednotlivých národností v postavení na trhu práce. Zatímco v roce 2009 bylo na jedné straně 90 % Slováků evidováno na úřadech práce (resp. 80 % Ukrajinců), na druhé straně 94 % Vietnamců vlastnilo platné živnostenské oprávnění.

Průměrné mzdy mužů jsou vyšší než průměrné mzdy žen

Průměrná mzda[6] v Jihomoravském kraji v roce 2010 dosáhla podle výsledků strukturálního šetření částky 26 223 Kč (29 672 Kč u mužů a 21 727 Kč u žen), ve srovnání s ostatními kraji byla 3. nejvyšší. Mzdy mužů jsou v kraji trvale vyšší než u žen a rozdíly mezi nimi se každoročně zvyšují. Zatímco v roce 2002 byla průměrná mzda žen v Jihomoravském kraji nižší o 4 260 Kč, v roce 2010 byl rozdíl již 7 946 Kč.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji proti roku 2009 vzrostla o 523 Kč, tj. o 2,0 %. Reálně však vzhledem k růstu spotřebitelských cen v roce 2010 o 1,5 % vzrostla pouze o 0,5 %.

Graf 27 Vývoj průměrné měsíční mzdy a mediánu mezd v Jihomoravském kraji

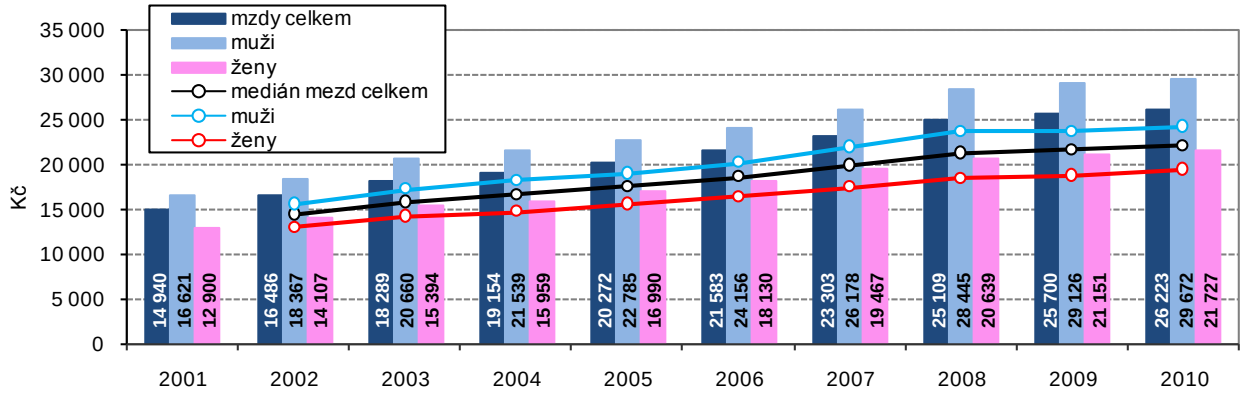

Medián mezd byl nižší než průměrná mzda

Ve strukturálním šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián mezd. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Jihomoravském kraji v roce 2010 dosáhl částky 22 139 Kč (o 4 084 Kč méně než je průměrná mzda) a byl mezi kraji 5. nejvyšší. Pro zdůraznění rozdílu průměrné mzdy, mediánu mzdy i rozdílu mzdy podle pohlaví jsou hodnoty uvedeny společně v grafu 27.

Graf 28 Průměrná hrubá měsíční mzda v Jihomoravském kraji v roce 2010 podle klasifikace zaměstnání

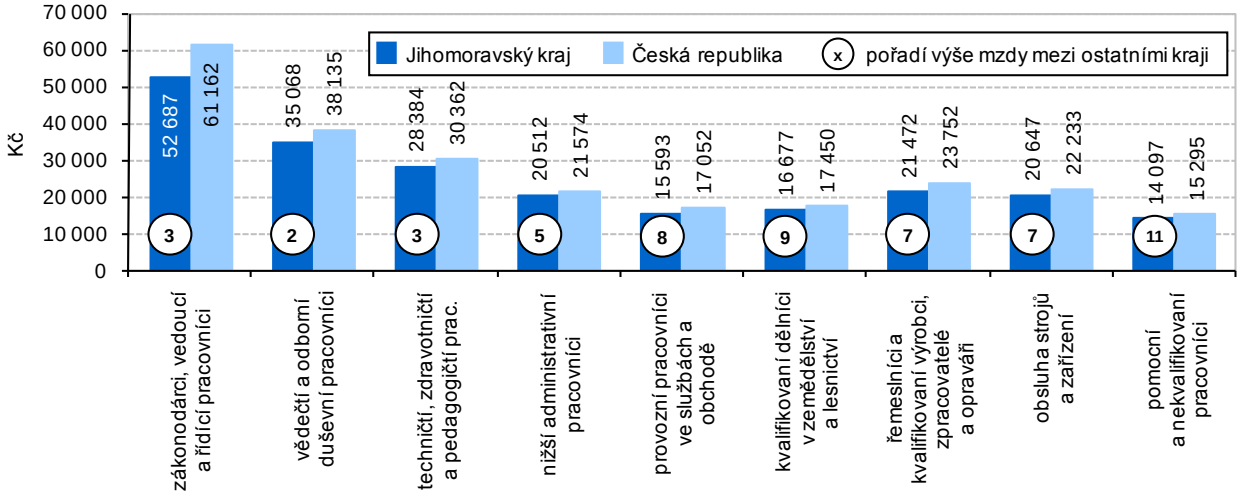

Výše mezd podle zaměstnání byla nižší než

Nejdůležitějším výsledkem strukturálního šetření mezd jsou jejich výstupy podle zaměstnání. K tomu je používána Klasifikace zaměstnání ČSÚ, vypracovaná na podkladě mezinárodního standardu. Srovnání Jihomoravského kraje s úrovní

[6] Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem strukturálního šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výdělku) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací.

republikový průměr

republiky i ostatními kraji je znázorněno v grafu 28 – čísla v kroužku znamenají pořadí mezi kraji. V pomyslném žebříčku jsou nejlépe umístěni vysoce kvalifikovaní nemanuální pracovníci (první čtyři kategorie zařazení), naopak nejhorší výsledek byl u nekvalifikovaných manuálních pracovníků.

Počet příjemců důchodů se zvyšoval

V prosinci roku 2010 v Jihomoravském kraji pobíralo některý z důchodů téměř 320 tisíc osob, počet příjemců důchodu se proti konci roku 2009 zvýšil o 3,1 tisíce osob, ovšem za uplynulých 8 let se jejich počet zvýšil o 22,5 tisíc osob. Jestliže v roce 2003 na 1 000 obyvatel Jihomoravského kraje připadlo 263 osob pobírajících nějaký důchod, pak v roce 2010 to bylo již 277 osob s důchodem na 1 000 obyvatel.

Graf 29 Důchody celkem a počet příjemců důchodu v Jihomoravském kraji

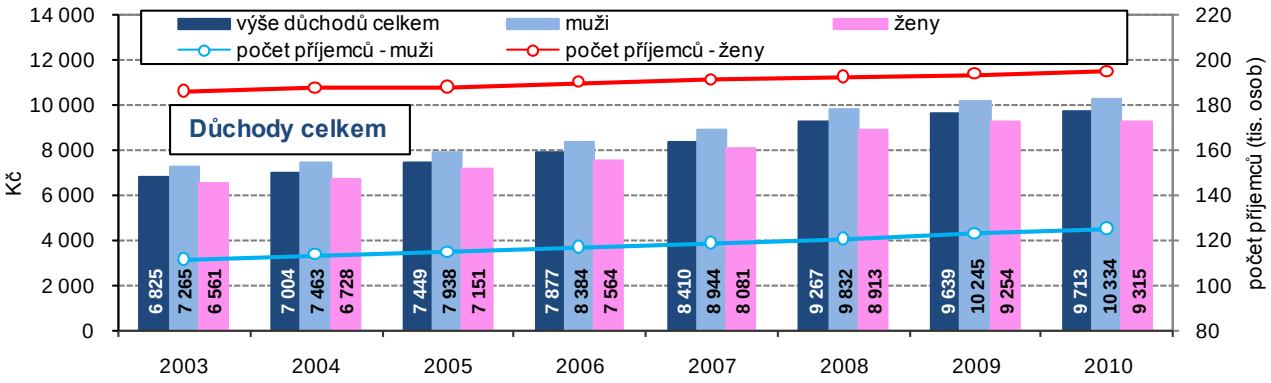

V počtu příjemců důchodu se výrazněji zvýšil počet mužů

Mezi osobami pobírající důchod v Jihomoravském kraji převažují ženy, jejich podíl v minulých letech přesahoval 60 % z celkového počtu důchodců. V roce 2010 bylo mezi příjemci důchodů 195,0 tisíc žen a 124,9 tisíc mužů. Ovšem počet mužů pobírajících důchod se zvýšil výrazněji, např. v porovnání s rokem 2003 byl vyšší o 13,7 tisíc osob, tj. o 12,3 %, počet žen se zvýšil o 8,8 tis. osob, tj. o 4,7 %. Obdobná situace se projevila u starobních důchodů (tzv. "sólo" starobní důchody - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem). V roce 2010 bylo v kraji mezi příjemci starobních důchodů 100,8 tisíc žen a 82,7 tisíc mužů. Počet mužů se proti roku 2003 zvýšil o 16,9 tisíc (o 25,7 %) a počet žen se zvýšil o 14,5 tis. osob, tj. o 16,8 %.

Graf 30 Starobní důchody a počet příjemců starobního důchodu v Jihomoravském kraji

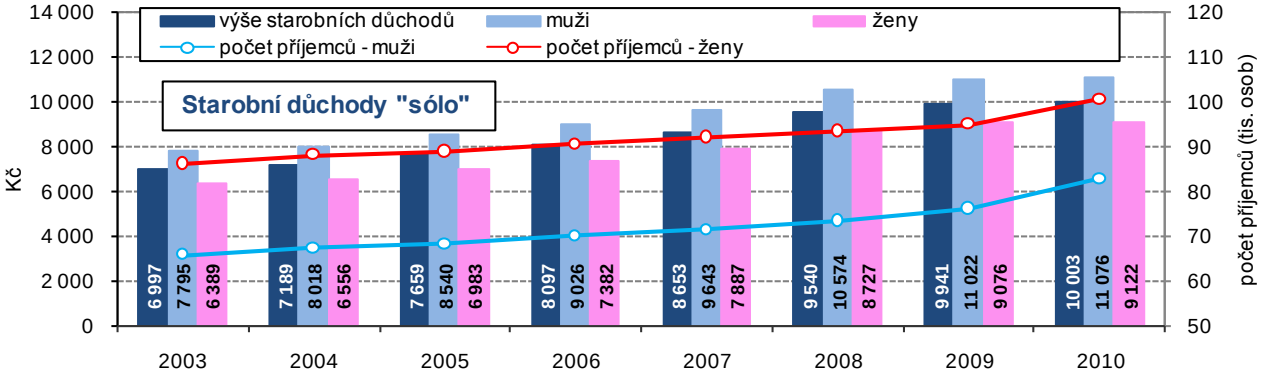

Starobní důchod v kraji zaostával za průměrem ČR

Jihomoravský kraj výší celkového i starobního plného důchodu dlouhodobě zaostává za průměrem České republiky. V roce 2010 celkový důchod vyplácený v kraji dosáhl částky 9 713 Kč a proti průměru ČR byl o 171 Kč nižší, ve srovnání s ostatními kraji byl čtvrtý nejnižší. Podobně starobní důchod plný, který v Jihomoravském kraji činil 10 003 Kč, byl proti průměru ČR nižší o 120 Kč a ve srovnání s ostatními kraji byl šestý nejnižší.

Průměrný starobní důchod byl v kraji na úrovni 45,2 % mediánu mzdy

Ženy mezi důchodci Jihomoravského kraje sice tvoří vyšší podíl, ovšem jejich důchod, ať již důchod celkem nebo starobní, je podstatně nižší. Starobní důchod v roce 2010 u mužů dosáhl 11 076 Kč, u žen pouze 9 122 Kč. Rozdíl částek se však postupně zvyšuje, jestliže u starobního plného důchodu byl v roce 2003 rozdíl 1 405 Kč ve prospěch mužů, v roce 2010 to bylo již 1 954 Kč. Poměr výše starobního

důchodu k mediánu mezd byl relativně stálý, v letech 2003 až 2010 se pohyboval v rozmezí 43,1 až 46,0 %, v roce 2010 byl průměrný starobní důchod na úrovni 45,2 % mediánu mzdy v Jihomoravském kraji.

Více než pětina starobních důchodců pobírá předčasný starobní důchod

Na konci roku 2010 v kraji pobíralo 183 471 osob starobní důchod „sólo“[7], 277 osob starobní poměrný (5 858 Kč), 25 609 osob důchod invalidní 3. stupně[8] (9 615 Kč), 7 384 osob důchod invalidní 2. stupně (6 543 Kč), 22 493 osob důchod invalidní 1. stupně (6 039 Kč), vdovský 65 399 příjemců (10 596 Kč), vdovecký 10 336 příjemců (11 745 Kč) a sirotčí 4 896 osob (5 133 Kč). Předčasný starobní důchod v roce 2010 pobíralo 40 141 osob (22,9 % z počtu starobních důchodů), proti roku 2005 se jejich počet zvýšil o 12 381 osob, podíl z celku se zvýšil o 5,2 bodu.

Graf 31 Průměrné procento pracovní neschopnosti (PPPN) v Jihomoravském kraji

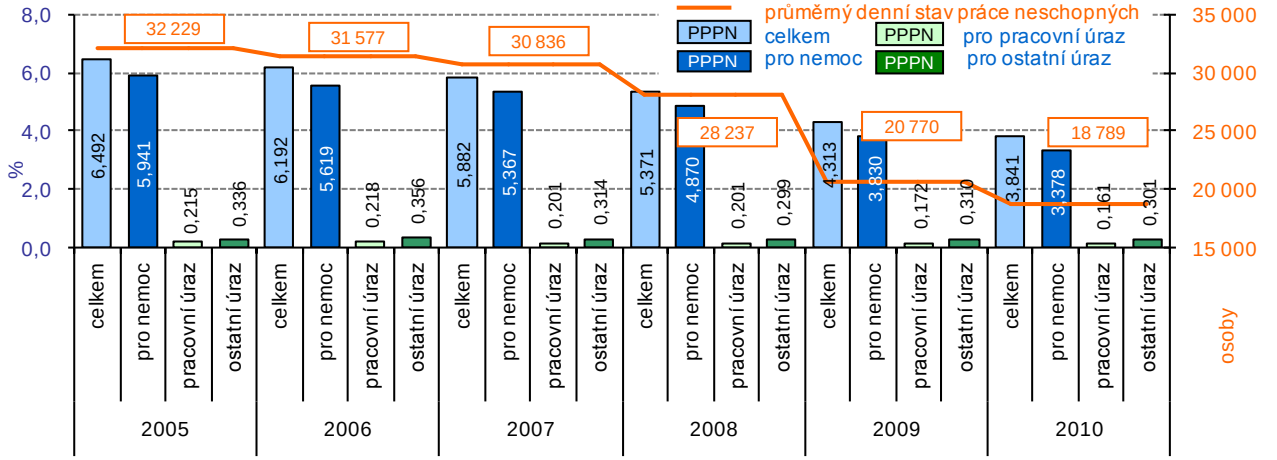

Denní počet práce neschopných osob se snižoval již pátým rokem

V roce 2010 bylo v kraji evidováno 489,2 tisíc nemocensky pojištěných osob, z nich bylo 20,4 tisíc osob samostatně výdělečně činných. Počet pojištěnců oproti předchozímu roku vzrostl o 7,6 tis. osob, tj. o 1,6 %. Průměrný denní počet práce neschopných osob v roce 2010 činil téměř 19 tisíc, tento počet se snižoval již pátým rokem a např. proti roku 2008 byl nižší o třetinu. K poklesu tohoto ukazatel došlo ve všech krajích, v Jihomoravském kraji to byl však pokles nejvýraznější.

Graf 32 Průměrná doba trvání 1 nově hlášeného případu pracovní neschopnosti v Jihomoravském kraji

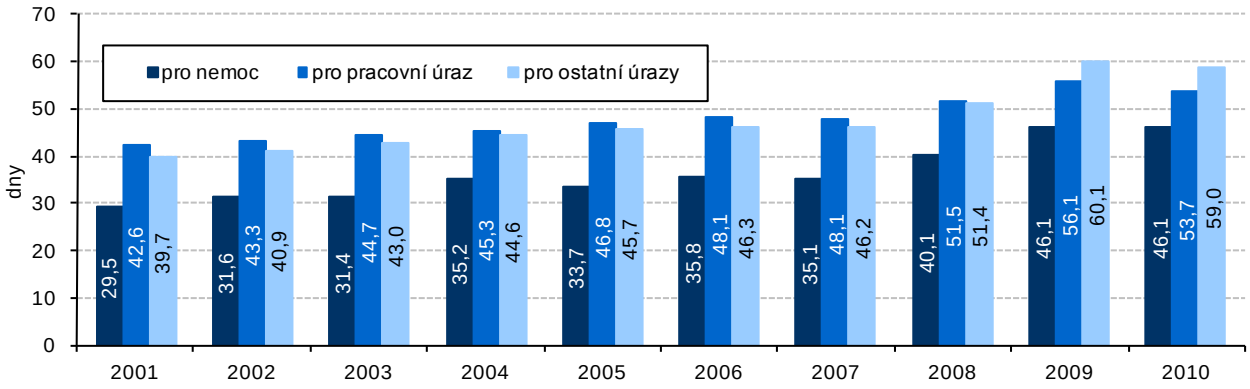

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti poklesl

Průměrné procento pracovní neschopnosti dosáhlo v roce 2010 v kraji hodnoty 3,841 % (mezi kraji 6. nejnižší), v porovnání s rokem 2009 kleslo o 0,472 p.b. V průběhu roku bylo v kraji nově hlášeno více než 145 tisíc případů pracovní neschopnosti. V tomto počtu bylo zahrnuto 130 967 případů pracovní neschopnosti pro nemoc, 5 360 případů neschopnosti pro pracovní úraz a 9 115 případů ostatních úrazů. Celkový počet nově hlášených případů se snížil oproti roku 2009 o 15 205 případů, tj. 9,5 %.

[7] Mezi příjemce starobních důchodů byli převedeni i příjemci invalidních důchodů, pokud jim na ně podle věku vznikl nárok.

[8] V roce 2010 byla zavedena nová kategorizace invalidních důchodů. Obecně platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodů dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Poklesla-li jeho pracovní schopnost nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu prvního stupně, poklesla-li nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu druhého stupně a poklesla-li nejméně o 70%, jedná se o invaliditu třetího stupně.

Průměrná délka pracovní neschopnosti se nezměnila

Průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti v kalendářních dnech v roce 2010 byla 47,2 dne a proti roku 2009 se v Jihomoravském kraji nezměnila. K poklesu sice došlo u pracovních úrazů (z 56,1 na 53,7 dne) i u ostatních úrazů (z 60,1 na 59,0 dne), ovšem u početně rozhodujících případů pracovní neschopnosti pro nemoc ke změně nedošlo.

Vývoj pracovní neschopnosti ovlivnily změny v systému nemocenského pojištění

Vývoj pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz byl v posledních dvou letech v České republice ovlivněn především změnami v systému nemocenského pojištění, které vstoupily v platnost k 1. 1. 2009. V Jihomoravském kraji poklesl v roce 2010 v porovnání s koncem roku 2008 počet nemocensky pojištěných o 7,0 % (o 36 545 osob), nově hlášené případy pracovní neschopnosti však klesly o 42,3 % (o 106 tisíc případů). Průměrné procento pracovní neschopnosti pokleslo od konce roku 2008 o 1,530 bodu, zvýšila se však průměrná doba trvání jednoho případu pracovní neschopnosti o 6,2 dní, tj. o 15,1 %. Je tedy patrné, že dlouhodobé pracovní neschopnosti změny zákona o nemocenském pojištění prakticky neovlivnily.

Graf 33 Studenti vysokých škol

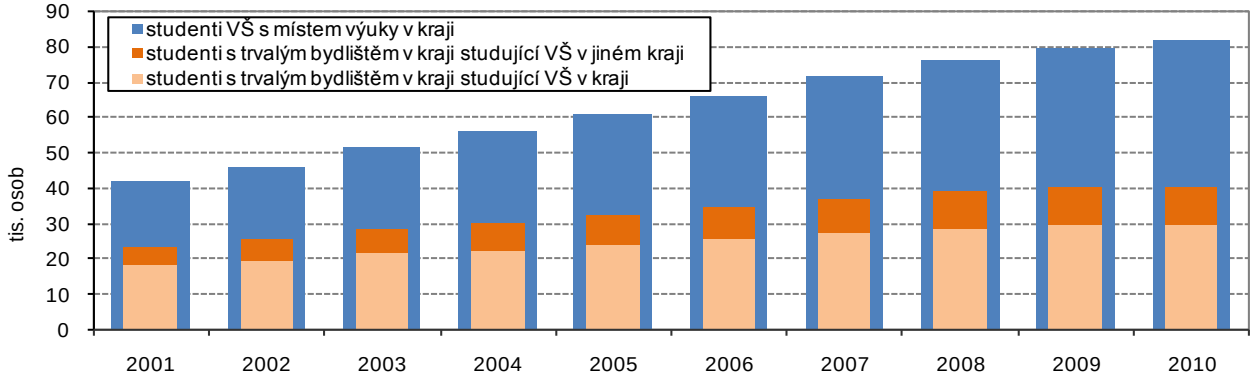

Počet studentů vysokých škol s bydlištěm v kraji stagnoval

Situace ve školství s odstupem kopíruje demografický vývoj, v současnosti se zvyšují nároky na kapacity mateřských škol, základní školy se v posledních letech potýkaly s poklesem počtu žáků a relativně slabé ročníky nyní nastupují do středních škol. Rozvoj však v minulých letech zaznamenalo vysoké školství. Z grafu 33 je patrný nárůst počtu studentů vysokých škol bydlících v Jihomoravském kraji. V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji 40 076 studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji (29 754 jich studovalo vysokou školu v kraji a 10 322 vysokou školu v jiném kraji). Proti roku 2001 se zvýšil jejich počet o 16,4 tisíce osob (počet studujících vysoké školy v kraji se zvýšil o 11 702 osob a počet studujících vysoké školy v jiných krajích o 4 731 osob). Je však nutno uvést, že zvyšování počtu vysokoškolských studentů skončilo v kraji již rokem 2009, neboť počet studentů VŠ s bydlištěm v kraji v roce 2010 byl meziročně o 105 osob nižší.

Celkový počet studentů studujících vysoké školy v Jihomoravském kraji se v období let 2001 až 2010 každoročně zvyšoval. Na vysokých školách v kraji v roce 2010 studovalo téměř 82 tisíc studentů, což bylo o 40,0 tisíc studentů více než v roce 2001. Počet studentů s bydlištěm v jiných krajích se zvýšil o více než 28 tisíc osob.

Graf 34 Kriminalita v Jihomoravském kraji

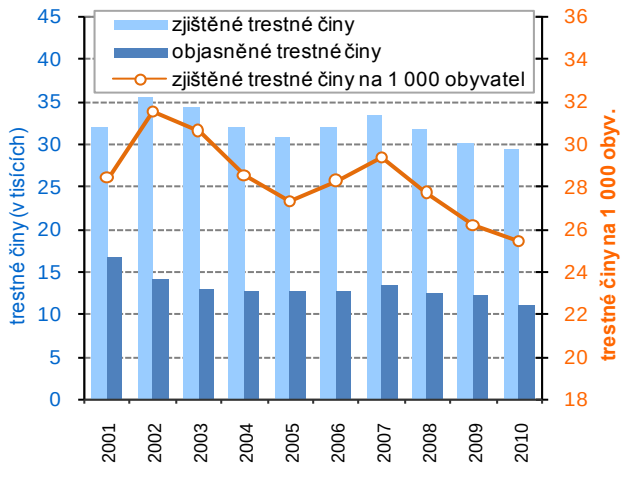

Graf 35 Dopravní nehody, při nichž došlo ke zranění nebo usmrcení v Jihomoravském kraji

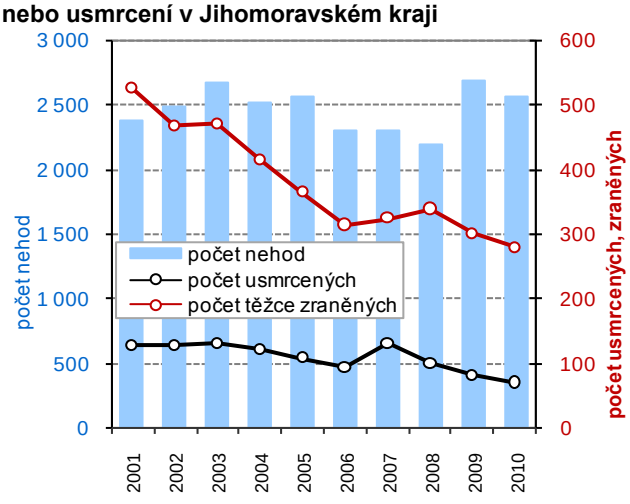

Pokles kriminality

V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji spácháno 29,3 tis. trestných činů, převážná většina spadá do obecné kriminality (22,6 tis. trestných činů). Úroveň kriminality měřeno počtem trestných činů na 1 000 obyvatel (25,4 ‰) v posledních 3 letech klesala a mezi kraji byla 7. nejnižší. Paralelně s počtem spáchaných trestných činů se vyvíjel i počet objasněných trestných činů – v roce 2010 bylo objasněno 11,1 tis. trestných činů.

Klesl i počet obětí dopravních nehod

Vzhledem k tomu, že v roce 2009 došlo ke změně ohlašovací povinnosti při dopravní nehodě, nelze počty nehod srovnávat v delší časové řadě. Proto lze pouze uvést, že v roce 2010 došlo k 5 650 dopravním nehodám (o 2 008 více než v roce 2009), u 2 567 nehod došlo ke zranění či usmrcení účastníka nehody (o 122 nehod méně), usmrceno bylo 70 osob (o 11 méně) a těžce zraněno 280 osob (o 21 méně). Zdůraznit je však třeba skutečnost, že počet usmrcených i těžce zraněných při dopravních nehodách byl nejnižší za posledních 15 let.

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomické údaje za rok 2009 byly obrazem hospodářské krize v kraji

Makroekonomické údaje za rok 2010 v krajském členění budou k dispozici až v posledních měsících roku 2011. Právě ty by měly ukázat, zda došlo v makroekonomickém pohledu k oživení ekonomiky kraje, pokud se v této oblasti omezíme jen na roky 1995 až 2009, pak rok 2009 je rokem, v němž se již projevoval vliv hospodářské krize.

Graf 36 Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

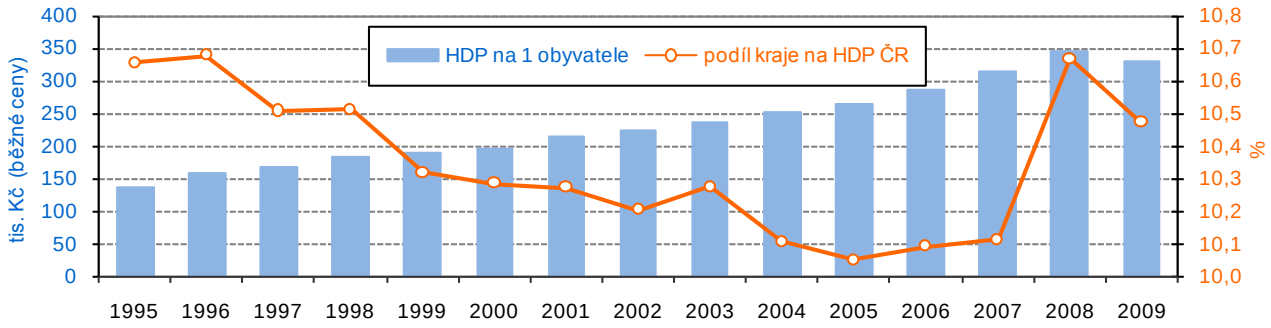

Došlo k poklesu HDP na obyvatele v běžných cenách …

Regionální hrubý domácí produkt (HDP) v běžných cenách na 1 obyvatele se do roku 2008 v Jihomoravském kraji vyvíjel příznivě, jeho hodnota meziročně vždy vzrostla a poklesla právě až v roce 2009. Podíl kraje na HDP České republiky se však prakticky do roku 2005 snižoval. V celém hodnoceném období byl sice v mezikrajském srovnání 3. nejvyšší, v roce 2009 byl podíl kraje na úhrnu HDP ČR o 0,4 bodu vyšší než v roce 2005.

Graf 37 Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100 %)

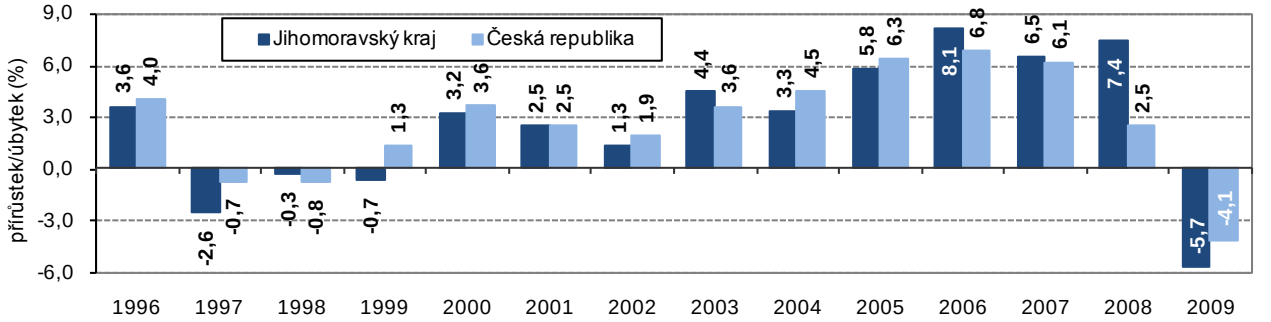

… i HDP ve srovnatelných cenách

Po vyloučení cenových vlivů v dynamice HDP ve srovnatelných cenách sice převládal ve sledovaném období růstový trend, ale vývoj nebyl zcela rovnoměrný. Po propadu ekonomiky v letech 1997 až 1999 docházelo k růstu, který dosahoval vysokých temp zejména v letech 2006 až 2008. V roce 2009 byl v kraji vlivem ekonomické krize po 9 letech meziročního růstu zaznamenán pokles HDP o 5,7 % (v ČR pokles o 4,1 %).

Graf 38 Vývoj regionálního HDP ve srovnatelných cenách na zaměstnaného (předchozí rok = 100 %)

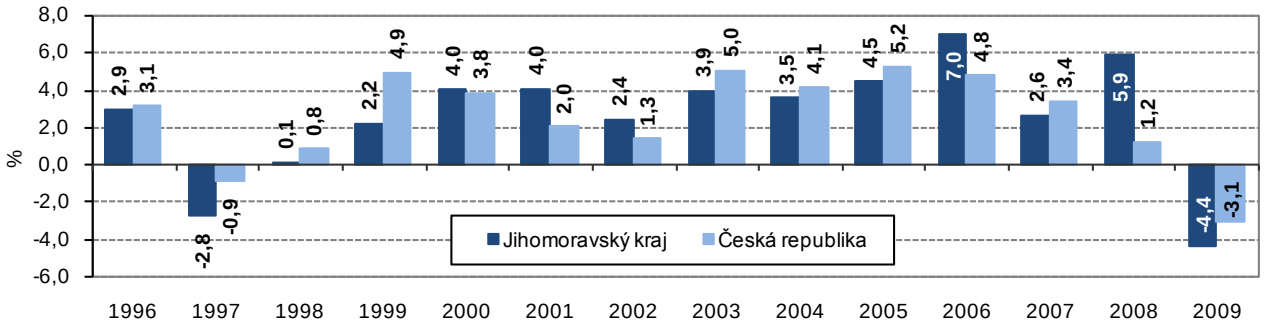

Byl zaznamenán výraznější propad produktivity práce

Dynamika produktivity práce (hodnota HDP ve srovnatelných cenách na zaměstnaného - podle údajů o zaměstnanosti z Výběrového šetření pracovních sil) byla po celé sledované období s výjimkou roku 1997 růstová a přispěla tak ke zvyšování HDP ve srovnatelných cenách. Přitom rychlejší růst produktivity práce se projevil v letech 2003 až 2008, kdy průměrné roční tempo (4,6 %) bylo výrazně vyšší než v období předcházejícím (v letech 1998 až 2002 v průměru 2,6 % ročně). Rok 2008 z republikového pohledu již znamenal podstatné snížení dynamiky produktivity práce proti období konjunktury a určitou předzvěst vývoje v roce 2009, v němž došlo již k meziročnímu poklesu. Naproti tomu v Jihomoravském kraji v roce 2008 došlo vcelku k výraznému meziročnímu nárůstu produktivity v porovnání s republikovým průměrem, ovšem v roce 2009 došlo i k výraznějšímu propadu.

Graf 39 Hrubá přidaná hodnota (HPH) v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

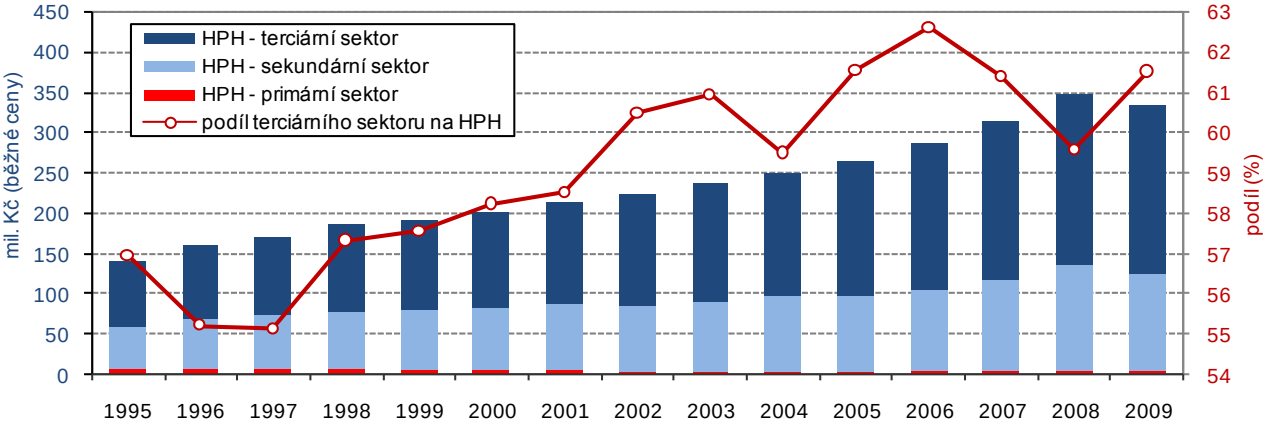

Podíl sektoru služeb na tvorbě HPH se zvyšoval

Objem hrubé přidané hodnoty (HPH) se v kraji každoročně zvyšoval, výjimku tvořil až rok 2009 (pokles o 3,4 %). K zvyšování objemu HPH však docházelo pouze v sekundárním a terciárním sektoru. Zastoupení terciárního sektoru na tvorbě hrubé přidané hodnoty (HPH) je v Jihomoravském kraji dlouhodobě nejvyšší (po Hl. m. Praze). V roce 2009 byl podíl služeb na tvorbě HPH (61,5 %) o 3,2 procentních bodů vyšší než v roce 2000. Obecně je v terciárním sektoru dosahováno vyšší tvorby HPH a tím i vyšší produktivity práce. Ve vyspělých ekonomikách tento podíl dosahuje 70 % a dále se zvyšuje.

Graf 40 Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

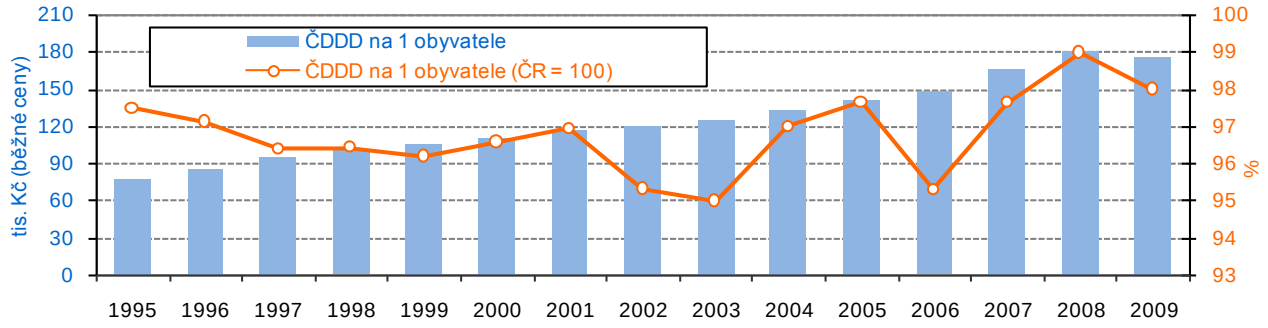

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2005 až 2009

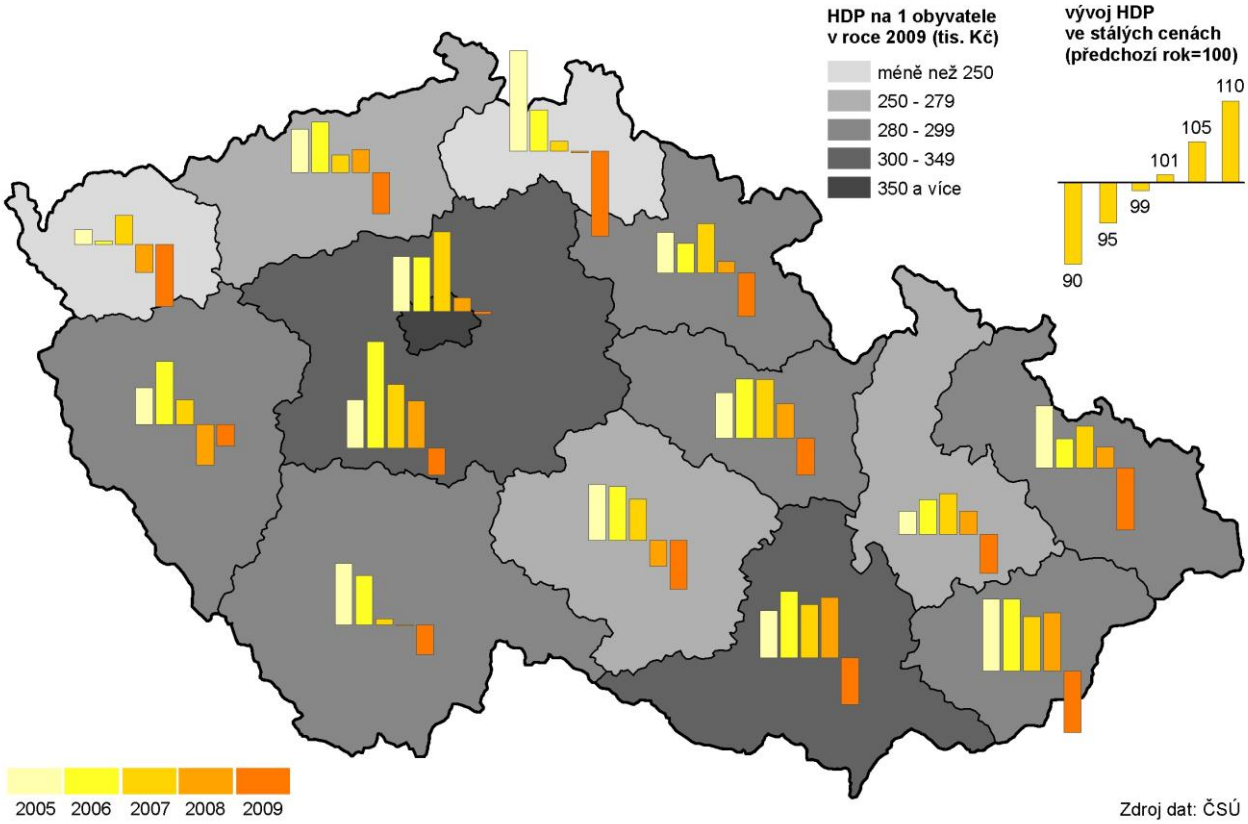

Přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2005 až 2010 (údaje za jednotlivé měsíce)

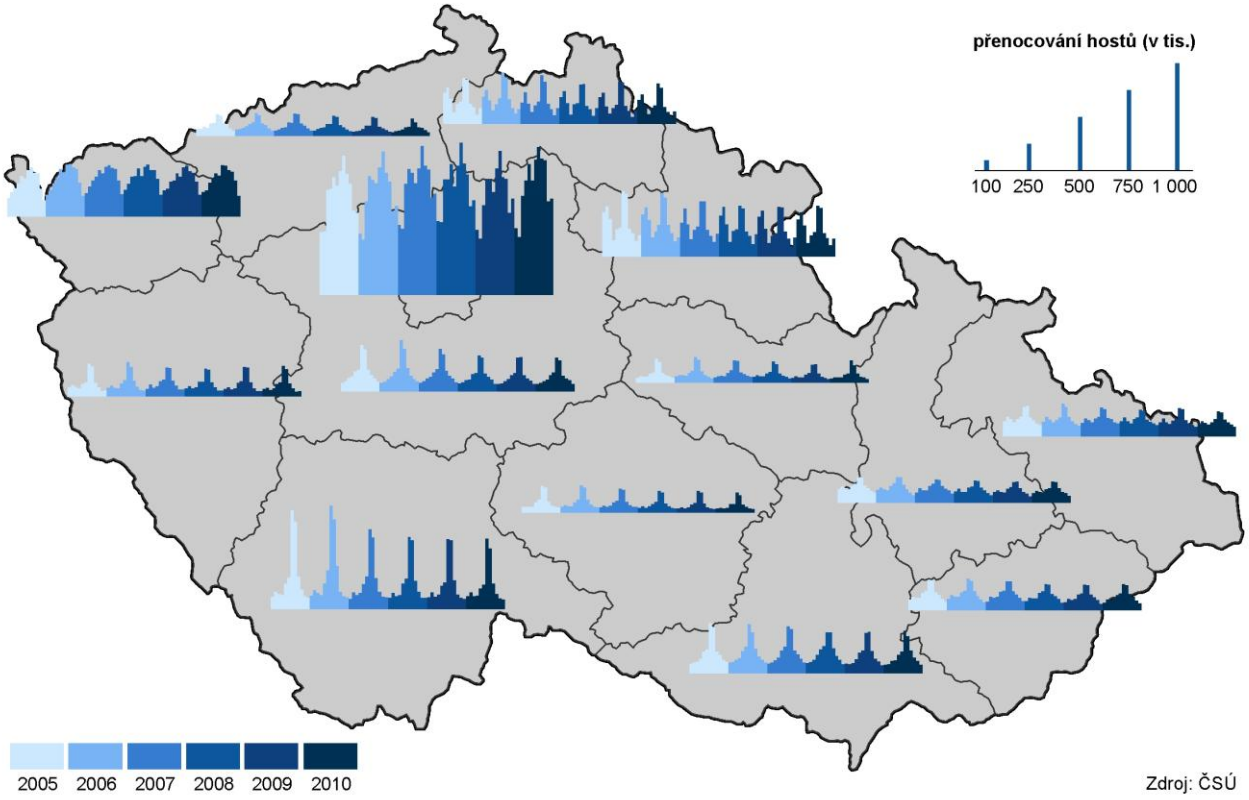

Vývoji HDP odpovídal i vývoj disponibilního důchodu domácností

Vývoji HDP v běžných cenách v přepočtu na 1 obyvatele kraje odpovídal i vývoj čistého disponibilního důchodu domácností (ČDDD) na 1 obyvatele. ČDDD do značné míry zachycuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v kraji. Z grafu je ovšem zřejmé, že hodnota tohoto ukazatele v Jihomoravském kraji dlouhodobě zaostává za republikovým průměrem.

Objem vývozu zboží meziročně vzrostl, hodnoty roku 2008 však nedosáhl

Objem vývozu v roce 2010[9] meziročně vzrostl téměř o 13 mld. Kč (o 8,3 %). Zatímco v roce 2009 bylo z Jihomoravského kraje vyvezeno zboží v celkové hodnotě 154,5 mld. Kč (běžné ceny), v roce 2010 se jeho hodnota zvýšila na 167,4 mld. Kč. Hodnota vývozu v tzv. „předkrizovém" roce 2008 však byla ještě vyšší, a to o 6,7 mld. Kč. Podíl Jihomoravského kraje na vývozu zboží České republiky se proti roku 2009 sice snížil o 0,5 bodu na 6,7 %, ovšem v posledních pěti letech byl podíl kraje na republikovém celku ve srovnání s ostatními kraji stále 5. nejvyšší.

Graf 41 Vývoz zboží v Jihomoravském kraji (v běžných cenách)

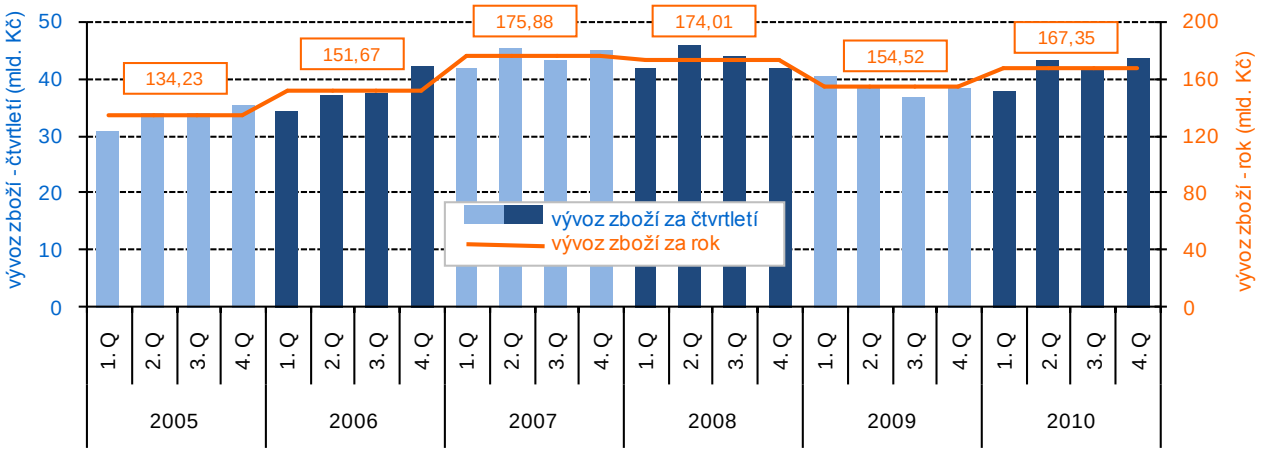

Stroje a dopravní prostředky tvořily téměř polovinu vývozu

V komoditním složení vývozu podle SITC[10] tvořily ve všech sledovaných letech největší část stroje a dopravní prostředky - v roce 2007 podíl činil 53,6 % vývozu, v roce 2010 46,5 %. Druhý nejvyšší podíl v roce 2007 tvořily polotovary a materiály (21,1 %), třetí nejvýznamnější druhem zboží bylo průmyslové spotřební zboží (14,0 % celku). V roce 2010 byl vyšší podíl průmyslového spotřebního zboží (20,0 %), polotovary a materiály tvořily 18,7 % vývozu. Tyto tři druhy zboží tvořily převážnou část vývozu ve všech vybraných letech.

Graf 42 Struktura vývozu zboží v Jihomoravském kraji ve vybraných letech

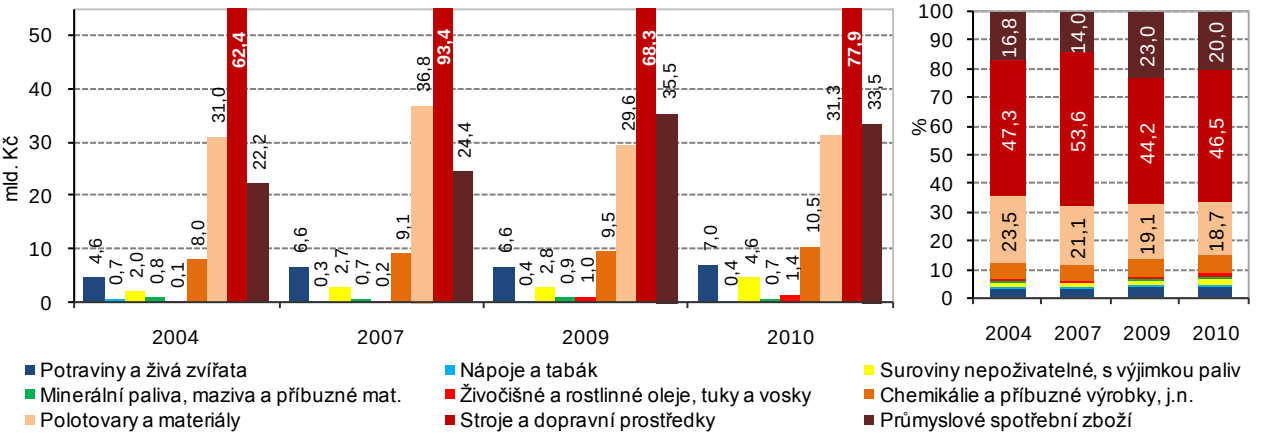

Výdaje na výzkum a vývoj rostou …

Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v jednotkách sídlících v Jihomoravském kraji dosáhly v roce 2009 více než 8 miliard Kč, podíl na objemu výdajů v ČR činil 14,7 %. Podíl výdajů na VaV na HDP se postupně zvyšoval. Od roku 2001, kdy představoval 1,27 % z objemu regionálního HDP, se zvýšil v roce 2009 až na 2,14 %. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že intenzita výzkumu a vývoje se v Jihomoravském kraji zvyšovala.

[9] Rok 2010 je posledním rokem, kdy jsou k dispozici informace o vývozu zboží v krajském členění.

[10] SITC (Standard International Trade Classificatin) – Standardní mezinárodní klasifikace zboží, revize 4.

… financování zajišťuje především vládní sektor

Nejdůležitějším finančním zdrojem podpory výzkumných a vývojových činností v kraji zůstal i v roce 2009 vládní sektor (veřejné zdroje). Z veřejných rozpočtů byla poskytnuta částka 3,8 mld. Kč, tj. 47,2 % celku (v roce 2005 se vládní sektor podílel 56,8 %). Druhým nejvýznamnějším poskytovatelem finančních prostředků byl podnikatelský sektor (soukromé zdroje). Jeho podíl na financování výzkumu a vývoje v kraji dosáhl hodnoty 29,3 %, v absolutním vyjádření šlo o 2,4 mld. Kč (v roce 2005 podíl 34,2 %). V roce 2009 se výrazně zvýšil podíl zahraničních zdrojů, částka 1,7 mld. Kč tvořila 20,8 % celku.

Graf 43 Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

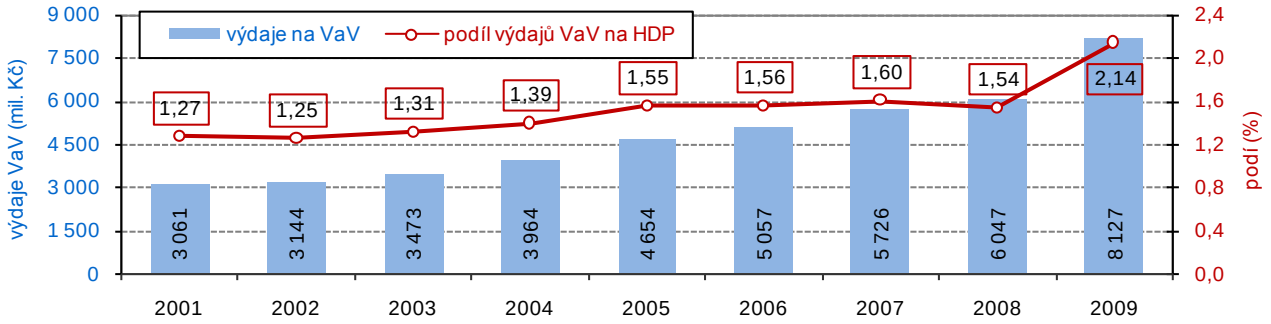

Nejvyšší částky byly realizovány v podnikatelském sektoru

V členění podle sektorů provádění výzkumu a vývoje byla v roce 2009 nejvyšší částka určena pro podnikatelský sektor (4,6 mld. Kč, tj. 56,7 %), ve vládním sektoru byla realizována částka 1,2 mld. Kč (15,2 %) a v sektoru odborného a vysokého školství částka 2,3 mld. Kč (27,9 %). Struktura podle sektorů provádění se v čase významně změnila – u podnikatelského sektoru se podíl užití zvýšil (např. v roce 2001 činil pouze 37,2 %), opačný vývoj zaznamenaly výdaje u vládního sektoru – v roce 2001 podíl činil 34,5 %.

K internetu je připojena více jak polovina domácností

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech[11] bylo v roce 2009 55,7 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem (průměr za roky 2008 až 2010), republikový průměr byl o 2,1 procentního bodu nižší. Proti roku 2005 (resp. průměru let 2004 až 2006) se vybavenost v kraji zvýšila o 21,9 bodu.

Ještě příznivější situace byla zjištěna ve vybavení připojením k internetu a vysokorychlostním připojením k internetu. K internetu bylo připojeno 51,3 % domácností (v roce 2005 22,4 %), což bylo o 0,6 bodu více než průměr ČR a vysokorychlostní připojení mělo 46,1 % domácností (v roce 2005 jen 10,1 %), podíl byl o 1,8 bodu vyšší proti průměru ČR a druhý nejvyšší mezi kraji.

Graf 44 Počet ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

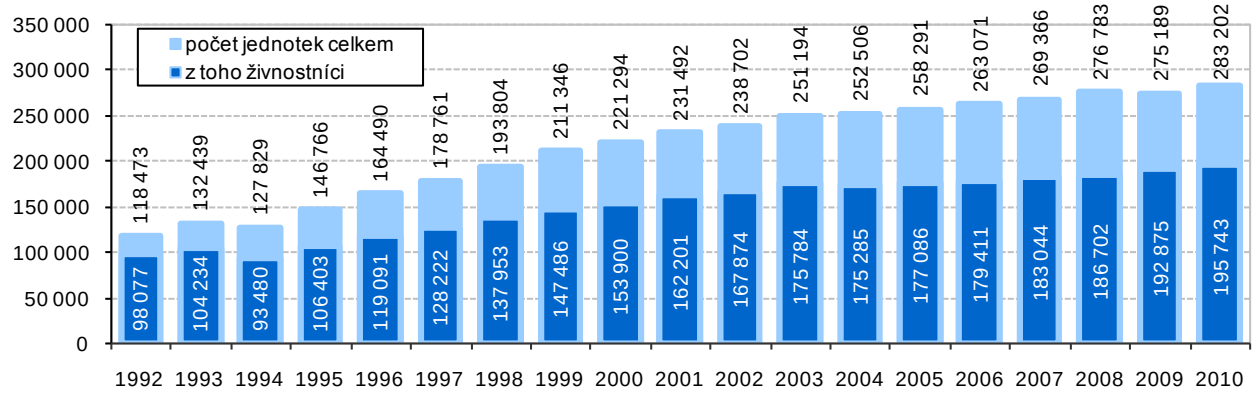

Výrazný nárůst počtu živnostníků souvisel se snižováním počtu zaměstnanců

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo k 31. prosinci 2010 evidováno více než 283 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji. Mezi kraji to byl 3. nejvyšší počet a tvořil 10,7 % z republikového počtu. Proti konci roku 2009 se počet ekonomických subjektů zvýšil o 8 013 jednotek, tj. o 2,9 %.

V registru kraje bylo 212 tisíc fyzických osob (74,8 % celku) a 71,3 tisíc právnických

[11] Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (např. hodnota uvedená za rok 2010 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí roku 2008, 2009 a 2010).

osob. Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, na konci roku 2010 tvořili 92,4 % fyzických osob, mezi právnickými osobami je nejvíce obchodních společností (40,7 tis., tj. 57,2% celku). Výrazný nárůst počtu živnostníků v roce 2009 (zvýšení o 6 173 osob, což byl téměř dvojnásobný počet přírůstku v letech 2007 a 2008) lze chápat jako reakci na snižování počtu zaměstnanců v důsledku recese.

Zemědělská produkce v kraji v roce 2009 výrazně klesla

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2010 dosud nejsou k dispozici. V letech 2007 a 2008 dosáhla hodnota zemědělské produkce v Jihomoravském kraji 14,8 mld. Kč (v běžných cenách). V roce 2009 však poklesla na 12,2 mld. Kč (12,5 % zemědělské produkce ČR), z toho 6,7 mld. Kč tvořila rostlinná produkce (13,2% podíl na ČR) a 4,7 mld. Kč živočišná produkce (podíl na ČR 11,1 %).

Také rok 2010 byl v zemědělství rokem spíše podprůměrným

Rok 2010 byl v zemědělství rokem spíše podprůměrným. Většina produkčních ukazatelů zaznamenala meziroční pokles. V rostlinné výrobě je možno pokles přisuzovat nepříznivému počasí ve vegetačním období či v období sklizně. V živočišné výrobě však pokles stavů hospodářských zvířat (zejména prasat) byl dán postupnou likvidací chovů, které se v důsledku poklesu výkupních cen a zvýšeným dovozem masa z ciziny staly ztrátovými.

Graf 45 Sklizňové plochy a sklizeň vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

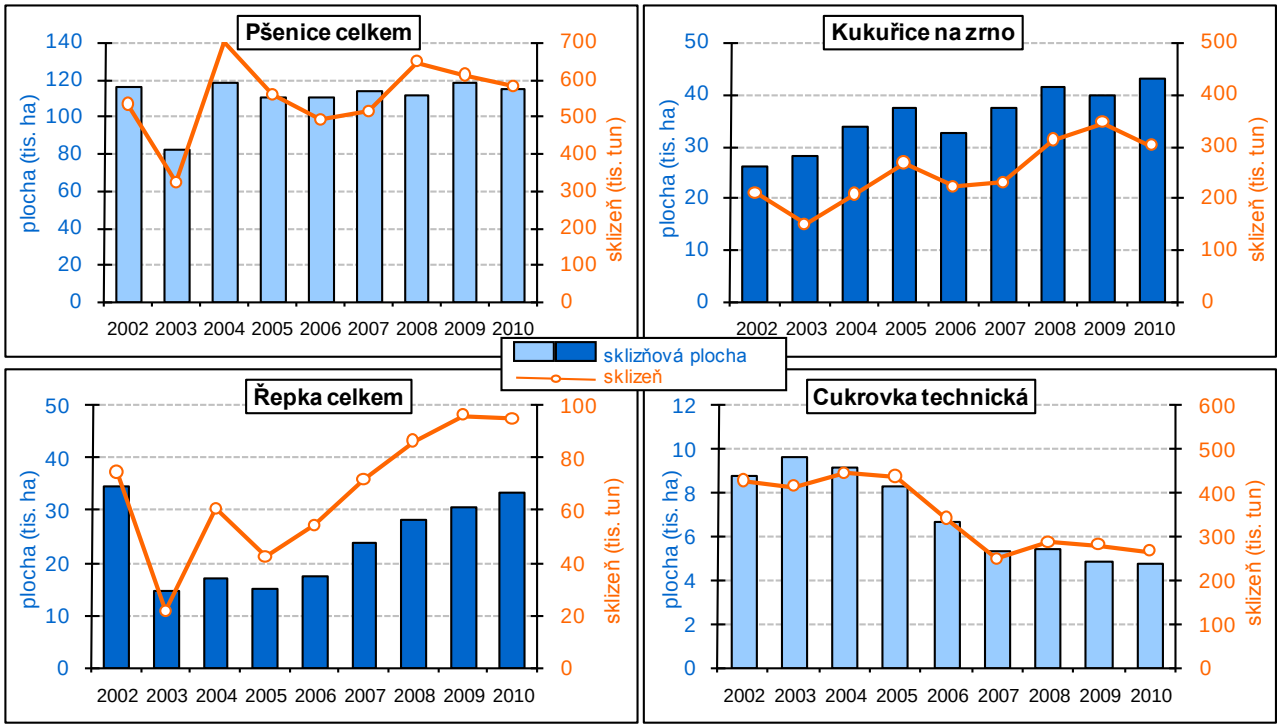

Pokles sklizně obilovin, …

Plocha i objem sklizně obilovin celkem v Jihomoravském kraji byly v roce 2010 v mezikrajském srovnání 2. největší po kraji Středočeském. Z polí o rozloze 210,7 tisíc hektarů bylo sklizeno 1 080 tisíc tun obilovin. Výnos 5,13 tun z hektaru sice překročil republikový průměr o 0,42 tuny z hektaru, ovšem oproti roku 2009 byl o 0,39 tun na hektar nižší. Sklizňová plocha obilovin celkem byla meziročně nižší o 4,8 %, celková sklizeň se však snížila o 11,5 %.

… kukuřice, luskovin …

Jihomoravský kraj je největším producentem kukuřice na zrno. V roce 2010 se tato plodina pěstovala na 43 tisících hektarech, ze kterých se sklidilo celkem 300 tisíc tun zrna (43,3 % republikového celku), sklizeň ovšem byla proti roku 2009 o 12,8 % nižší. Kraj drží prvenství i v pěstování luskovin, z plochy 6 tisíc hektarů bylo sklizeno 12 tisíc tun luskovin, ovšem dosažený hektarový výnos 1,98 tun i sklizeň byly o více jak pětinu nižší než v roce 2009.

… i hroznů

Sklizňová plocha vinic České republiky přestavuje 16 tisíc hektarů, z toho téměř 93 % plochy se nachází na území Jihomoravského kraje. V roce 2010 bylo sklizeno 42,4 tisíc tun hroznů (pokles o 33,7 %), hektarový výnos činil 2,86 tun, což představuje 66,7 % skutečnosti roku 2009.

Graf 46 Stavy skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji

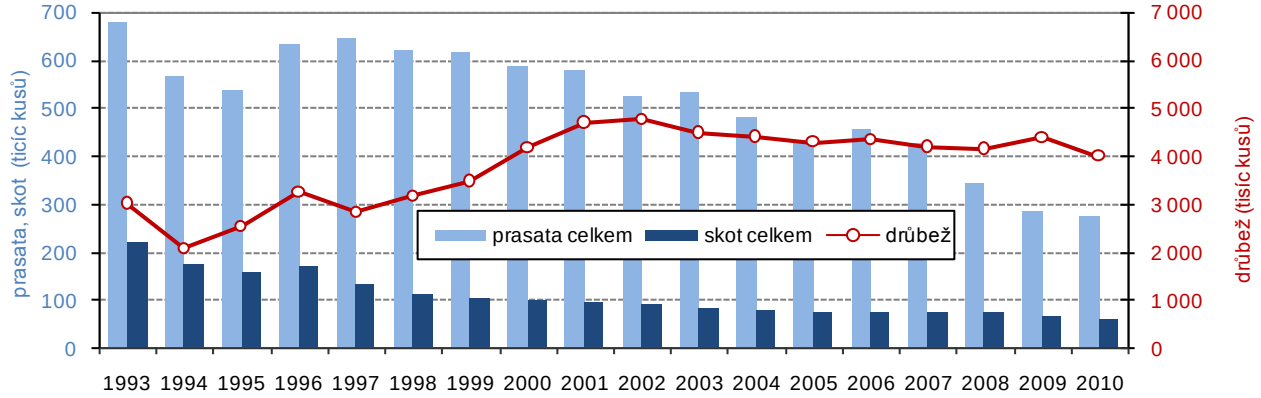

Dlouhodobý pokles stavu hospodářských zvířat …

Chovy hospodářských zvířat v Jihomoravském kraji vykazují postupný pokles stavů. V roce 2010 se v kraji chovalo 275,2 tisíc kusů prasat, 61,6 tisíc kusů skotu a 4 006,8 tisíc kusů drůbeže. Proti roku 2005 se stav prasat snížil o 158,5 tisíc kusů (o 36,5 %), skotu o 13,9 tisíc kusů (18,4 %) a drůbeže o 296,3 tisíc kusů (o 6,9 %).

Graf 47 Produkce masa a mléka v Jihomoravském kraji

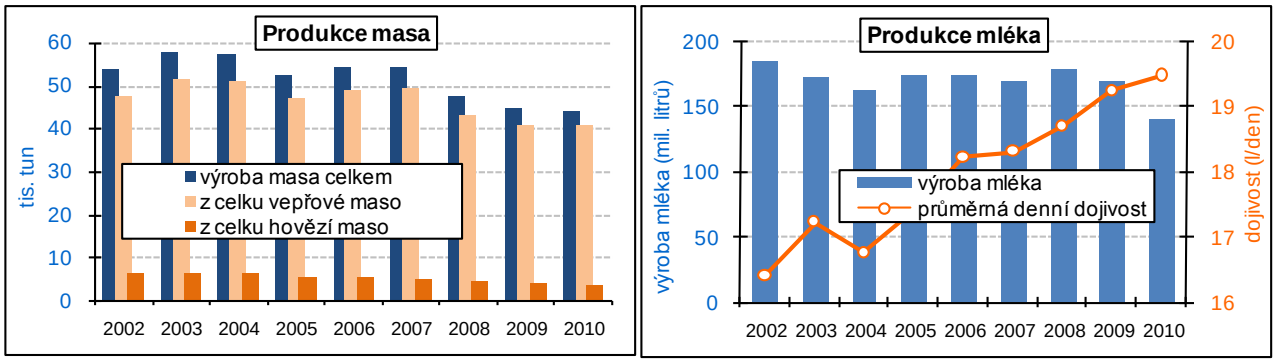

… byl doprovázen poklesem produkce masa

S poklesem stavů hospodářského zvířectva souvisí i pokles produkce masa. V roce 2010 bylo v kraji vyrobeno 43,9 tisíc tun masa v jatečné hmotnosti, z toho bylo 40,4 tisíc tun vepřového masa a 3,5 tisíc tun hovězího. Proti roku 2005 se celková produkce snížila o 8,5 tisíc tun (o 16,2 %), u vepřového činil pokles 6,4 tisíc tun, tj. o 13,7 %, u hovězího pokles o 2,0 tisíc tun, tj. o 36,9 %.

Graf 48 Lesní pozemky a těžba dřeva v Jihomoravském kraji

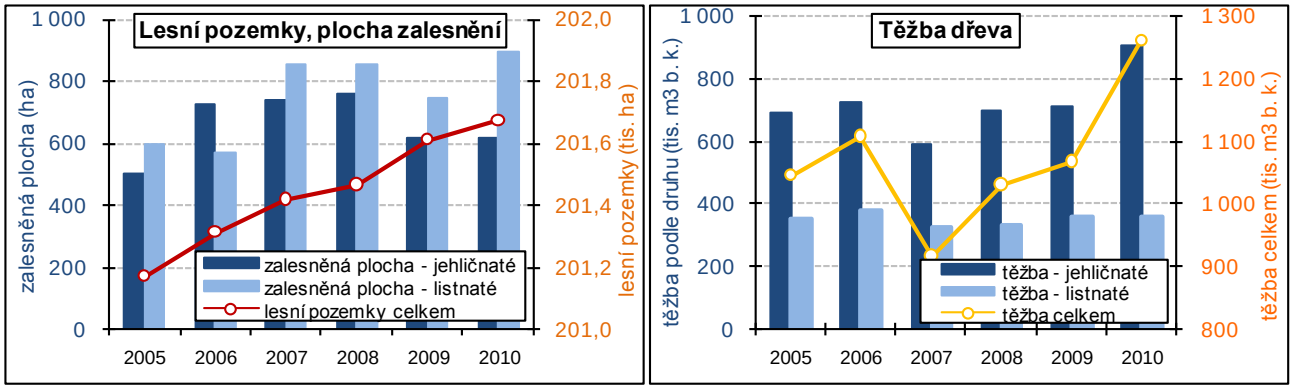

Plocha lesních pozemků se v uplynulých letech zvýšila jen nepatrně

Lesní pozemky se v roce 2010 v Jihomoravském kraji rozkládaly na ploše 201,7 tisíc hektarů a tvořily 28,0 % území kraje. Tempo zalesňování v minulých letech bylo v souladu s tempem těžby dřeva, takže plocha lesních pozemků se v uplynulých letech prakticky nezměnila. V roce 2010 bylo zalesněno celkem 1 514 hektarů půdy. Jehličnany byly vysazeny na 620 hektarech (smrk 65,5%, borovice 22,3 %, jedle 6,3 %) a listnaté dřeviny na 894 hektarech (dub 46,1 %, buk 27,5 %, javor 5,5 %). V meziročním porovnání zůstala plocha s výsadbou jehličnanů téměř shodná s rokem 2009, plocha zalesněná listnatými dřevinami se meziročně rozšířila o 148 ha.

V těžbě dřeva převažovala těžba

V roce 2010 se v Jihomoravském kraji vytěžilo téměř 1 261 tisíc m^3 dřeva bez kůry, z toho jehličnany tvořily 71,7 %. Objem vytěženého dřeva se v kraji každoročně

jehličnanů

zvyšoval již od roku 2008. Objem zpracované nahodilé těžby dřeva (bez kůry) dosáhl v roce 2010 514,1 tisíc m^3 b.k., z toho 82,8 % byla těžba nutná z příčin živelných a 5,0 % z důvodu hmyzové kalamity.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových podniků klesal již třetí rok

V Jihomoravském kraji sídlilo celkem 248 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb celkem v těchto podnicích přesáhly částku 164 miliard Kč (až 7. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,2 % republikového celku. Proti roku 2009 sice tržby vzrostly o 8,0 mld. Kč, tj. o 5,1 %, ale stále byly o 25,2 mld. Kč nižší, než v „předkrizovém" roce 2008.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 63,2 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby). Již třetí rok pokračoval pokles počtu zaměstnanců, proti roku 2009 se snížil o 5,9 tisíc osob (o 8,5 %). Produktivita vyjádřená jako přepočet tržeb za prodej vlastních výrobků na jednoho zaměstnance meziročně vzrostla, na růstu produktivity se však více než nárůst tržeb podílel pokles počtu zaměstnanců.

Průměrná měsíční mzda v průmyslových podnicích dosáhla částky 23 451 Kč, proti roku 2009 sice vzrostla o 4,2 %, ale oproti republikovému průměru byla o 2 tisíce nižší.

Graf 49 Vybrané ukazatele průmyslu v Jihomoravském kraji

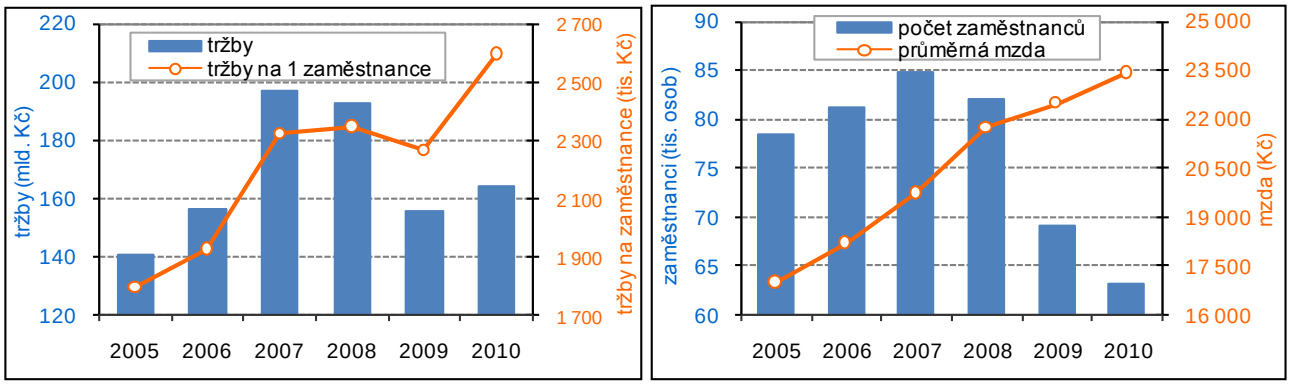

Ve stavebnictví se hospodářská recese naplno projevila až v roce 2010, …

V Jihomoravském kraji v roce 2010 sídlilo celkem 97 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci (mezi kraji 2. místo), pracovalo v nich 12,9 tis. osob (také 2. místo). Počet zaměstnanců se proti roku 2009 snížil o 3,7 tis. osob, tj. o 22,5 %, což představovalo nejvyšší pokles mezi kraji. Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích Jihomoravského kraje dosáhla částky 27 100 Kč, proti roku 2009 poklesla o 1 471 Kč, relativní pokles mzdy v Jihomoravském kraji o 5,1 % byl v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší, ovšem v 10 krajích se mzdy zvýšily.

Graf 50 Vybrané ukazatele stavebnictví v Jihomoravském kraji

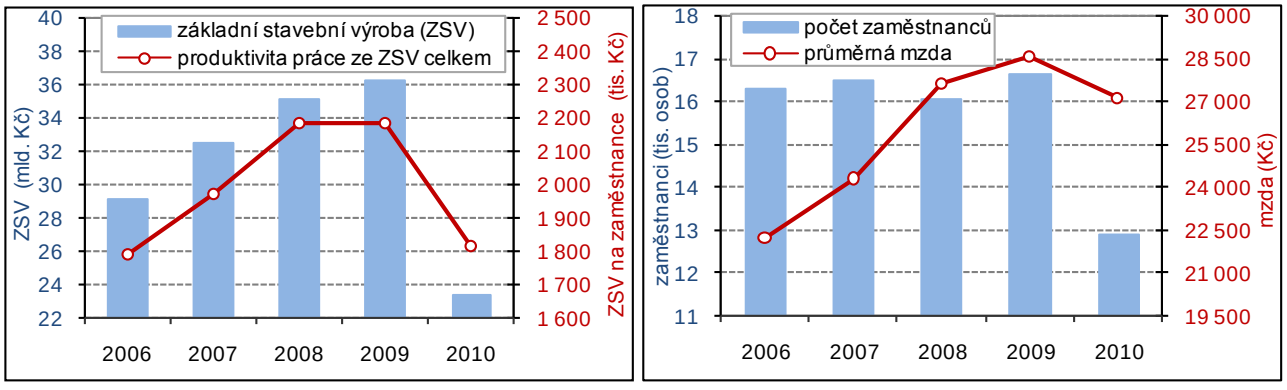

… objem stavební výroby dosáhl pouze dvou třetin skutečnosti roku 2009

Základní stavební výroba (ZSV) ve výši 23,4 mld. Kč v běžných cenách zařadila Jihomoravský kraj na 2. místo v mezikrajském srovnání. Tento objem však byl jen ve výši dvou třetin skutečnosti roku 2009 a meziroční pokles ZSV o 35,6 % byl nejvyšší mezi kraji. Pozemní stavitelství v Jihomoravském kraji dosáhlo objemu 8,5 mld. Kč b. c. (snížení o 14,9 %), na inženýrské stavitelství připadlo 13,3 mld. Kč b. c., což představovalo meziroční pokles o 46,1 %. Produktivita práce vyjádřená jako přepočet objemu ZSV na 1 pracovníka dosáhla v kraji 1,8 mil. Kč. b. c., tato hodnota byla mezi kraji 4. nejvyšší. Pro kraj nepříznivě vyznívá srovnání dynamiky produktivity práce, neboť meziroční pokles o 16,9 % byl mezi ostatními kraji nejvyšší.

Graf 51 Počet stavebních ohlášení a povolení v Jihomoravském kraji

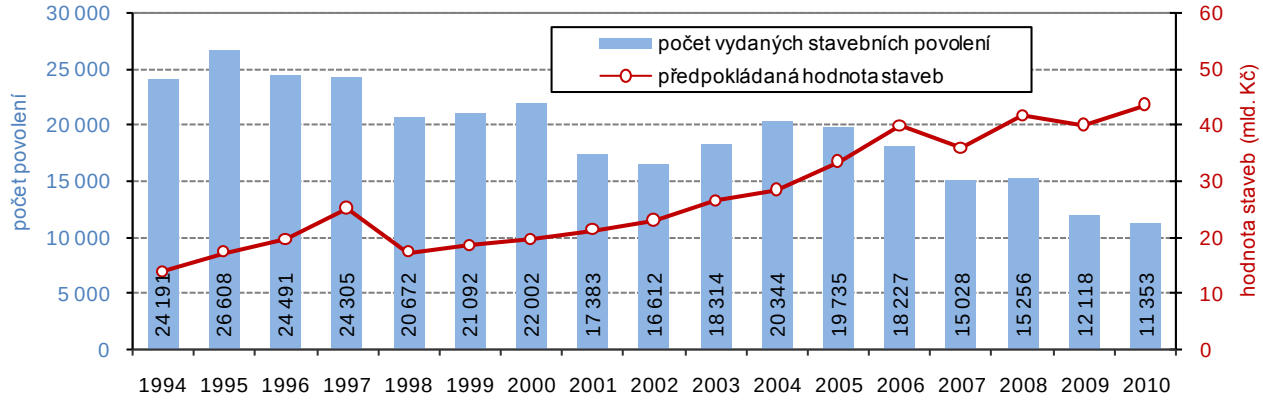

Počet vydaných stavebních povolení klesal, …

Počet vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji v posledních 6 letech klesal, předpokládaná hodnota staveb však měla spíše vzestupnou tendenci a tím rostla i průměrná hodnota připadající na jedno povolení. V roce 2010 bylo stavebními úřady vydáno 11 353 stavebních povolení a stavebních ohlášení (SOP), počet byl o 765 nižší než v roce 2009 a proti roku 2005 se snížil dokonce o 8 382 SOP. Orientační hodnota staveb, na které byla vydána SOP, dosáhla částky 43,6 mld. Kč, což bylo o 3,5 mld. Kč více, než v roce 2009 (o 10,0 mld. Kč vyšší než v roce 2005). Průměrná hodnota na jedno stavební povolení dosáhla částky 3,8 mil. Kč, což ve srovnání s rokem 2005 byl více než dvojnásobek.

Graf 52 Vydaná stavební povolení podle typů výstavby v Jihomoravském kraji

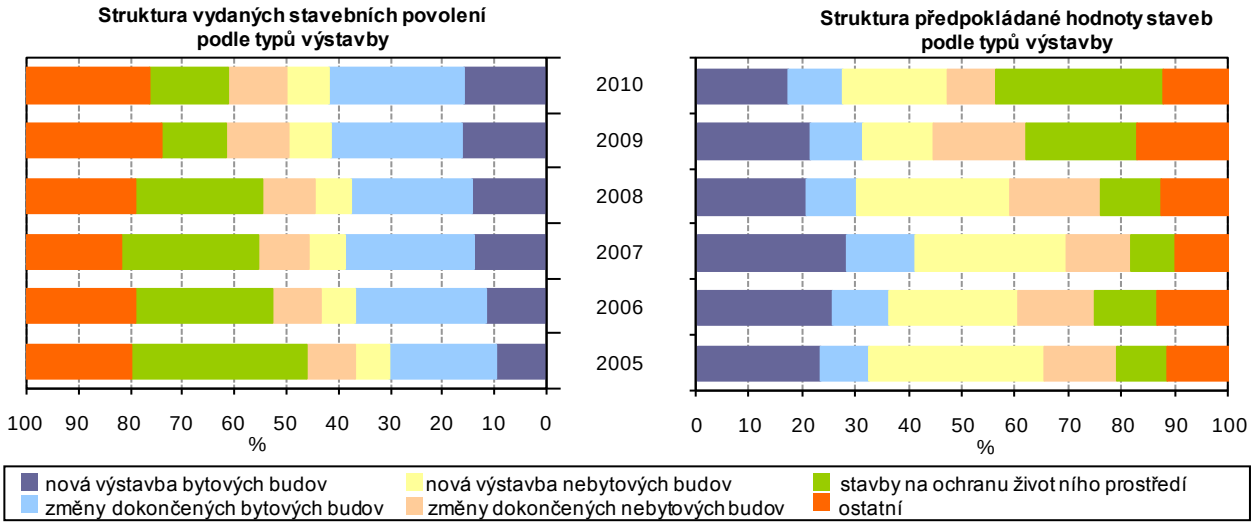

… měnila se struktura povolovaných staveb

Struktura vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji se změnila vcelku výrazně. Zatímco v roce 2005 bylo na stavby budov (nová výstavba či změny bytových i nebytových budov) vydáno 46,4 % všech povolení (9 149 SOP), v roce 2010 se tento podíl zvýšil až na 61,3 % z celkového počtu (6 960 SOP). Naproti tomu podíl SOP vydaných na stavby na ochranu životního prostředí se snížil, v roce 2005 tvořil 33,8 % z celku (6 671 SOP), v roce 2010 poklesl na 15,2 % (1 729 SOP).

Orientační hodnota staveb však u staveb na ochranu životního prostředí zaznamenala opačný vývoj, v roce 2005 se na celkové očekávané hodnotě podílely tyto stavby jen 9,4 %, v roce 2010 však tvořily 31,6 %. Průměrná hodnota na jedno SOP na stavby na ochranu životního prostředí se zvýšila z 0,5 mil. Kč v roce 2005 na 8 mil. Kč v roce 2010.

Značný pokles počtu zahájených bytů …

V kraji byla v roce 2010 zahájena výstavba 3 414 bytů. Tento počet byl sice druhý nejvyšší mezi kraji, ovšem zároveň byl i o 1 013 bytů (o 22,9 %) nižší než v roce 2009, navíc byl nejnižším od roku 2002. V roce 2010 byla zahájena výstavba 1 920 bytů v rodinných domech (o 67 méně než v roce 2009), 601 bytů v bytových domech (o 758 méně), 531 v nástavbách rodinných či bytových domů (o 51 méně). Počet 97 zahájených bytů v domech s pečovatelskou službou (o 37 méně) byl ale mezi kraji nejvyšší.

Graf 53 Zahájené byty v Jihomoravském kraji

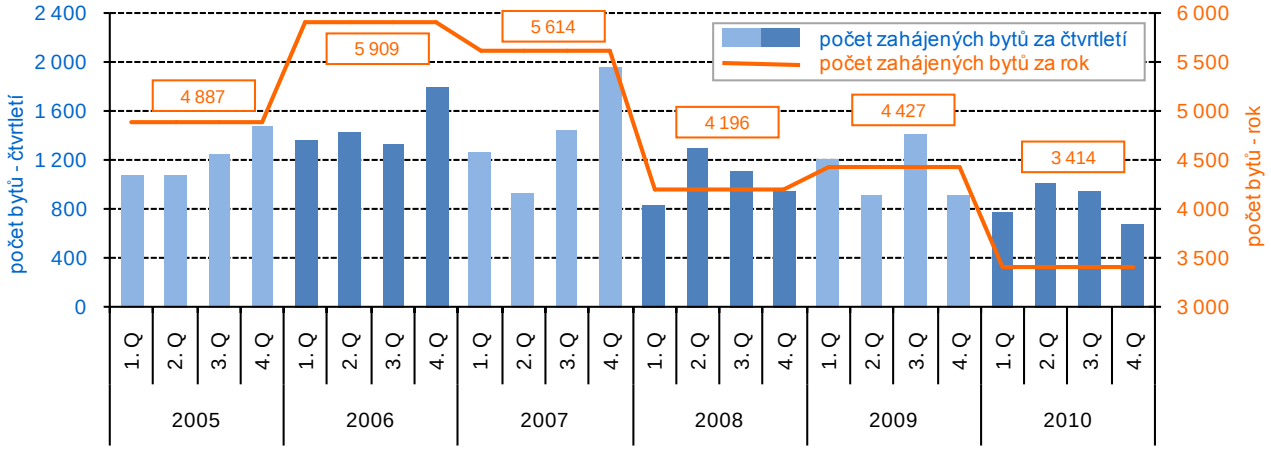

… i dokončených bytů

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2010 dokončeno 4 455 bytů, tedy o 473 méně než v roce 2009 (o 10,0 %). Ovšem proti roku 2007 to bylo dokonce o 1 558 bytů méně, právě v tomto roce bylo z důvodu připravované změny sazby DPH k 1. 1. 2008 uspíšeno dokončení většího počtu bytů.

Graf 54 Dokončené byty v Jihomoravském kraji

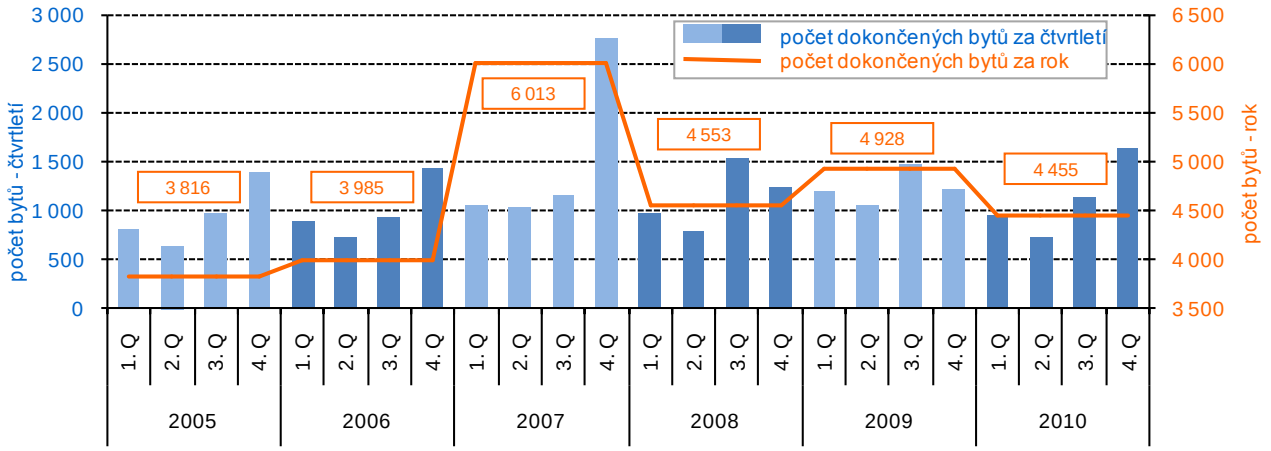

Polovina dokončených bytů byla v rodinných domech

Od roku 2005 se každoročně zvyšoval počet dokončených bytů v rodinných domech (z 1 444 v roce 2005 až na 2 286 v roce 2010). Skokový nárůst počtu dokončených bytů v roce 2007 se prakticky týkal pouze bytů v bytových domech (3 106 bytů). Podle typu výstavby bylo v roce 2010 v kraji dokončeno 2 286 bytů v rodinných domech (51,3 % celku) a 1 421 bytů (31,9 %) v novostavbách bytových domů. Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 226 bytů (5,1 %) v rodinných domech a 239 bytů (5,4 %) v bytových domech. V domovech-penzionech a domovech pro seniory bylo dokončeno 65 bytů (1,5 %), v nebytových budovách bylo postaveno 64 bytů (1,4 %) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 154 bytů (3,5 % úhrnného počtu).

Graf 55 Byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

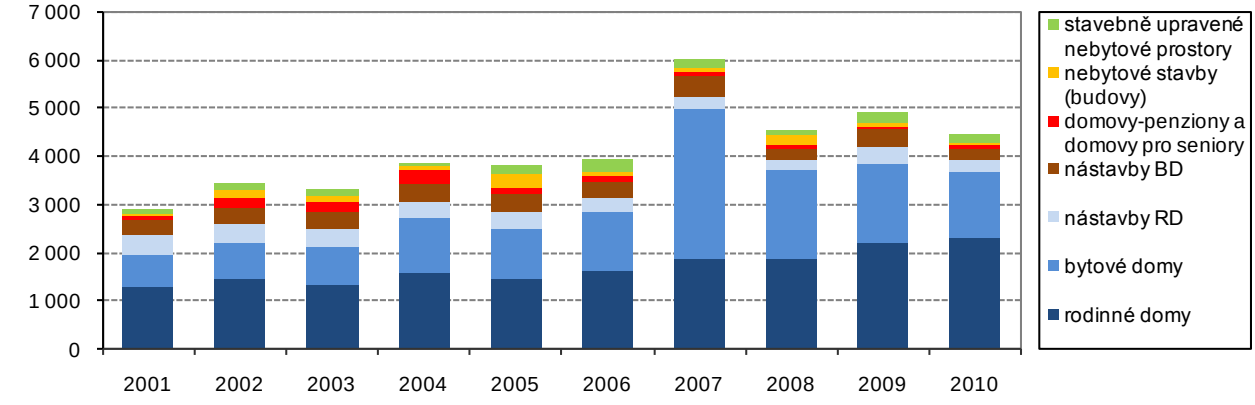

Bytová výstavba v obcích Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010

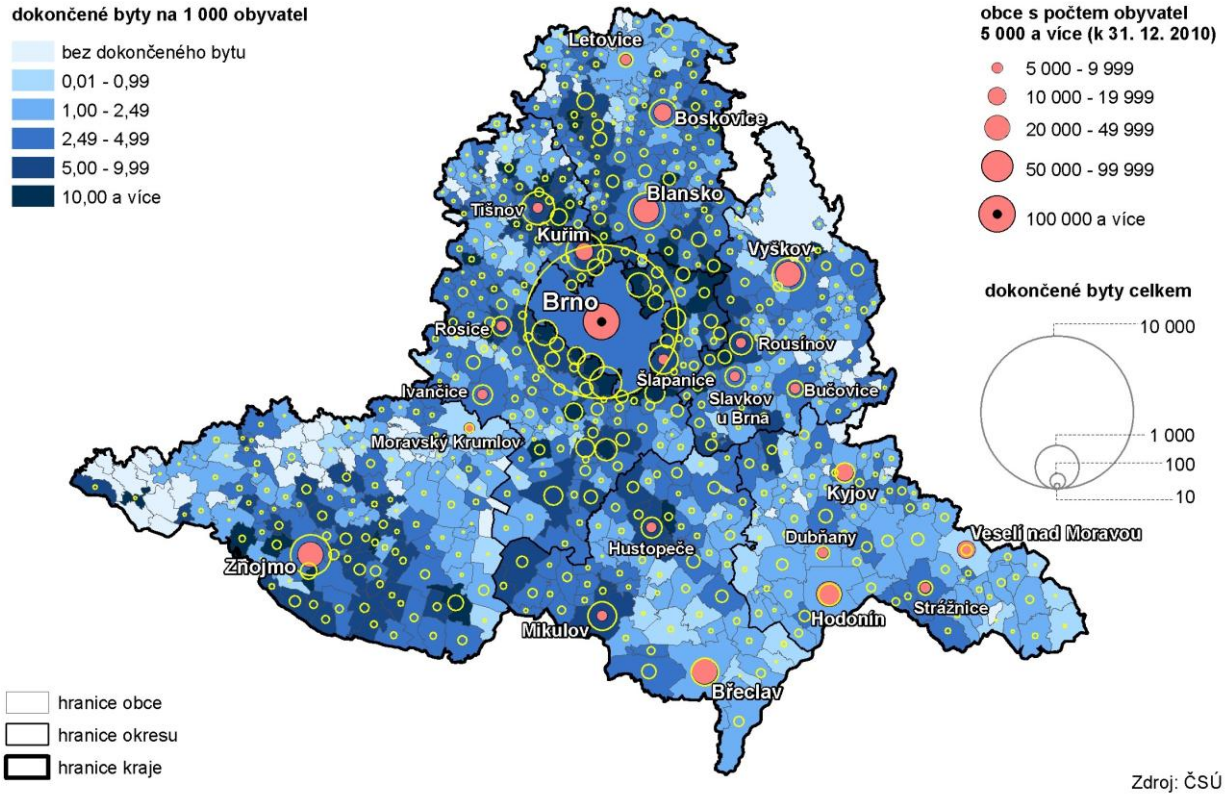

Zdroj: ČSÚ

Stavební práce v okresech Jihomoravského kraje v letech 2005 až 2010

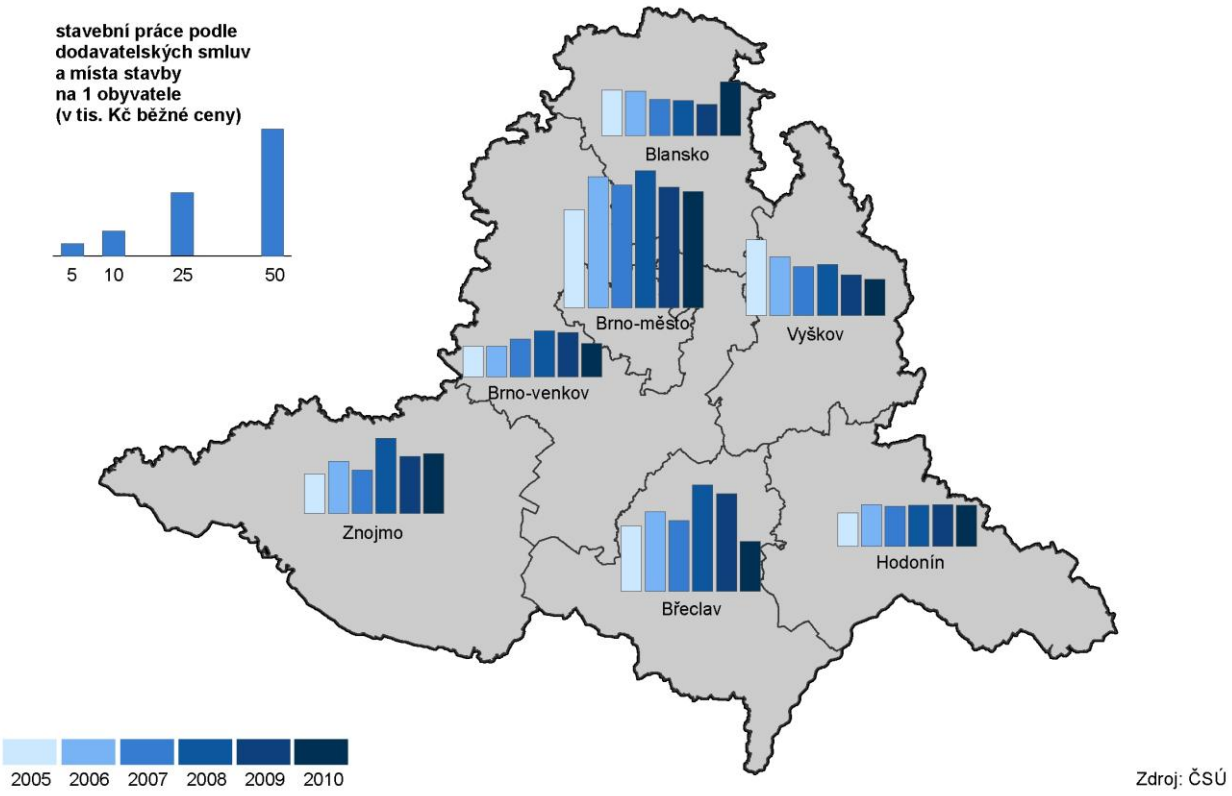

Zdroj: ČSÚ

Intenzita silniční dopravy ve vybraných městech Jihomoravského kraje
Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic

	Číslo komunikace s nejzatíženějším úsekem			Celoroční průměrná intenzita (počet vozidel za 24 hodin)				z toho osobní automobily (počet vozidel za 24 hodin)			Struktura vozidel v roce 2010 (%)	
	2000	2005	2010	2000	2005	2010	index 2010/2005	2005	2010	index 2010/2005	těžká vozidla	osobní automobily
Brno	42	42	43	44 098	44 878	42 804	95,4	40 465	37 418	92,5	12,3	87,4
Břeclav	55	55	55	20 124	22 867	18 857	82,5	19 719	15 946	80,9	14,5	84,6
Kuřim	385	385	385	14 519	14 820	17 304	116,8	11 925	14 918	125,1	13,1	86,2
Znojmo	38	38	38	19 473	19 394	16 933	87,3	15 707	14 220	90,5	15,3	84,0
Vyškov	430	430	430	13 990	18 056	14 037	77,7	14 829	11 725	79,1	15,7	83,5
Bučovice	50	50	50	13 066	15 904	13 025	81,9	11 440	9 902	86,6	23,3	76,0
Blansko	374	374	374	10 956	13 505	13 024	96,4	11 445	11 673	102,0	9,7	89,6
Kyjov	54	54	54	9 556	13 447	12 891	95,9	11 181	10 994	98,3	13,7	85,3
Boskovice	150	374	150	10 462	9 267	12 592	135,9	6 902	11 060	160,2	11,4	87,8
Hodonín	431	51	51	11 672	13 279	11 818	89,0	11 166	9 793	87,7	16,1	82,9

Pokles objemu nákladní dopravy se projevil na silnici i železnici

V Jihomoravském kraji bylo v roce 2010 téměř 4,5 tisíc km silnic a dálnic a 783 km železničních tratí. Zatímco výkony veřejné autobusové dopravy rostly (v roce 2009 bylo přepraveno 71,4 mil. osob, v roce 2008 63,0 mil. osob), výkony silniční nákladní dopravy klesaly (souhrn vývozu věcí do jiných krajů, dovozu věcí z jiných krajů a přepravy věcí v rámci kraje v roce 2009 dosáhl 36,7 mil. tun, ovšem v roce 2008 to bylo 46,4 mil. tun). V železniční dopravě byl zaznamenán meziroční pokles v osobní i nákladní dopravě. V osobní dopravě bylo přepraveno 22,0 mil cestujících (o 3,0 mil. osob méně), v nákladní dopravě souhrn přepravených věcí dosáhl 1,8 mil. tun, což bylo o 800 tisíc tun méně než v roce 2008.

Pokles výkonů silniční dopravy je možno doplnit i hodnotami zatíženosti vybraných úseků silnic, které jsou převzaty z výsledků sčítání vozidel na dálnicích, silnicích I. třídy a vybraných úsecích silnic nižších tříd prováděné Ředitelstvím silnic a dálnic.

Graf 56 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

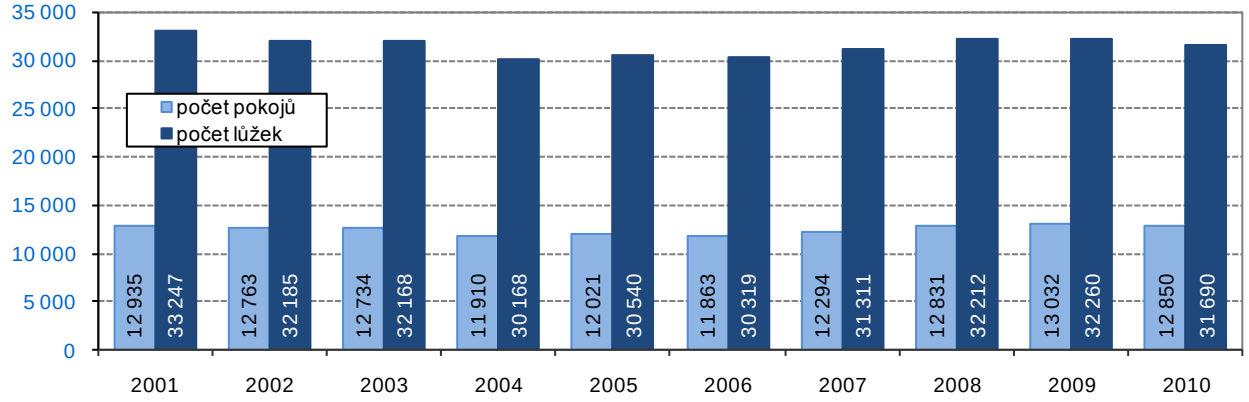

Kapacita hromadných ubytovacích zařízení byla stálá

V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji 490 hromadných ubytovacích zařízení, které nabízely 12 850 pokojů a v nich 31 690 lůžek. Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v uplynulých 10 letech se sice každoročně měnila, ale výkyvy nebyly nijak výrazné. Počet lůžek i počet pokojů je ve srovnání s ostatními kraji pátý nejvyšší.

Graf 57 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

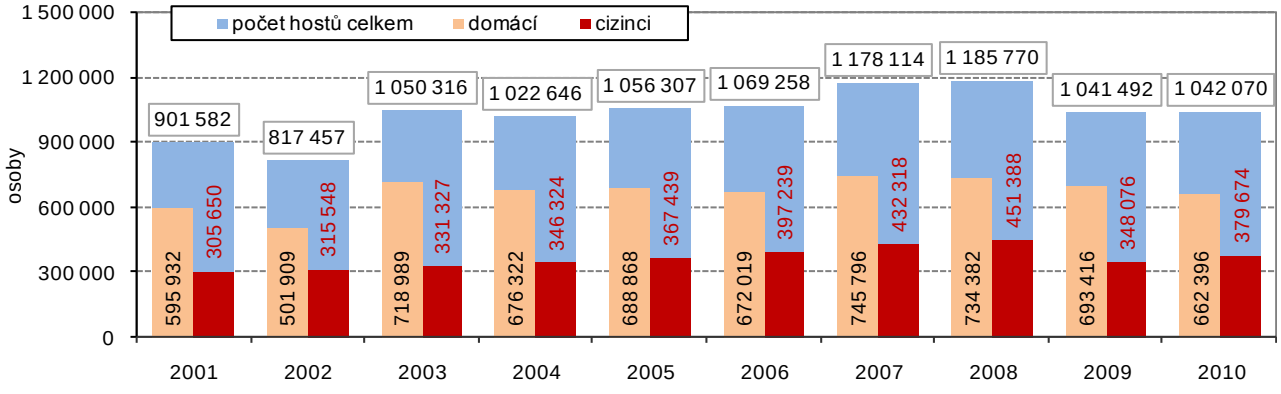

Graf 58 Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

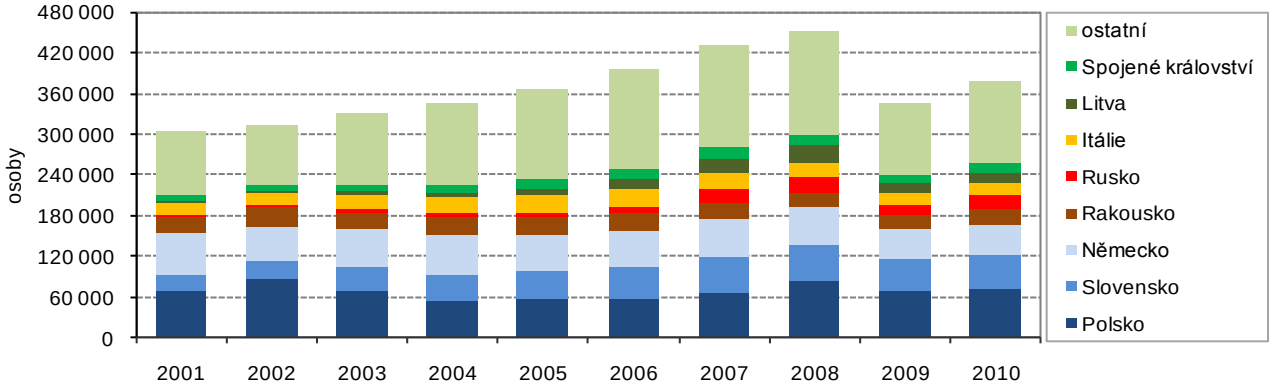

Mezi zahraničními hosty převažovali hosté z Polska, Slovenska a Německa

V roce 2010 se v hromadných ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje ubytovalo přes milion hostů, což byl po Hl. m. Praze druhý nejvyšší počet ze všech krajů ČR. Proti roku 2009 se počet hostů v kraji nepatrně zvýšil, proti roku 2008 však zůstal ještě přibližně o 144 tisíc osob nižší. Meziročně se zvýšil počet hostů tuzemských i zahraničních. Nejvíce zahraničních hostů přijelo do Jihomoravského kraje z Polska (73,7 tisíc), ze Slovenska (49,9 tisíc) a z Německa (43,5 tisíc). Spíše zajímavostí bylo, že prakticky třetina všech návštěvníků z Litvy a Estonska, kteří navštívili Českou republiku, mířila do Jihomoravského kraje.

Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování na 1 hosta. Zatímco např. v Karlovarském kraji host přenocuje nejméně šestkrát, v Jihomoravském kraji host stráví v průměru pouze 2 noci.

4. Životní prostředí

Zemědělská půda tvořila 59,4 % rozlohy kraje

Jihomoravský kraj se rozkládá na ploše 719 tisíc hektarů, v roce 2010 zde bylo 427 tisíc hektarů zemědělské půdy, z toho bylo 354 tis. ha půdy orné. Podíl orné půdy z celkové výměry zemědělské půdy vypovídá o stupni intenzity zemědělského hospodaření. Současným trendem je snižování rozlohy orné půdy doprovázené efektivním využíváním stávající, postupné zvyšování plochy trvalých trávních porostů, z nezemědělské půdy pak zvyšování rozlohy lesních pozemků.

Graf 59 Plochy vybraných druhů pozemků v Jihomoravském kraji

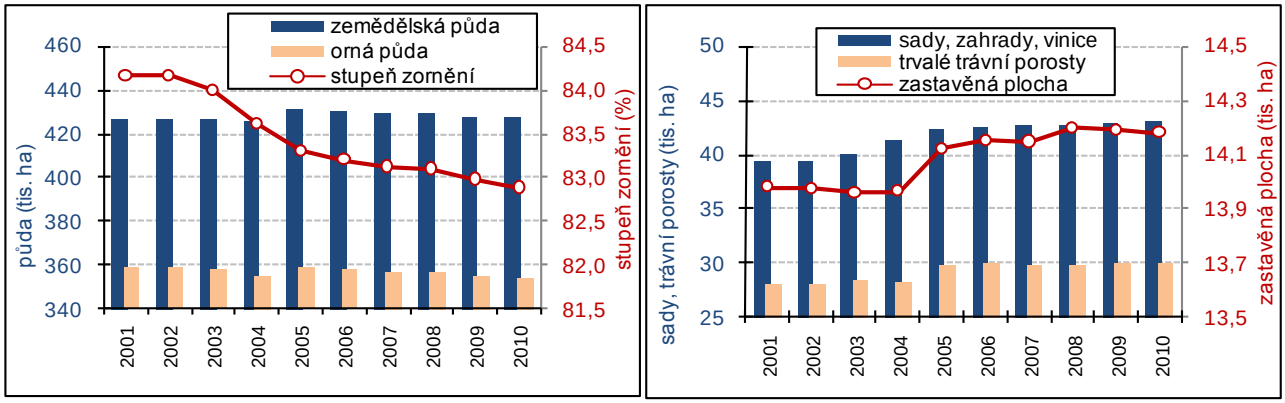

Výměra orné půdy se snížila

Výměra zemědělské půdy se proti roku 2005 v kraji snížila o 4,2 tis. ha, výměra orné půdy poklesla o 5,3 tis. ha, stupeň zornění (podíl orné půdy ze zemědělské), který je v posledních letech mezi kraji nejvyšší, poklesl z 83,3 % v roce 2005 na 82,9 % v roce 2010. Plocha sadů, zahrad, trávních porostů i lesních pozemků se v souladu se zájmy péče o životní prostředí nepatrně zvyšovala. V roce 2005 tyto ekologicky stabilní prvky v součtu zaujímaly plochu 86,2 tisíc hektarů, v roce 2010 se jejich výměra zvýšila na 87,3 tisíc hektarů.

Ekologické zemědělství není

Intenzivní zemědělská výroba je spojena s používáním průmyslových hnojiv a ochranných chemických látek, tedy látek, jejichž výroba i spotřeba životní prostředí

nijak významně rozšířeno

výrazně zatěžuje. K životnímu prostředí šetrnou alternativou je ekologické zemědělství, které je založeno na hospodaření bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů, umělých látek a genetických modifikací, a to jak v rostlinné, tak v živočišné výrobě. V Jihomoravském kraji dosud ovšem není ekologické zemědělství nijak zvlášť rozšířeno, neboť se uplatňuje spíše tam, kde nejsou pro konvenční zemědělství podmínky (např. v podhorských oblastech).

Půda, na níž v roce 2010 v Jihomoravském kraji hospodařili ekologičtí zemědělci, měla rozlohu 8 856 ha, dalších 6 511 ha půdy bylo v tzv. přechodném období. V součtu tyto plochy zaujímaly 3,6 % z výměry zemědělské půdy (3. nejnižší podíl mezi kraji). Proti roku 2006 se výměra ekologicky obhospodařované půdy zvýšila o 3 563 ha a plocha v přechodném období o 5 884 hektarů.

Spotřeba vody na osobu a den klesá

V roce 2010 bylo v Jihomoravském kraji zásobováno pitnou vodou z vodovodů 1 094 tisíc osob, což bylo 94,9 % obyvatel žijících v kraji. Délka vodovodní sítě v Jihomoravském kraji v roce 2010 dosahovala 7,3 tisíce km, ve srovnání s rokem 2009 k žádnému prodloužení sítě nedošlo. Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 251 na 251 856 a jejich délka se oproti předchozímu roku prodloužila o 10 km (na 2 142 km). Objem vyrobené vody celkem v Jihomoravském kraji v roce 2010 představoval 65,3 milionů m^3, což je 96,3 % skutečnosti roku 2009. Pokles výroby vody je dán jednak poklesem počtu, resp. podílu zásobovaných obyvatel a poklesem specifické spotřeby vody na osobu a den – snížila se z 94,1 litrů na 90,1 litrů.

Graf 60 Vodovody a kanalizace v Jihomoravském kraji

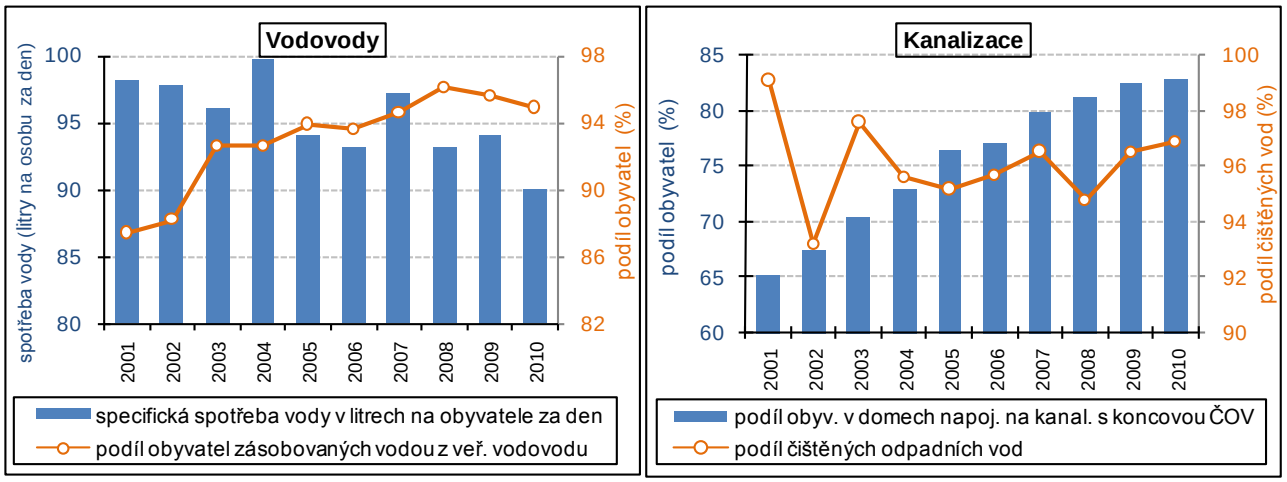

Zvýšil se podíl obyvatel napojených na kanalizaci s koncovou ČOV

V roce 2010 žilo v Jihomoravském kraji v domech s napojením na kanalizaci odpadních vod více jak 1 018 tisíc osob (88,3 % celkového počtu obyvatel). Meziročně se tento podíl zvýšil o 0,4 procentních bodů. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod (ČOV) pak dosáhl 82,8 % (meziroční zvýšení o 0,3 bodu). Podíl čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace se meziročně navýšil o 0,4 procentního bodu na 96,9 %.

Graf 61 Měrné emise REZZO 1-4 v Jihomoravském kraji

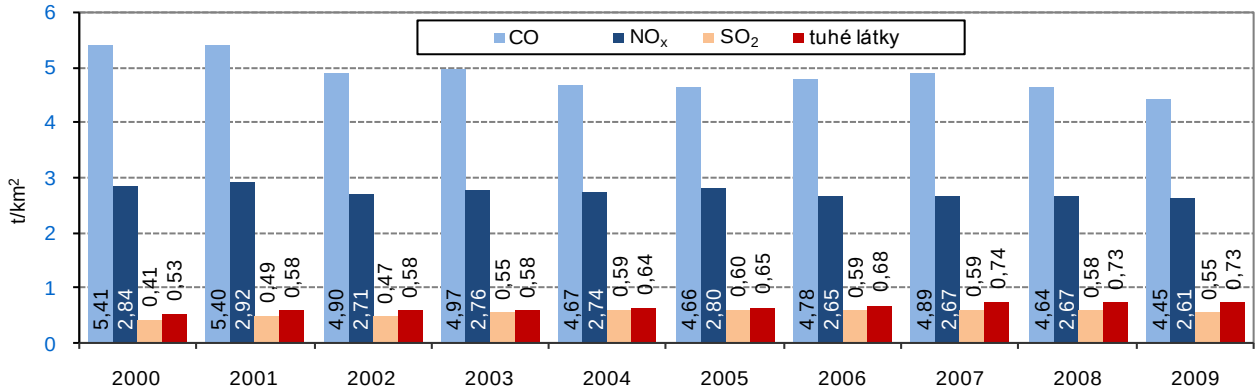

Kvalita ovzduší se postupně zlepšuje

Mezi základní znečišťující látky patří oxid uhelnatý (CO), oxidy dusíku (NO_x), oxid siřičitý (SO_2) a tuhé emise v ovzduší. Měří se jejich celková produkce v tunách, případně měrné emise těchto látek – v přepočtu v tunách na kilometr čtvereční nebo

v kilogramech na obyvatele. Množství znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší a jejich zdroje eviduje Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)[12]. V roce 2009 bylo v Jihomoravském kraji všemi zdroji vyprodukováno 32,0 tisíc tun oxidu uhelnatého (4,45 tun na km^2), 18,8 tisíc tun oxidů dusíku (2,61 tun na km^2), emise oxidu siřičitého dosáhly objemu 3,9 tisíc tun (0,55 tun na km^2) a tuhé látky 5,2 tisíc tun (0,73 tun na km^2). Ve srovnání s rokem 2000 došlo ke snížení měrných emisí oxidu uhelnatého a oxidů dusíku, naopak měrné emise oxidu siřičitého a tuhých látek se nepatrně zvýšily.

K největším zdrojům znečišťování patřily mobilní zdroje

Na produkci oxidu uhelnatého, oxidů dusíku a tuhých látek se nejvíce podílí „mobilní zdroje znečišťování“ (REZZO 4), v roce 2010 měrné emise oxidu uhelnatého činily 3,54 tun na km^2, oxidů dusíku 2,03 tun na km^2 a tuhých látek 0,49 tun na km^2. Na produkci oxidu siřičitého mají největší podíl „velké zdroje znečišťování“ (REZZO 1), v roce 2010 měrné emise SO_2 činily 0,41 tun na km^2.

Objem produkce průmyslových odpadů vzrostl

Minimalizovat vedlejší produkty a jejich vliv na život kolem a maximalizovat jejich další možné využití je cílem podnikového i komunálního odpadového hospodářství. V roce 2009 vyprodukovaly podniky se sídlem v Jihomoravském kraji 3,1 mil. tun odpadů, meziročně to sice bylo o 101 tis. tun více, ovšem proti roku 2007 se objem odpadů snížil o 264 tis. tun. Obdobný vývoj je zřejmý i z přepočtu produkce odpadu na vytvořený HDP - v roce 2009 připadlo na milion Kč HDP 8,1 tun odpadu, v roce 2008 to bylo 7,6 tun (v roce 2007 9,4 tun odpadu). „Odpadová náročnost“ hospodářské činnosti v Jihomoravském kraji tak byla v roce 2009 sice nižší než v roce 2007, ovšem proti roku 2008 se zvýšila.

Graf 62 Odpady v Jihomoravském kraji

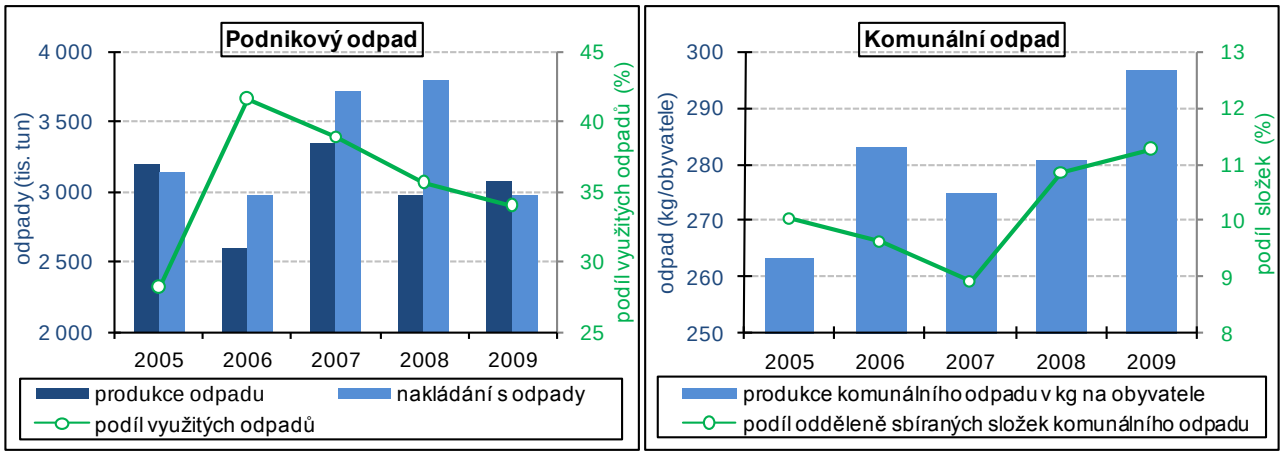

Objem nakládání s odpady poklesl

Objem produkce podnikového odpadu je nutno oddělit od objemu nakládání s odpady. Objem nakládání s odpady zahrnuje nejen podíl odpadů vyprodukovaných, ale i odpady převzaté ze skladů či odpady dovezené ze zahraničí. Z tohoto důvodu byl v letech 2006 až 2008 v Jihomoravském kraji objem nakládání s odpady vyšší než objem produkce podnikového odpadu. Zatímco objem produkce odpadů v roce 2009 vzrostl, objem nakládání s odpady poklesl o 21,5 % a v roce 2009 dosáhl téměř 3 mil. tun.

Podíl využitých odpadů se postupně snižoval

Podíl využitých odpadů z nakládání s odpady celkem činil v roce 2009 34,0 %, ovšem od roku 2006, kdy dosáhl 41,7 %, se tento podíl snižoval. Formou využití odpadů byla recyklace, v roce 2009 podíl recyklovaných odpadů tvořil 22,8 % z nakládání s odpady, ovšem i tento podíl se proti roku 2006 podstatně snížil (tvořil 35,3 %).

[12] Podle závislosti na druhu zdrojů a jejich tepelných výkonech se REZZO člení na:

- REZZO 1 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu 5 MW a vyšším a zařízení zvlášť závažných technologických procesů. Zařízení této skupiny jsou označována jako „velké zdroje znečišťování“.
- REZZO 2 – zahrnuje technologické objekty obsahující stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 do 5 MW a zařízení závažných technologických procesů, jakož i uhelné lomy a obdobné plochy s možností hoření, zapaření nebo úletu znečišťujících látek. Uvedená skupina je označována jako „střední zdroje znečišťování“.
- REZZO 3 – zahrnuje stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu nižším než 0,2 MW, zařízení technologických procesů nespadajících do kategorie velkých a středních zdrojů znečišťování, plochy, na kterých jsou prováděny práce, které mohou způsobovat znečišťování ovzduší, skládky paliv, surovin, produktů a odpadů a zachycených exhalátů a jiné stavby, zařízení a činnosti výrazně znečišťující ovzduší. Uvedená skupina je označována jako „malé zdroje znečišťování“.
- REZZO 4 – zahrnuje mobilní zařízení se spalovacími nebo jinými motory, která znečišťují ovzduší, zejména silniční a motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, plavidla a letadla. Uvedená skupina je označovaná jako „mobilní zdroje znečišťování“.

Měrné emise NO_x (REZZO 1-4) v krajích v letech 2005 až 2009

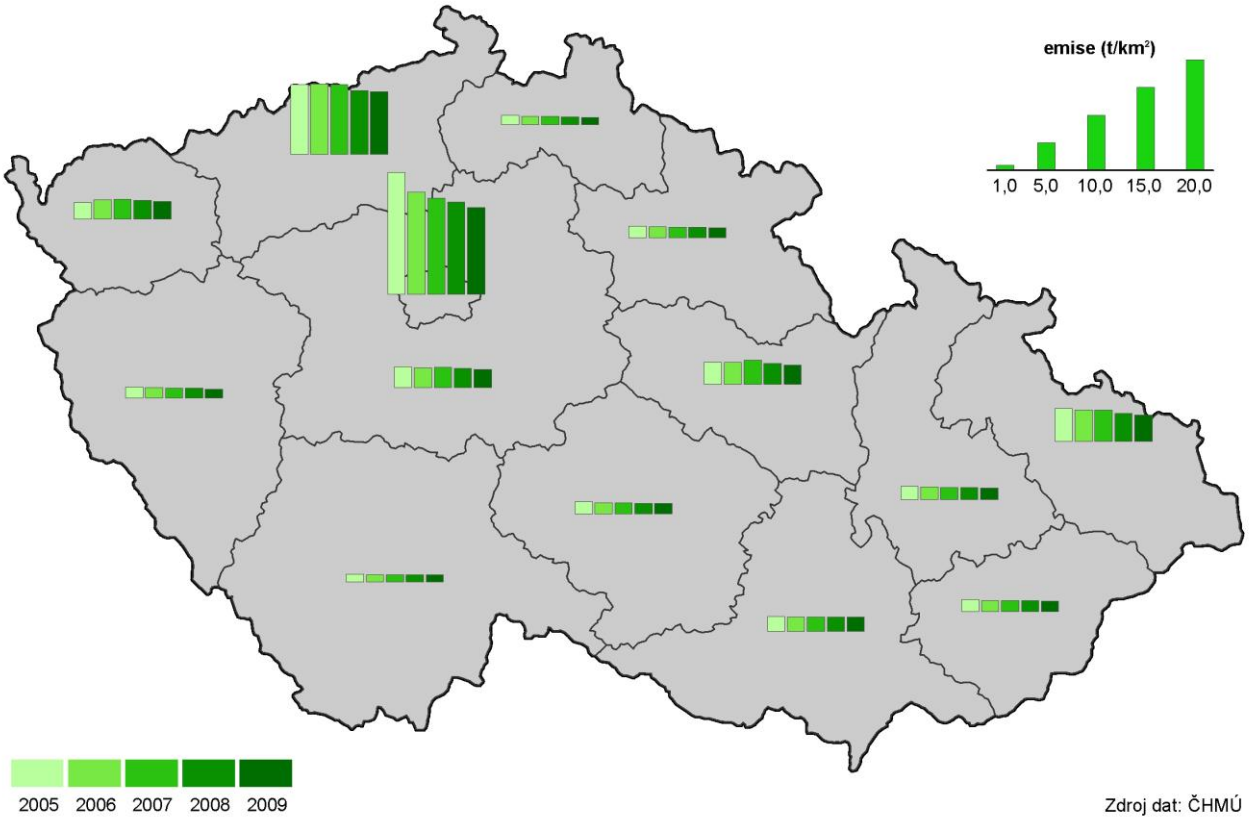

Zdroj dat: ČHMÚ

Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu v krajích v letech 2005 až 2009

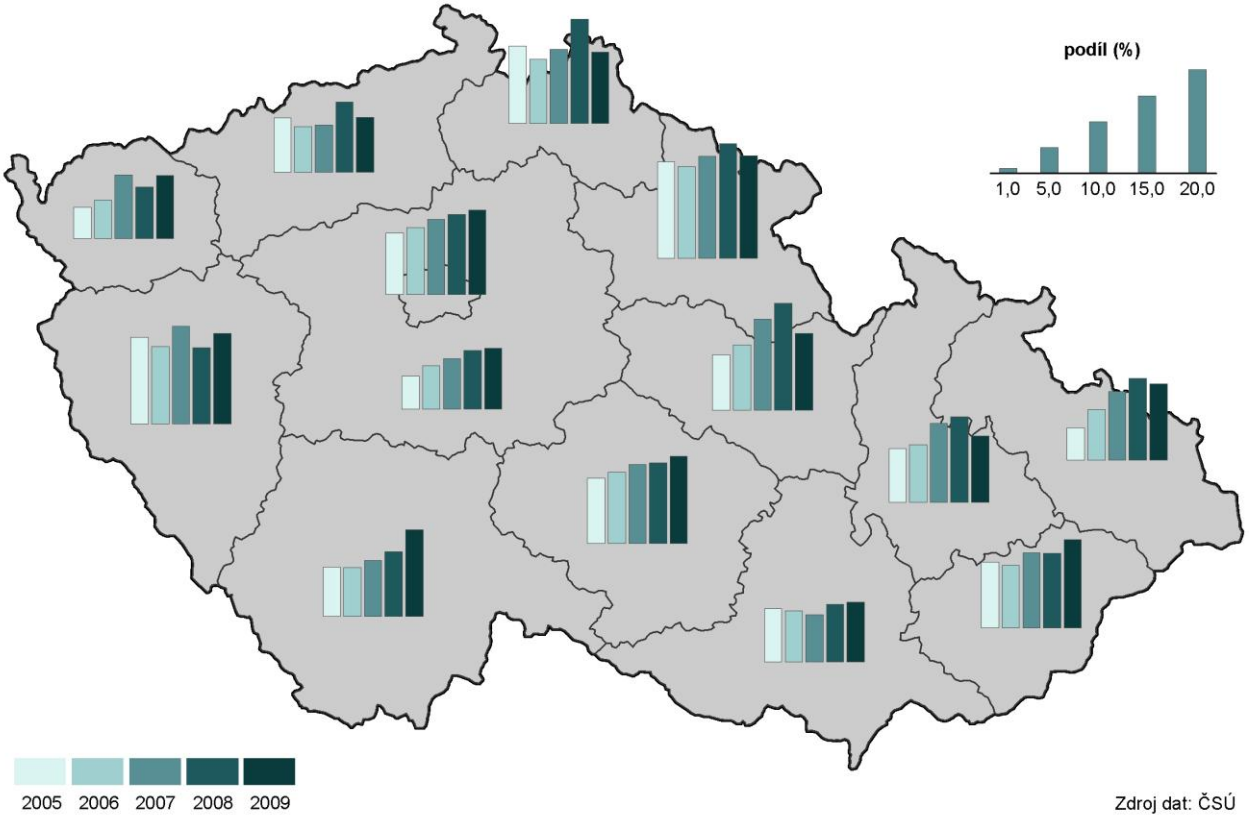

Zdroj dat: ČSÚ

Měrná produkce komunálního odpadu se zvyšovala

V roce 2009 bylo v Jihomoravském kraji vyprodukováno celkem 341,3 tis. tun komunálního odpadu, na jednoho obyvatele kraje tak připadlo 297 kg odpadu. Měrná produkce komunálního odpadu v kraji měla vzestupný trend, v roce 2005 byla nejnižší a činila 263 kg na obyvatele a právě v roce 2009 byla nejvyšší, když se zvýšila o 66 kg. Příznivým jevem ve vývoji komunálního odpadového hospodářství byl v letech 2008 a 2009 zvyšující se podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (tříděný odpad), v roce 2007 dosáhl pouze 8,9 %, v roce 2009 se zvýšil již na 11,3 %.

Graf 63 Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice

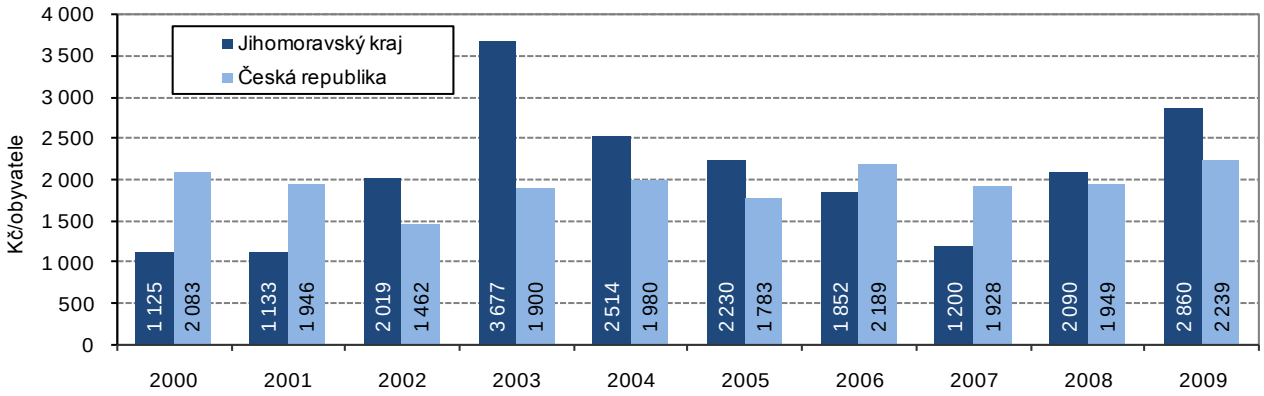

Na ochranu životního prostředí bylo investováno 3,3 mld. Kč

Na ochranu životního prostředí bylo v roce 2009 na území Jihomoravského kraje investováno 3,3 mld. Kč (v přepočtu na obyvatele 2 860 Kč). Proti roku 2008 se investice zvýšily o 899 mil. Kč a ve srovnání let 2000 až 2009 to byla v kraji druhá nejvyšší hodnota investic (v roce 2003 to bylo 4,2 mld. Kč).

Graf 64 Investice na ochranu životního prostředí v Jihomoravském kraji podle sídla investora

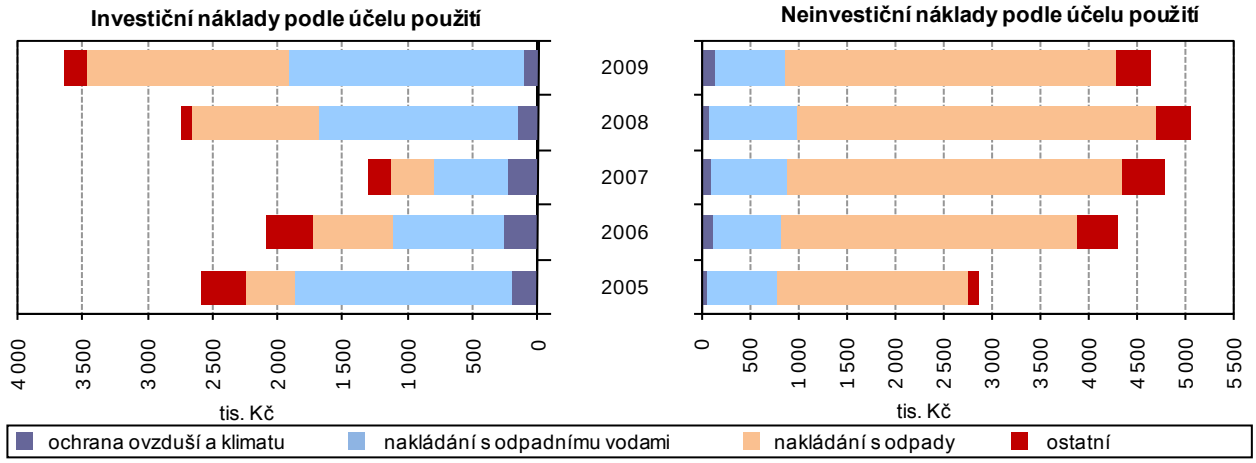

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí převyšovaly objem investic

Ve struktuře výdajů na ochranu životního prostředí investorů se sídlem v Jihomoravském kraji převažovaly i v roce 2009 neinvestiční náklady. Objem investic dosáhl v roce 2009 částky 3,6 mld. Kč, meziročně se zvýšil o 904 mil. Kč. Polovina této částky byla určena na nakládání s odpadními vodami a 42 % na nakládání s odpady. Objem investic i poměr určení částek v jednotlivých letech kolísá. Např. v roce 2005 bylo z celku 2,6 mld. Kč určeno 65,0 % na nakládání s odpadními vodami, v roce 2007 bylo z celkové částky 1,3 mld. Kč 18,2 % určeno pro investice na ochranu ovzduší.

Objem neinvestičních nákladů investorů se sídlem v Jihomoravském kraji dosáhl v roce 2009 částky 4,6 mld. Kč, meziročně se snížil o 415 mil. Kč. Rozložení podle druhu je v tomto případě v posledních letech vcelku stálé, neboť vždy přibližně 70 % připadalo na nakládání s odpady.

5. Mezikrajské srovnání

Do roku 2010 nevstupovaly kraje za stejných podmínek. Územní disparity se prohloubily v souvislosti se zpomalením ekonomického růstu již v roce 2008. V roce 2009, kdy se nejvýrazněji projevila ekonomická recese, meziročně poklesl HDP (ve srovnatelných cenách) ve všech krajích. Proti roku 2007 se ekonomická výkonnost nesnížila jen ve třech krajích (ve Středočeském kraji, Hl. m. Praze a v Jihomoravském kraji). Naproti tomu v Libereckém a Karlovarském kraji se regionální HDP během dvou let snížil o více než 10 %. Dopady do sociální oblasti (růst nezaměstnanosti, růst podílu osob odcházejících do předčasného starobního důchodu, zpomalení růstu mezd) byly v roce 2010 patrné ve většině krajů.

Ve Středních Čechách a v Praze pokračoval nadprůměrný růst počtu obyvatel

Celostátní zpomalení tempa růstu počtu obyvatel, které se projevilo především v roce 2009, pokračovalo i v roce 2010, a to zejména vlivem úbytku obyvatel v moravských krajích s výjimkou Jihomoravského kraje. V těchto krajích (ale i v Karlovarském, Ústeckém a do určité míry i v Královéhradeckém kraji) byl vývoj ovlivněn především záporným saldem stěhování. Naproti tomu pokračující suburbanizace zázemí Prahy vedla k vysokému růstu počtu obyvatel Středočeského kraje; přírůstek stěhováním v roce 2010 byl na úrovni roku 2009 a přirozený přírůstek zde dokonce vzrostl. Středočeský kraj tak upevnil svou vedoucí pozici v dynamice přirozeného a migračního přírůstku před Hl. městem Prahou.

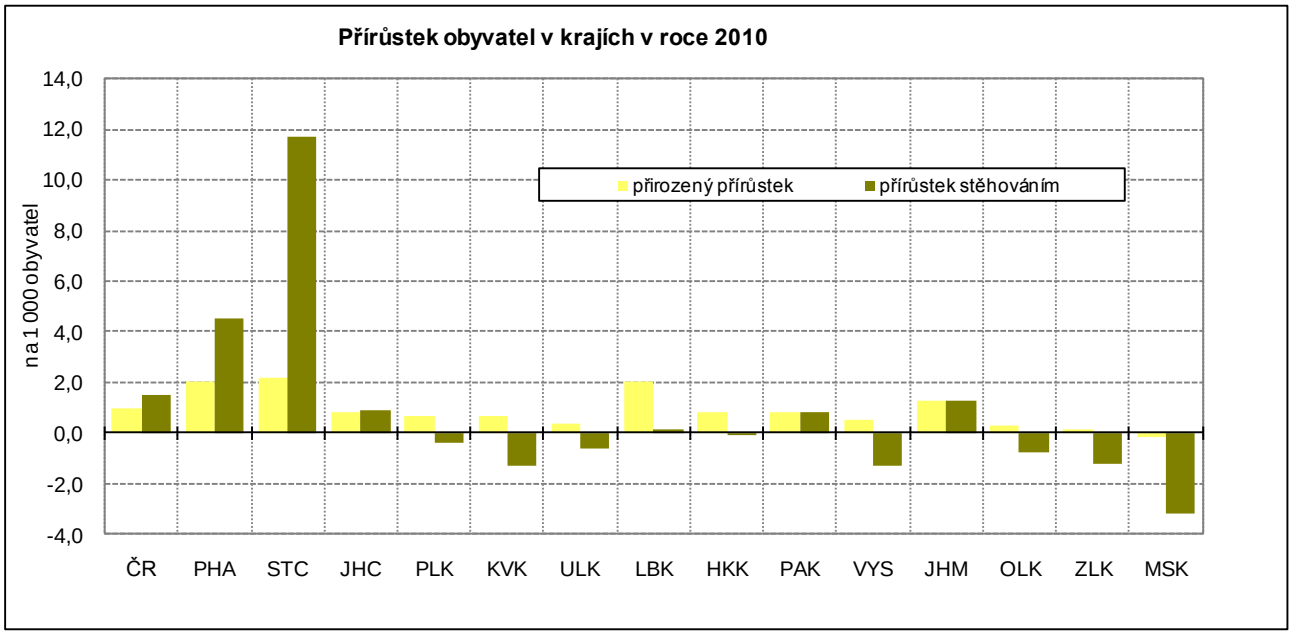

Podíl cizinců se snižoval ve většině krajů i v roce 2010

Zastoupení cizinců v populaci se celostátně začalo snižovat již v roce 2009. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj, kde růst pokračoval i v roce 2009. V roce 2010 podíl cizinců nerostl v žádném kraji, ale výrazněji se snížil pouze v Plzeňském kraji.

Suburbanizace přispívá k „mládnutí" obyvatelstva Středočeského kraje

Vysoký migrační přírůstek mladšího obyvatelstva ve Středních Čechách a v Praze vedl k tomu, že se zde v roce 2010 snížil index stáří, vyjadřující kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 14 let. Přesto má i nadále Hl. město Praha v mezikrajském srovnání nejvyšší index stáří, zatímco Středočeský kraj se řadí hned za Ústecký kraj, kde je index stáří nejnižší. Nejrychleji v uplynulých pěti letech „stárlo" obyvatelstvo v Moravskoslezském a Zlínském kraji a na Vysočině.

Hospodářská recese snížila ve všech krajích míru zaměstnanosti obyvatelstva

Nejvýznamnější dopady ekonomické recese jsou vždy v oblasti zaměstnanosti. I když trh práce reaguje na ekonomický vývoj obvykle s mírným zpožděním, došlo již v roce 2008 v téměř polovině krajů ke snížení zaměstnanosti (celostátní průměr ještě rostl). V roce 2009 se pokles zaměstnanosti už projevil v plné šíři, míra zaměstnanosti se snížila ve všech krajích. V roce 2010 se její pokles ve všech krajích s výjimkou Prahy a Olomouckého kraje zpomalil, v pěti krajích dokonce došlo ke změně trendu. Přesto v 8 krajích zůstala míra zaměstnanosti osob ve věku 20 – 64 let stále pod úrovní roku 2005, ve třech krajích (Středočeském, Ústeckem a na Vysočině) se dostala na úroveň roku 2005 a jen v krajích Moravskoslezském, Jihomoravském a Zlínském je zaměstnanost vyšší než v roce 2005.

Míra zaměstnanosti se nejvíce snížila

Ze souhrnného hodnocení vývoje za poslední dva roky je ale zřejmé, že nejvýraznější dopad recese na zaměstnanost byl v kraji Zlínském, kde se míra zaměstnanosti od

ve Zlínském kraji

roku 2008 snížila o 4,7 procentních bodů, k dalším „ohroženým“ krajům se snížením míry zaměstnanosti osob ve věku 20 – 64 let o více než 3 procentní body řadí kraje Jihočeský, Olomoucký a Pardubický. Dlouhodobě nejnižší míra zaměstnanosti je v Ústeckém kraji a v moravských krajích Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském; naopak vysoce nadprůměrná je v Hlavním městě Praze. Vývoj míry zaměstnanosti byl ovlivňován především vývojem míry nezaměstnanosti, méně významnou roli pak zde hrály demografické faktory.

Růst nezaměstnanosti se nevyhnul ani Praze

Růst nezaměstnanosti započal již na podzim roku 2008. Ve všech krajích pak pokračoval nepříznivý trend v průběhu celého roku 2009. Rok 2010 je již provázen obnovením určité sezónní cykličnosti s náznakem zlepšování vývoje. Přesto ke konci roku 2010 byla jen ve dvou krajích (Libereckém a Zlínském) míra registrované nezaměstnanosti nižší než k 31. 12. 2009. Při relativně vysokém růstu míry nezaměstnanosti ve všech krajích zůstaly zachovány její regionální rozdíly. Mezi koncem roku 2008 a 2010 vzrostla míra nezaměstnanosti v Hlavním městě Praze na dvojnásobek, přesto je zde nezaměstnanost v ČR nejnižší. Obdobně protipól – Ústecký kraj – při zvýšení z 10,3 % na 13,9 % zůstává regionem s nejvyšší nezaměstnaností. Ani postavení ostatních krajů na pomyslném žebříčku se téměř nezměnilo. Jedinou výjimkou je Olomoucký kraj, který se vlivem silného růstu nezaměstnanosti posunul hned za nejpostiženější Ústecko.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných vzrostl v r. 2010 nejvíce na Olomoucku a Zlínsku

Na rozdíl od celkové nezaměstnanosti rostl celostátně rychleji než v roce 2009 podíl dlouhodobě nezaměstnaných na pracovní síle (nárůst o téměř 1 procentní bod). Nejvyšší zastoupení mají nezaměstnaní déle než jeden rok v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, relativně nejvíce jich však v roce 2010 přibylo v Olomouckém kraji. Nejpomaleji rostl v posledních dvou letech podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Praze – zřejmě v souvislosti s širší nabídkou volných pracovních míst i lepší kvalifikační strukturou nezaměstnaných.

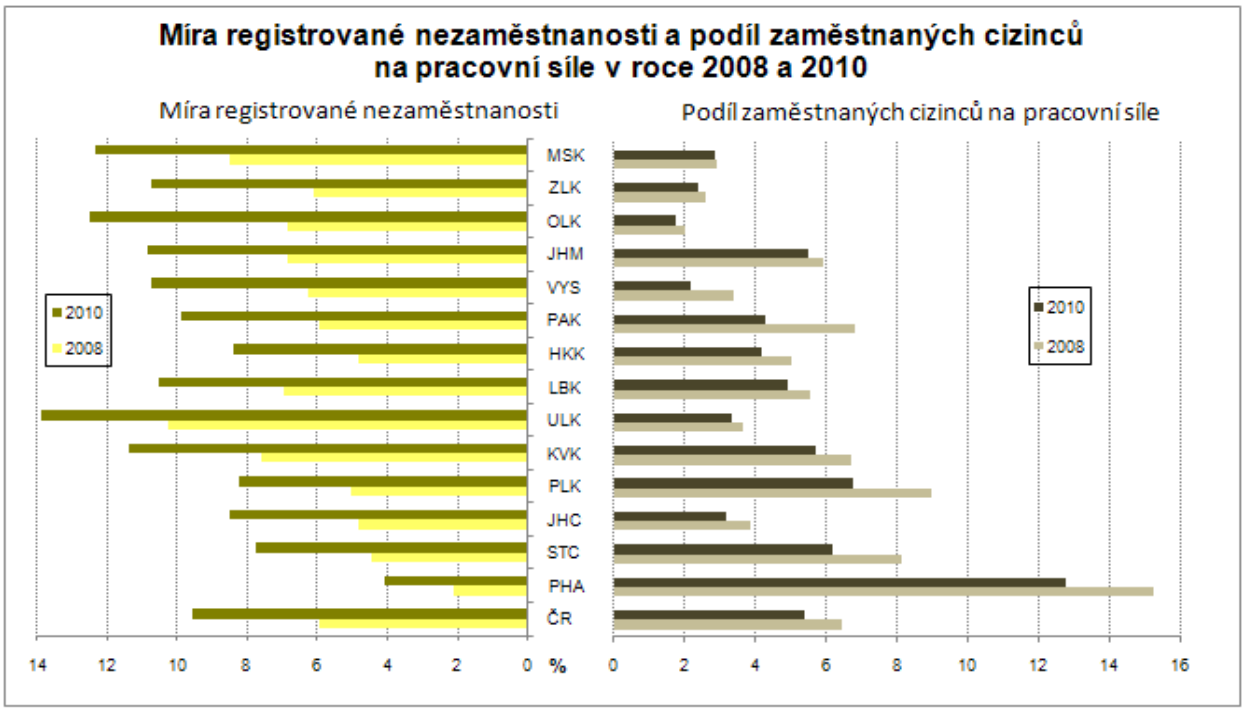

Pokles počtu zaměstnaných cizinců

Pomalejší růst nezaměstnanosti byl částečně umožněn snižováním podílu zaměstnávaných cizinců. Jejich podíl na pracovní síle poklesl oproti roku 2008 ve všech krajích. Nejpomaleji klesal podíl cizinců na pracovní síle v Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji, které se ovšem řadí ke krajům s nejnižším podílem zaměstnávaných cizinců. Změny v zaměstnávání cizinců se koncentrovaly téměř v plné míře na osoby mimo státy Evropské unie. Zatímco evidence zahrnovala ke konci roku 2008 celkem 205 tisíc zaměstnanců ze států mimo EU, pak k 31. 12. 2010 jich bylo již o 60 tisíc méně. Naopak ze zemí EU téměř 6 tisíc zaměstnaných osob za uvedené období přibylo.

Velké územní rozdíly v nástupu

Ekonomická recese nenastoupila ve všech krajích ve stejnou dobu. V závislosti na odvětvové struktuře hospodářství v kraji, zejména struktuře průmyslu, a na podílu

a intenzitě projevů recese

vyvážené produkce se začal hospodářský pokles projevovat v meziročním růstu nezaměstnanosti již ve 4. čtvrtletí 2008 v pěti krajích, v ostatních krajích a celostátně až v 1. čtvrtletí 2009. Zatímco období nástupu meziročního růstu nezaměstnanosti se mezi kraji nelišilo o více než jedno čtvrtletí, byla změna trendu rozložena na celý rok – od 3. čtvrtletí 2010 (ve čtyřech krajích – Libereckém, Vysočině, Královéhradeckém a Moravskoslezském) po 2. čtvrtletí 2011, kdy jako poslední region zaznamenaly pozitivní změnu trendu Hlavní město Praha a Středočeský kraj. Mírnější projev recese se projevil v Jihomoravském kraji dočasným zlepšením pozice tohoto kraje v mezikrajském srovnání míry nezaměstnanosti, naproti tomu pozice Olomouckého kraje se v období recese zhoršila a nezlepšila se ani na počátku roku 2011. V Karlovarském a Libereckém kraji byla největší odchylka (v absolutní hodnotě) míry nezaměstnanosti od republikového průměru ve 2. čtvrtletí 2009, v Pardubickém, Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském kraji a na Vysočině v 1. čtvrtletí 2010 a v ostatních krajích byla odchylka od průměru ČR v období hospodářské recese menší než před ní.

Nejvíce nových příjemců předčasných starobních důchodů bylo v roce 2009

Obtížné uplatňování osob starších 50 let na trhu práce vede dlouhodobě k vysokému počtu žadatelů o odchod do předčasného důchodu. Z údajů o tzv. „sólo“ starobních důchodech (tedy důchodech bez souběhu s vdovským a vdoveckým důchodem) za Českou republiku vyplývá, že nejvyšší počet nových příjemců předčasných důchodů byl v roce 2009; v tomto roce se předčasné důchody na nově vyplácených starobních důchodech podílely z 36 %. Na rozdíl od předešlých dvou let a roku 2010 odcházely v letech 2008 – 2009 z celostátního pohledu výrazně častěji do předčasného důchodu ženy. V roce 2010 poklesl podíl nově odcházejících žen do předčasného důchodu na úroveň blížící se hodnotám před hospodářským poklesem.

Nejčastěji se do předčasného důchodu odchází na Vysočině

Podíl všech příjemců předčasných důchodů (tj. včetně stávajících, podle stavu v prosinci) představoval zhruba pětinu starobních důchodců a rostl v období 2005 – 2008 ročně o 1 procentní bod. V roce 2009 dynamika vzrostla na 1,5 procentního bodu a v roce 2010 došlo ke zpomalení růstu na 1,2 procentního bodu. Nadprůměrný růst podílu příjemců předčasných důchodů z celkového počtu příjemců starobních důchodů byl v roce 2010 registrován v 8 krajích, nejvíce v Olomouckém kraji a na Vysočině. Nejpomaleji přibývá předčasných důchodů v Hlavním městě Praze, kde jejich zastoupení jen mírně přesahuje polovinu republikového průměru. Naproti tomu je na Vysočině průměr ČR překročen téměř o jednu třetinu (a také v tomto kraji zhruba každý třetí příjemce „sólo“ starobního důchodu pobírá předčasný starobní důchod). Z hlediska pohlaví je vyšší podíl předčasných starobních důchodů u žen ve všech krajích s výjimkou Jihomoravského a Olomouckého.

Územní disparity příjmů domácností se v roce 2009 zmenšily

Růst příjmů domácností se zastavil v roce 2008. Čistý disponibilní důchod domácností připadající na 1 obyvatele kraje poklesl v roce 2009 (poslední dostupný údaj) v 11 krajích, nejvíce v Hlavním městě Praze, kde však nadále zůstává mezi kraji nejvyšší. Disponibilní příjmy na obyvatele rostly pouze v krajích s nejnižší úrovní příjmů, tedy v Ústeckém, Karlovarském a Libereckém kraji. Jako jednu z příčin tohoto vývoje lze spatřovat růst sociálních příjmů.

Úroveň mezd, vyjádřená mzdovým mediánem, v roce 2010 ve většině krajů mírně rostla

Relativně vysoký růst mezd se zastavil v roce 2009; v šesti krajích mzdy dokonce poklesly. Při celkovém meziročním snížení objemu vyplacených mzdových prostředků (v celé republice o více než 20 mld. Kč) vycházel růst průměrných mezd z posunu ve struktuře zaměstnanosti. Ten souvisel především s propouštěním zaměstnanců s nižšími mzdami a poklesem nemocnosti. Oživení ekonomiky bylo v roce 2010 provázeno růstem mzdového mediánu ve všech krajích s výjimkou Pardubického (pokles o 0,5 %) a Hlavního města Prahy (stagnace). Určitou dynamiku růstu mezd si po oba poslední roky udržel pouze Ústecký a Jihomoravský kraj. Ve všech krajích byl v roce 2010 překročen mzdový medián z roku 2008, nejvíce v Jihomoravském kraji, a to o 4 procenta. Rozpětí mezi mzdovým mediánem v kraji s nejvyšší a nejnižší úrovní mezd (Hlavní město Praha a Karlovarský kraj) se zvětšovalo jak před obdobím hospodářské recese, tak i v jeho průběhu. Na Karlovarsku jsou nyní mzdy o 30 % nižší než v Praze.

HDP na obyvatele rostl v roce 2009 pouze v Hlavním městě Praze

Zpomalení růstu HDP se začalo ve většině krajů projevovat již v roce 2008 vlivem nižší poptávky po průmyslové produkci. V roce 2009 se kumuloval pokles průmyslové produkce ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy se snížením stavební výroby (objem provedených stavebních prací poklesl v 10 krajích) i nižší zemědělskou produkcí ve všech krajích. Relativně nejvyšší pokles HDP na obyvatele (v běžných cenách) byl v roce 2009 zaznamenán v Moravskoslezském a Libereckém

kraji. HDP stagnoval v Jihočeském kraji a vzrostl pouze v Hlavním městě Praze (o 0,6 %). K nepatrnému poklesu došlo ještě v Plzeňském kraji, avšak ten patřil mezi tři kraje, kde se HDP snižoval již v roce 2008.

Pokles tvorby hrubého fixního kapitálu byl v roce 2009 rychlejší než pokles HDP

Hospodářské problémy byly provázeny sníženou mírou investování. Zatímco v roce 2007 více než čtvrtina (25,2 %) HDP směřovala do tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), v roce 2008 poklesl tento podíl na 23,9 % a v roce 2009 na 22,5 %. Snížení podílu THFK na HDP zaznamenalo v roce 2008 celkem 10 krajů, v roce 2009 k němu došlo v 8 případech. Snížení míry investic v obou letech zaznamenaly 4 kraje (Hlavní město Praha, Jihočeský, Jihomoravský a Zlínský kraj).

Zemědělská produkce poklesla v roce 2009 pod úroveň let 2007 a 2008 ve všech krajích

Snížení zemědělské produkce se v roce 2009 nevyhnulo žádnému kraji, přitom v 10 krajích byla produkce na hektar zemědělské půdy nejnižší za posledních 5 let. Došlo ke kombinaci nižší rostlinné produkce vlivem podprůměrné sklizně za současného poklesu živočišné produkce, hlavně mléka a masa. O více než pětinu poklesla meziročně zemědělská produkce (v přepočtu na ha) v Karlovarském a Ústeckém kraji, nejmenší pokles (15,1 %) zaznamenal Pardubický kraj. Nejnižší produkce na hektar obhospodařované půdy zůstává dlouhodobě v Karlovarském a Libereckém kraji.

Nejrychlejší oživení průmyslu ve Středočeském, Pardubickém a Moravskoslezském kraji

Oživení průmyslu v roce 2010 ve většině krajů ČR lze doložit růstem tržeb za prodej průmyslových výrobků. Výjimku tvořilo Hlavní město Praha, Olomoucký a Jihočeský kraj. V Jižních Čechách a na Olomoucku klesaly tržby pomaleji než v roce 2009. Zatímco v Praze byl první meziroční pokles tržeb v průmyslu zaznamenán až v roce 2010, ve všech ostatních krajích klesaly tržby již v roce 2009. Nad úroveň roku 2008 se dostaly v roce 2010 tržby pouze v průmyslových podnicích Středočeského, Pardubického, Moravskoslezského kraje a Hlavního města Prahy, tedy zejména v krajích s vysokým podílem výroby dopravních prostředků a elektroniky a zároveň s vysokým podílem vývozu. Meziroční zvýšení vývozu (zboží nejen průmyslového) v Pardubickém kraji o třetinu a ve Středočeském kraji o sedminu vedlo k tomu, že byl Plzeňský kraj odsunut až na 3. místo v objemu vývozu na 1 obyvatele kraje.

Na území Středočeského kraje v roce 2010 poklesl objem stavebních prací o více než čtvrtinu

Stavební aktivita poklesla v roce 2010 na území všech krajů, přitom v roce 2009 se snížil objem stavebních prací v 10 krajích. Největší meziroční pokles byl v roce 2010 zaznamenán ve Středočeském kraji. Dlouhodobě je nízký objem stavebních prací lokalizován do Libereckého, Královéhradeckého a Pardubického kraje. Do roku 2009 se k nim řadil i Zlínský kraj, avšak vysoká rozestavěnost vedla k tomu, že se zde objem stavebních prací snižoval pomaleji než v ostatních krajích (pokles o méně než 1 % při celostátním poklesu o 12,2 %). Objemem stavebních prací na obyvatele se tento kraj posunul v mezikrajském srovnání z předposledního na 8. místo. Pokles intenzity výstavby se nevyhnul ani Hlavnímu městu Praze. Jestliže v roce 2005 zde činil objem stavebních prací na obyvatele 216 % republikového průměru, v roce 2010 to bylo „jen“ 180 %. Naproti tomu na obyvatele Vysočiny byly „prostavěny“ jen dvě třetiny průměru ČR.

Intenzita zahajování výstavby bytů poklesla v roce 2010 v Hl. m. Praze pod republikový průměr

Bytová výstavba, zejména zahajování výstavby nových bytů, je velmi těsně spojena s hospodářským vývojem, a to především v ekonomických centrech a jejich zázemí. Zatímco výstavba největšího počtu nových bytů v ČR v uplynulých 20 letech začala v roce 2007 (v přepočtu na 1 000 obyvatel již o rok dříve), v Praze a Středočeském kraji vrcholilo zahajování výstavby bytů již v roce 2005. Naproti tomu v 5 krajích bylo nejvíce bytů zahájeno v roce 2008 a v Karlovarském kraji dokonce až v roce 2009. Jde však o kraj, kde je intenzita bytové výstavby dlouhodobě jedna z nejnižších (po Ústeckém kraji).

Více ubytovaných cizinců v Praze vedlo v roce 2010 k růstu počtu hostů v celé ČR

Oživení hospodářství se v roce 2010 projevilo i v oblasti cestovního ruchu. Po dvouletém úbytku počtu hostů hromadných ubytovacích zařízení se jejich počet v uplynulém roce meziročně zvýšil o 1,9 %, což pokrylo předchozí pokles počtu hostů pouze z jedné čtvrtiny. Rozhodující vliv na růst počtu hostů mělo zvýšení počtu ubytovaných cizinců v hlavním městě. Praha si tak upevnila dominantní postavení; v roce 2010 zde nocovalo 39 % všech hostů hromadných ubytovacích zařízení v ČR, přitom u cizinců byl tento podíl dokonce 65 %. Naproti tomu se od roku 2005 snižuje počet hostů ve Středočeském kraji a od roku 2007 v Jihočeském, Ústeckém, Libereckém a Královéhradeckém kraji.

Dopad snížení produkce na životní prostředí,

Pozitivní vývoj v letech 2008 a 2009 v oblasti emisí souvisí s poklesem průmyslové výroby včetně výroby elektřiny z hnědého uhlí. Na pokles produkce oxidů dusíku mimo to působilo i snižování intenzity dopravy. Zatímco ke snížení měrných emisí

především na snižování emisí

oxidů dusíku (NO_x) došlo v roce 2009 ve všech krajích, měrné emise oxidu siřičitého (SO_2) vzrostly v témže roce ve čtyřech krajích, v absolutním vyjádření zejména v Ústeckém a Plzeňském kraji. Tím se zhoršila pozice Plzeňského kraje při mezikrajském srovnání (ve prospěch Královéhradeckého kraje). Jiné změny postavení krajů v období recese nenastaly. Nejpříznivější situace z hlediska emisí SO_2 zůstává na Vysočině a v Jihomoravském kraji, emisí NO_x v Jihočeském a Libereckém kraji. Naproti tomu nejkritičtější situace z hlediska emisí SO_2 trvá v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, z hlediska emisí NO_x pak v Hlavním městě Praze a v Ústeckém kraji.

Zahájená bytová výstavba v krajích ČR v letech 2005 až 2010

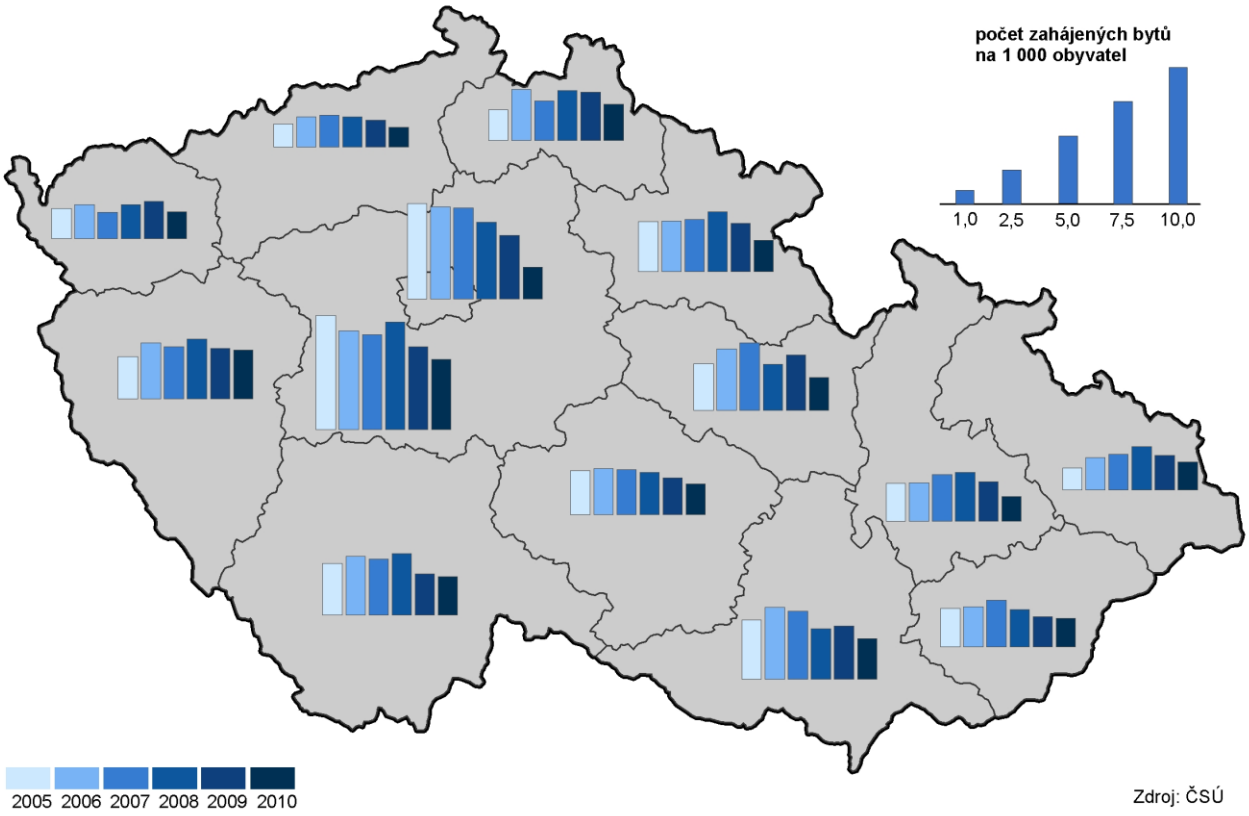

Zdroj: ČSÚ

Karlovarský a Jihočeský kraj produkují nejméně komunálního odpadu na 1 obyvatele

Na rozdíl od snížení produkce podnikového odpadu v roce 2009 v souvislosti s poklesem průmyslové a stavební výroby se v letech 2008 a 2009 produkce komunálního odpadu zvyšovala. V šesti krajích tento růst probíhal po oba roky. Relativně největšími producenty komunálního odpadu (v přepočtu na obyvatele) jsou Středočeský kraj a Vysočina, tedy území s rozdrobenou sídelní strukturou a nižším podílem městského obyvatelstva. Nejnižší objem komunálního odpadu na obyvatele byl v roce 2009 zjištěn v Královéhradeckém kraji, tedy kraji s dlouhodobě nejvyšším podílem odděleně sbíraných složek komunálního odpadu. Naproti tomu Karlovarský, Ústecký a Středočeský kraj mají podíl separovaného odpadu dlouhodobě podprůměrný, od roku 2007 se k nim přidal i Jihomoravský kraj. Na celkovém snížení podílu odděleně sbíraných složek komunálního odpadu se v roce 2009 podílely především Pardubický a Liberecký kraj.

Zvyšování cen vodného přispívá k poklesu spotřeby vody v domácnostech

Obdobně jako se od roku 2008 snižuje celkové množství fakturované vody dodané z vodovodů pro veřejnou potřebu, klesá i spotřeba vody v domácnostech. Ekonomické tlaky (růst ceny vodného a stočného) vedly k tomu, že byl meziroční pokles specifického množství vody fakturované domácnostem v roce 2010 zaznamenán ve všech krajích s výjimkou Středočeského. V tomto kraji klesala v posledních pěti letech spotřeba vody nejpomaleji. Tento jev může být mimo jiné i projevem suburbanizace. Zatímco ještě v roce 2006 byla ve Středočeském kraji spotřeba vody na obyvatele 9 % pod republikovým průměrem, v roce 2010 byla zde již spotřeba nadprůměrná. I při výrazném snížení specifického množství vody fakturované domácnostem v Hlavním městě Praze (o 8,5 % v roce 2010) má metropole mezi kraji nejvyšší spotřebu vody v domácnostech, průměr ČR na

obyvatele je zde překročen o 17 %. Naproti tomu nejnižší spotřebu vody mají domácnosti ve Zlínském kraji a na Vysočině.

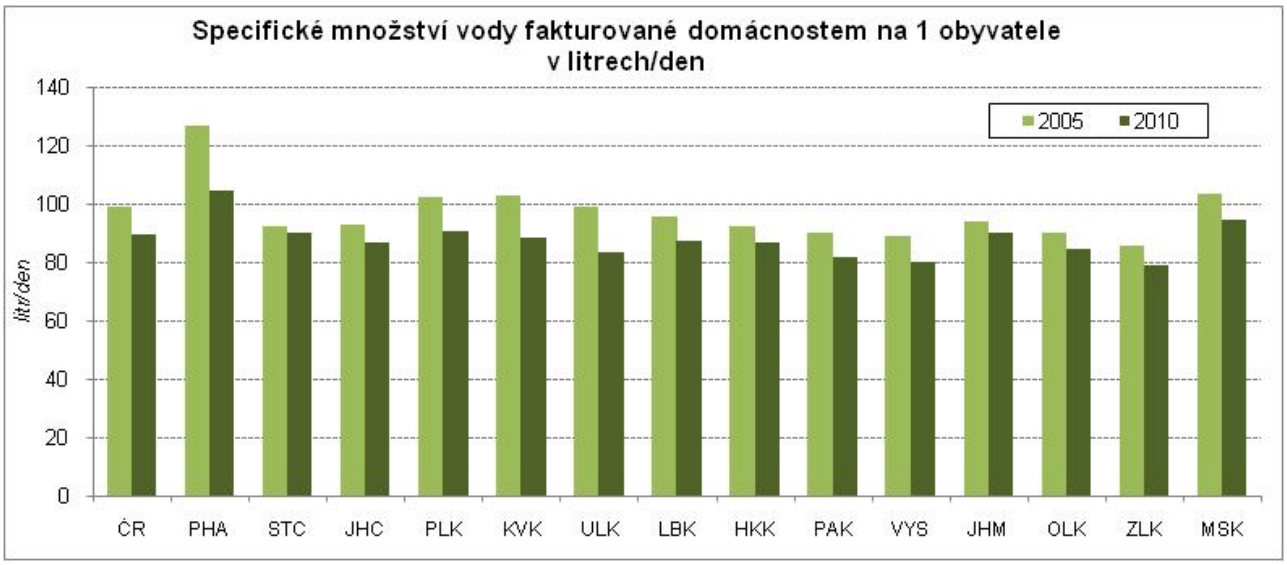

Investice na ochranu životního prostředí od roku 2007 směřují zejména do Plzeňského kraje

Celkové výdaje na ochranu životního prostředí se v roce 2009 zvýšily jen nepatrně, přitom rychlejší růst investičních výdajů byl na úkor poklesu neinvestičních nákladů. Více prostředků bylo vynaloženo na budování čistíren odpadních vod, postupně se snižuje objem prostředků vynakládaných na ochranu ovzduší. V přepočtu na obyvatele se nejvíce v letech 2007 – 2009 investovalo do životního prostředí v Plzeňském kraji; v roce 2009 též v Libereckém a Jihočeském kraji. Tyto tři kraje přitom měly v roce 2005 mezi kraji nejnižší objem investovaných prostředků do životního prostředí. Za území s dlouhodobě nižším objemem investic do životního prostředí lze považovat Olomoucký kraj, kde se v přepočtu na obyvatele v roce 2009 investovalo necelých 45 % republikového průměru.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2005 až 2009

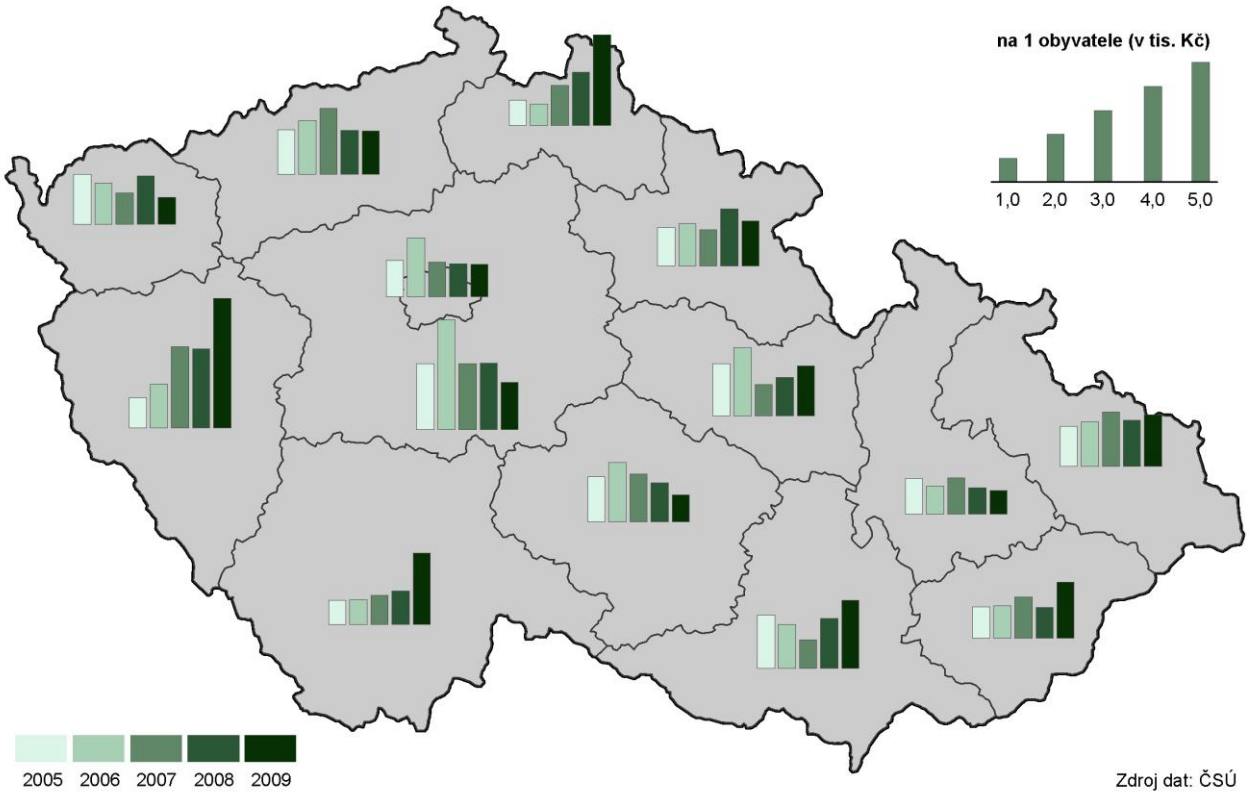

6. Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)														
2005	-0,6	-0,6	-0,6	-0,4	-0,7	0,1	-0,3	0,1	-0,6	-0,5	-0,5	-0,8	-0,5	-1,0	-0,7
2006	0,1	0,2	0,6	0,3	-0,2	0,7	0,3	0,8	-0,4	0,2	0,7	-0,1	0,2	-0,5	-0,2
2007	1,0	0,8	1,7	1,1	0,8	1,7	1,2	1,7	1,0	1,1	1,0	0,5	0,7	0,3	0,6
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
	Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)														
2005	3,5	10,0	12,8	3,7	4,2	-1,1	1,5	3,3	2,5	2,0	1,8	0,9	0,1	0,1	-1,3
2006	3,4	5,3	14,1	3,2	5,7	0,3	-0,2	3,3	2,7	3,2	1,1	2,1	0,9	0,0	-1,0
2007	8,1	19,2	20,6	4,1	10,9	7,6	8,4	5,6	3,7	6,0	3,0	6,5	2,2	1,3	-0,1
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
	Živě narození mimo manželství (%)														
2005	31,7	28,0	29,0	29,4	32,4	49,4	48,0	37,9	30,4	27,8	22,7	26,4	31,2	21,5	36,5
2006	33,3	30,0	29,7	33,0	34,0	51,1	48,3	38,1	31,8	30,0	24,9	27,8	33,4	23,5	38,1
2007	34,5	30,8	31,3	33,1	35,1	51,0	49,6	40,2	35,0	30,0	25,2	28,8	34,5	25,8	39,4
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
	Index stáří (65 a více let / 0-14 let) (%)														
2005	97,0	126,9	94,5	94,5	102,9	84,9	80,2	85,8	100,3	95,1	93,6	102,4	96,5	99,4	88,6
2006	100,2	128,8	95,5	97,7	105,5	88,4	83,0	89,0	103,7	98,1	97,4	106,1	100,3	103,7	93,5
2007	102,4	129,4	95,3	100,2	107,3	90,9	85,0	91,2	106,1	100,6	100,6	108,9	103,5	107,2	97,2
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
	Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry														
2005	72,7	74,7	72,4	73,1	72,9	71,9	70,8	72,7	73,7	73,2	73,6	73,0	73,0	72,0	71,3
2006	73,2	75,2	73,0	73,7	73,4	72,3	71,2	73,0	74,4	73,4	73,9	73,2	73,2	72,6	71,9
2007	73,6	75,6	73,4	74,2	74,0	72,6	71,4	73,1	74,8	73,8	74,4	73,5	73,3	73,3	72,3
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
	Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry														
2005	79,1	80,0	78,6	79,3	78,9	78,1	77,3	78,9	79,9	79,5	79,5	79,7	79,5	79,7	78,5
2006	79,4	80,4	79,0	79,5	79,1	78,4	77,5	79,5	80,1	79,7	80,0	79,9	79,7	79,7	78,8
2007	79,8	80,7	79,6	79,9	79,6	78,8	78,1	79,4	80,0	79,5	81,1	80,3	79,9	80,2	79,3
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
	Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)														
2005	2,7	7,6	3,0	1,7	2,4	4,7	2,7	2,7	2,1	1,3	1,2	2,1	1,2	1,0	1,5
2006	3,1	8,7	3,6	2,0	2,8	5,3	3,2	3,1	2,4	1,5	1,4	2,5	1,3	1,1	1,6
2007	3,8	10,6	4,2	2,4	3,7	6,3	4,0	3,5	2,8	2,1	1,7	2,9	1,6	1,3	1,8
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let (%)														
2005	70,7	76,9	72,8	73,4	74,6	71,2	65,6	71,0	72,2	71,8	71,0	69,8	67,9	68,2	65,1
2006	71,2	77,2	73,5	73,4	73,8	70,6	66,2	69,6	73,3	72,3	72,7	69,2	69,6	71,0	65,4
2007	72,0	76,9	74,0	74,7	73,8	71,9	66,4	69,4	73,7	72,8	74,1	71,0	70,3	72,7	67,2
2008	72,4	76,6	74,6	75,0	74,8	71,4	67,2	68,8	73,1	73,3	73,7	71,0	70,1	73,3	69,1
2009	70,9	76,5	73,4	73,3	72,1	69,3	65,9	67,5	69,9	71,1	71,4	69,9	70,0	70,0	67,8
2010	70,4	76,0	72,8	71,7	72,1	70,4	65,6	69,2	70,5	70,2	71,0	70,3	66,8	68,6	66,7
	Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12. (%) (MPSV)														
2005	8,9	3,2	6,3	6,7	6,4	10,3	15,4	7,7	7,3	8,3	8,2	10,2	10,6	9,3	14,2
2006	7,7	2,7	5,3	5,7	5,6	9,2	13,8	7,0	6,3	6,9	7,1	8,8	9,0	7,8	12,6
2007	6,0	2,2	4,2	4,5	4,4	7,3	11,0	6,1	4,7	5,4	5,6	6,9	6,7	6,0	9,6
2008	6,0	2,1	4,5	4,8	5,0	7,6	10,3	7,0	4,8	6,0	6,3	6,8	6,9	6,1	8,5
2009	9,2	3,7	7,0	7,8	8,2	11,1	13,6	11,2	8,0	9,6	10,3	10,6	12,2	10,8	12,1
2010	9,6	4,1	7,7	8,5	8,2	11,4	13,9	10,5	8,4	9,9	10,7	10,9	12,5	10,7	12,4
	Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12. (%)[1)] (MPSV)														
2005	3,9	0,9	2,3	2,0	2,3	4,6	8,3	3,1	2,6	3,1	3,3	4,6	4,7	4,0	7,8
2006	3,4	0,7	1,9	1,9	2,1	4,2	7,4	2,7	2,2	2,5	2,9	3,9	3,8	3,4	6,8
2007	2,5	0,5	1,4	1,3	1,5	3,2	5,7	2,2	1,4	1,9	2,1	2,8	2,7	2,5	5,1
2008	1,8	0,4	1,0	1,0	1,2	2,5	4,1	1,8	0,8	1,5	1,7	2,2	2,0	1,9	3,6
2009	2,2	0,4	1,3	1,3	1,6	3,1	4,5	2,6	1,2	2,0	2,3	2,6	2,5	2,5	3,8
2010	3,1	0,9	2,1	2,1	2,4	4,2	5,5	3,6	1,9	2,9	3,4	3,6	4,3	3,8	4,9
	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2005	143,8	194,3	152,8	139,1	144,3	129,0	126,8	135,0	140,1	136,6	134,9	140,4	130,3	134,4	130,9
2006	155,2	212,8	165,9	151,5	153,7	138,2	137,9	144,7	150,5	146,1	146,5	147,9	141,9	149,0	138,3
2007	169,2	229,3	181,1	163,1	168,8	149,5	146,9	156,3	163,2	159,4	160,9	165,2	155,1	161,9	152,1
2008	181,6	238,1	189,1	178,5	180,2	160,8	160,6	166,5	174,9	173,7	172,9	179,7	166,6	172,3	168,8
2009	179,9	232,3	187,4	178,2	179,7	162,3	163,3	167,5	173,0	171,7	169,9	176,3	166,2	168,4	167,6
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)														
2005	18 589	23 188	18 956	17 284	18 500	16 541	17 749	17 535	17 287	16 880	16 960	17 557	17 088	17 423	18 077
2006	19 512	24 941	20 086	17 950	19 555	18 025	18 947	18 622	17 912	17 620	17 971	18 628	18 518	17 909	18 933
2007	20 908	26 090	21 891	19 312	20 921	19 380	20 211	20 521	19 327	18 927	19 737	19 969	19 992	19 238	20 365
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
	Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%) (MPSV)														
2005	4,0	10,4	5,0	2,6	5,1	5,0	2,2	3,9	3,0	2,8	2,2	3,3	1,4	1,9	2,2
2006	4,6	11,2	5,8	2,9	5,7	5,0	2,5	4,6	3,5	3,7	2,5	4,1	1,5	2,0	2,4
2007	5,6	13,0	6,9	3,7	8,3	5,8	3,1	5,4	4,6	6,2	3,1	4,6	1,9	2,3	2,6
2008	6,4	15,2	8,1	3,9	9,0	6,7	3,7	5,5	5,0	6,8	3,4	5,9	2,0	2,6	2,9
2009	5,6	13,6	7,2	3,1	7,1	5,8	3,3	5,0	4,2	4,2	2,2	5,4	1,7	2,2	2,7
2010	5,4	12,7	6,2	3,1	6,8	5,7	3,3	4,9	4,1	4,3	2,2	5,5	1,7	2,4	2,8
	Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (%)[2)] (ČSSZ)														
2005	18,7	11,7	16,9	18,2	22,8	19,9	20,8	16,2	18,0	21,8	24,5	17,7	18,8	19,5	21,9
2006	19,7	12,0	17,8	19,4	23,9	21,0	22,3	17,2	19,1	23,0	25,9	18,8	20,1	20,5	23,0
2007	20,7	12,2	18,5	20,7	25,0	22,2	23,7	18,2	20,1	24,4	27,3	19,7	21,5	21,5	24,3
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010[3)]	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9

[1)] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[2)] stav v prosinci daného roku; uvedené údaje jsou za tzv. "sólo" důchody - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

[3)] výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2005	291,6	609,0	268,4	262,6	275,2	219,6	236,8	244,4	255,5	240,2	247,1	265,3	221,0	235,3	246,8
2006	313,9	659,8	296,6	281,7	296,5	225,3	255,1	255,1	266,3	263,4	264,4	287,5	232,6	255,7	261,3
2007	342,5	736,0	321,0	294,2	315,1	243,8	271,4	264,0	291,4	286,6	288,1	314,8	254,1	279,9	288,6
2008	353,7	756,9	326,0	298,1	300,6	243,9	283,9	257,6	295,8	294,2	277,9	344,1	266,3	299,6	305,5
2009	345,6	761,6	317,2	298,1	299,8	233,6	275,7	240,1	291,2	286,5	270,7	330,1	260,5	287,0	281,6
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2005	72,5	173,8	76,8	74,4	57,8	57,8	48,5	56,7	46,5	45,0	59,9	80,4	46,7	45,2	50,1
2006	77,6	204,0	74,9	60,5	97,9	50,1	53,8	49,8	44,7	42,1	50,9	76,1	46,7	51,9	60,8
2007	86,2	250,2	71,1	59,7	84,5	50,2	73,3	53,3	48,1	53,8	64,9	84,1	50,2	53,2	61,3
2008	84,7	251,5	62,7	58,1	63,5	56,5	65,4	63,7	45,9	57,9	48,0	85,2	49,5	49,6	70,3
2009	77,6	209,5	63,2	55,5	77,7	50,4	65,4	49,2	49,4	46,8	49,1	76,6	66,9	44,5	55,6
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)														
2005	28,5	30,1		27,1	23,7	13,1	24,7	18,6	32,3	31,5	29,5	34,2	31,8	28,8	28,4
2006	28,7	30,4		25,7	24,6	14,0	26,8	19,5	32,6	31,1	31,2	34,9	29,8	27,3	26,9
2007	33,4	36,9		29,8	29,2	15,3	29,0	22,5	37,3	36,0	37,7	40,1	34,5	32,1	30,2
2008	33,5	37,4		29,7	29,7	16,8	30,9	22,5	36,9	36,6	36,1	40,5	33,3	33,2	29,8
2009	27,6	30,9		24,2	25,0	13,4	24,1	18,6	31,1	31,1	29,0	33,1	26,7	27,0	25,0
2010	.	.		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Vývoj tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy (předchozí rok = 100)														
2005	108,9	111,0	115,7	92,7	108,5	103,2	113,5	117,2	107,3	97,6	104,3	112,0	97,4	110,1	108,2
2006	112,5	113,6	110,3	108,1	124,7	105,5	111,1	114,0	101,5	118,4	122,5	109,1	115,0	114,3	109,5
2007	110,5	109,6	110,1	114,8	108,1	101,5	109,0	107,8	106,2	115,9	111,2	129,0	115,1	112,9	102,7
2008	101,0	106,3	92,3	112,5	104,6	102,6	110,4	92,5	93,3	95,2	94,2	99,6	99,2	100,5	108,8
2009	87,1	107,7	92,7	84,0	83,5	84,0	78,7	88,6	81,3	89,0	76,0	82,5	76,9	89,9	81,0
2010	110,6	94,6	111,1	98,5	111,5	105,7	118,8	109,2	115,9	121,0	112,8	105,1	98,2	105,1	126,8
	Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)														
2005	26,8	57,9	22,0	25,9	29,2	32,3	25,9	19,8	19,7	23,4	17,9	24,5	21,2	17,3	20,9
2006	29,0	57,6	24,6	27,3	32,8	28,0	27,1	19,5	24,4	23,6	24,1	29,7	25,1	20,1	21,6
2007	31,2	63,1	27,3	33,7	32,3	31,7	31,5	19,2	24,0	18,9	24,9	27,5	29,9	20,2	26,7
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
	Zahájené byty na 1 000 obyvatel														
2005	3,9	6,9	8,3	3,8	3,1	2,2	1,7	2,2	3,6	3,4	3,2	4,3	2,8	2,8	1,6
2006	4,3	6,7	7,2	4,3	4,1	2,5	2,2	3,7	3,7	4,5	3,4	5,2	2,8	2,9	2,3
2007	4,2	6,6	6,9	4,1	3,8	1,9	2,3	2,9	3,8	4,9	3,3	4,9	3,4	3,4	2,6
2008	4,2	5,6	7,8	4,5	4,3	2,5	2,2	3,7	4,3	3,4	3,1	3,7	3,6	2,7	3,1
2009	3,6	4,6	6,1	3,0	3,6	2,7	2,0	3,5	3,5	4,0	2,7	3,8	2,9	2,2	2,5
2010	2,7	2,3	5,1	2,8	3,6	2,0	1,5	2,6	2,3	2,4	2,2	3,0	1,8	2,1	2,0
	Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (předchozí rok = 100)														
2005	101,2	106,3	90,5	95,8	90,7	104,6	109,0	101,8	101,8	97,4	99,3	103,3	99,0	93,6	99,8
2006	102,9	100,8	99,6	107,6	104,0	113,6	101,9	104,5	101,0	107,2	104,8	101,2	103,8	104,0	102,2
2007	101,9	108,3	93,0	88,9	105,4	101,4	95,9	88,4	92,6	110,0	102,7	110,2	101,0	104,7	105,5
2008	99,0	102,3	93,2	95,6	94,8	100,1	97,4	99,2	99,3	93,0	94,5	100,6	98,1	93,4	99,6
2009	93,4	94,8	97,0	98,0	98,3	98,0	91,7	92,8	89,7	88,9	90,7	87,8	88,4	90,1	91,5
2010	101,9	109,1	97,8	97,4	101,1	100,7	86,2	96,9	99,3	98,8	93,7	100,1	100,1	103,2	90,0

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
	Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km^2)														
2005	2,8	4,9	2,3	1,1	1,5	5,0	13,5	1,2	1,7	3,5	0,5	0,6	1,4	1,8	5,5
2006	2,7	4,6	2,1	1,0	1,5	5,1	13,4	1,1	1,7	3,1	0,4	0,6	1,1	1,8	5,5
2007	2,7	3,0	2,1	1,0	1,4	6,4	14,3	0,9	1,6	3,1	0,4	0,6	1,0	1,6	5,6
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km^2)														
2005	3,7	22,9	3,9	1,5	2,0	3,1	13,1	1,8	2,1	4,1	2,3	2,8	2,4	2,3	6,3
2006	3,6	19,2	3,7	1,4	1,9	3,6	13,2	1,6	2,0	4,1	2,1	2,7	2,3	2,1	5,9
2007	3,6	18,1	3,8	1,4	1,9	3,7	13,1	1,6	2,0	4,6	2,1	2,7	2,3	2,1	6,0
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)														
2005	289	271	349	281	285	290	316	276	282	270	265	263	275	271	298
2006	296	280	343	289	306	302	319	277	279	291	305	283	283	288	287
2007	293	288	349	281	313	320	300	286	279	283	276	275	289	287	272
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)														
2005	10,2	11,5	6,1	9,2	16,2	5,9	10,1	14,5	18,1	10,3	12,1	10,0	10,1	12,4	6,1
2006	10,8	12,5	8,1	9,1	14,4	7,2	8,6	12,0	17,1	12,2	13,3	9,6	10,8	11,8	9,4
2007	12,8	14,1	9,5	10,5	18,2	11,9	8,9	13,9	19,1	17,0	14,7	8,9	14,8	14,2	12,8
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)														
2005	11,9	6,1	7,3	14,9	21,1	2,9	3,9	1,7	10,9	18,2	8,6	20,7	5,4	12,4	28,5
2006	17,6	10,2	14,2	24,8	18,9	8,3	6,4	7,5	5,2	30,3	9,6	35,3	24,6	18,7	21,5
2007	19,3	10,5	9,2	16,2	30,0	1,9	23,7	12,1	14,0	12,5	11,8	29,9	25,0	9,3	32,0
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)														
2005	98,9	126,8	92,0	92,8	102,3	102,9	98,7	95,3	92,2	90,1	89,0	94,0	89,9	85,6	103,5
2006	97,5	130,0	89,1	89,5	96,8	100,5	98,3	95,5	92,3	87,4	84,1	93,2	87,7	83,7	101,9
2007	98,5	128,7	92,5	92,0	99,8	97,6	97,3	98,3	91,2	90,1	84,6	97,2	87,8	83,8	101,8
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
	Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)														
2005	1 783	1 525	2 772	1 018	1 265	2 096	1 858	1 070	1 602	2 202	1 911	2 230	1 494	1 321	1 667
2006	2 189	2 478	4 619	1 033	1 842	1 740	2 270	917	1 771	2 866	2 510	1 852	1 180	1 355	1 866
2007	1 928	1 470	2 782	1 229	3 425	1 311	2 760	1 692	1 514	1 329	2 014	1 200	1 526	1 728	2 275
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obyvatelstvo k 31. 12.	osoby	1 130 358	1 132 563	1 140 534	1 147 146	1 151 708	1 154 654
v tom: muži		548 799	550 402	555 338	559 211	562 017	563 627
ženy		581 559	582 161	585 196	587 935	589 691	591 027
Podíl cizinců (bez azylantů) z počtu obyvatel k 31.12.	%	2,1	2,5	2,9	3,1	3,2	3,1
Sňatky	počet	5 693	5 859	6 287	5 802	5 252	5 099
Rozvody	počet	3 154	3 096	3 369	3 334	3 047	3 548
Rozvody na 100 sňatků	počet	55	53	54	57	58	70
Živě narození	osoby	11 149	11 512	12 371	13 196	13 145	13 040
z toho mimo manželství	%	26,4	27,8	28,8	30,6	33,8	35,8
Úhrnná plodnost[1)]		1,240	1,272	1,304	1,375	1,367	1,492
Potraty	počet	3 893	3 923	4 074	3 796	3 757	3 730
z toho umělá přerušení těhotenství		2 470	2 426	2 569	2 348	2 225	2 311
Potraty na 100 narozených	počet	35	34	33	29	28	29
Zemřelí celkem	osoby	12 059	11 667	11 774	11 262	11 581	11 566
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 388	6 058	6 252	5 917	6 035	5 852
novotvary		3 046	3 015	2 915	2 870	2 944	3 002
Přirozený přírůstek	osoby	-910	-155	597	1 934	1 564	1 474
Přistěhovalí celkem	osoby	9 494	10 217	16 883	12 327	10 392	9 503
z toho z ciziny		4 281	4 835	10 676	5 623	3 837	2 909
Vystěhovalí celkem	osoby	8 466	7 857	9 509	7 649	7 394	8 031
z toho do ciziny		2 380	1 324	2 006	701	1 322	1 377
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	1 028	2 360	7 374	4 678	2 998	1 472
z toho s cizinou		1 901	3 511	8 670	4 922	2 515	1 532
Celkový přírůstek	osoby	118	2 205	7 971	6 612	4 562	2 946
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	9,9	10,2	10,9	11,5	11,4	11,3
zemřelí	‰	10,7	10,3	10,4	9,8	10,1	10,0
přirozený přírůstek	‰	-0,8	-0,1	0,5	1,7	1,4	1,3
přistěhovalí	‰	8,4	9,0	14,9	10,8	9,0	8,2
vystěhovalí	‰	7,5	6,9	8,4	6,7	6,4	7,0
přírůstek stěhováním	‰	0,9	2,1	6,5	4,1	2,6	1,3
celkový přírůstek	‰	0,1	1,9	7,0	5,8	4,0	2,6
Mrtvorozenost	‰	2,1	2,9	2,4	1,6	3,0	2,1
Kojenecká úmrtnost	‰	3,0	3,7	3,7	2,8	2,7	2,0
Novorozenecká úmrtnost	‰	2,2	3,0	3,1	1,6	1,8	1,2
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku:							
0-14 let	osoby	163 135	160 256	159 102	158 728	160 012	162 565
	%	14,4	14,1	13,9	13,8	13,9	14,1
15-64 let	osoby	800 187	802 230	808 105	810 220	808 981	805 399
	%	70,8	70,8	70,9	70,6	70,2	69,8
65 a více let	osoby	167 036	170 077	173 327	178 198	182 715	186 690
	%	14,8	15,0	15,2	15,5	15,9	16,2
Průměrný věk k 31. 12.	roky	40,3	40,5	40,6	40,8	40,9	41,1
v tom: muži		38,5	38,8	38,9	39,1	39,2	39,4
ženy		41,9	42,1	42,2	42,4	42,5	42,7
Index stáří (65 a více let / 0-14 let)	%	102,4	106,1	108,9	112,3	114,2	114,8
Index ekonomického zatížení (0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	%	41,3	41,2	41,1	41,6	42,4	43,4
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry)							
muži	roky	73,0	73,2	73,5	74,1	74,5	74,7
ženy	roky	79,7	79,9	80,3	80,6	80,8	81,1
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry)							
muži	roky	17,9	18,1	18,5	18,7	19,0	19,1
ženy	roky	22,3	22,4	22,6	22,9	23,0	23,3

[1)] počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15-49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	961,8	969,4	975,9	985,3	990,0	991,2
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	20,3	19,0	19,3	18,5	16,8	16,0
střední bez maturity	%	35,4	35,5	33,8	33,5	34,2	34,3
střední s maturitou	%	31,8	32,9	33,3	34,3	33,5	33,2
vysokoškolské	%	12,6	12,6	13,5	13,7	15,5	16,4
Pracovní síla	tis. osob	559,1	560,3	562,6	561,7	568,6	576,2
v tom: zaměstnaní v NH		513,9	515,7	532,1	537,0	529,7	531,8
z toho ženy		221,2	222,0	229,6	227,2	227,3	234,0
nezaměstnaní		45,2	44,6	30,5	24,7	38,9	44,4
z toho ženy		24,2	24,1	16,8	13,9	19,0	20,9
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	402,6	409,1	413,3	423,6	421,5	415,0
z toho: studující (vč. učňů)		89,3	92,4	95,7	101,7	98,3	98,4
důchodci		257,3	249,8	248,1	250,9	255,2	252,3
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	3,9	3,6	3,8	2,9	2,6	2,9
průmysl a stavebnictví	%	38,6	39,2	39,9	41,3	37,2	35,7
služby	%	57,6	57,2	56,3	55,8	60,2	61,4
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci	%	83,9	83,2	83,5	84,2	82,8	81,5
zaměstnavatelé	%	3,8	3,2	3,2	2,8	3,1	4,0
pracující na vlastní účet	%	11,3	12,7	12,4	12,4	13,4	14,0
Míra ekonomické aktivity	%	58,1	57,8	57,7	57,0	57,4	58,1
v tom: muži		67,9	67,3	67,2	67,3	67,3	67,0
ženy		49,1	48,9	48,7	47,4	48,2	49,8
z toho ve věku 20-64 let	%	75,7	75,1	75,0	74,3	75,0	76,2
Míra zaměstnanosti	%	53,4	53,2	54,5	54,5	53,5	53,7
v tom: muži		63,3	63,0	64,3	65,1	63,1	62,1
ženy		44,3	44,2	45,4	44,6	44,5	45,8
z toho ve věku 20-64 let	%	69,8	69,2	71,0	71,0	69,9	70,3
Míra nezaměstnanosti	%	8,1	8,0	5,4	4,4	6,8	7,7
v tom: muži		6,7	6,5	4,4	3,4	6,2	7,3
ženy		9,9	9,8	6,8	5,8	7,7	8,2
NEZAMĚSTNANOST (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce k 31. 12.	osoby	63 692	55 230	44 239	43 063	65 944	69 342
z toho: ženy		32 739	29 489	24 092	22 821	31 260	32 494
absolventi škol a mladiství		5 226	4 209	2 920	3 019	4 730	4 644
osoby se zdravotním postižením		10 058	9 553	8 665	8 136	9 046	9 281
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		17 548	16 139	14 164	16 547	23 063	22 009
dosažitelní		60 177	52 056	41 658	41 157	65 163	68 099
v tom podle věku:							
15-24 let		12 640	9 875	6 866	7 192	11 973	11 696
25-34 let		16 102	13 871	10 561	10 406	16 145	16 643
35-44 let		12 832	11 185	9 131	8 874	13 940	15 082
45-54 let		15 450	13 508	11 134	10 205	14 668	15 366
55 a více let		6 668	6 791	6 547	6 386	9 218	10 555
průměrný věk	roky	38,2	38,9	40,1	39,6	39,0	38,9
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	17 113	15 077	12 002	11 313	15 483	15 820
střední bez maturity	osoby	28 629	24 240	19 096	18 478	29 964	31 418
střední s maturitou	osoby	14 792	13 035	10 629	10 458	16 214	17 265
vysokoškolské	osoby	3 158	2 878	2 512	2 814	4 283	4 839

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1 - 3)		9 091	7 914	6 497	7 200	11 470	11 919
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		15 708	14 032	10 779	10 800	16 766	18 650
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6 - 8)		15 949	12 668	9 482	9 954	18 936	20 358
nekvalifikovaní (třída 9)		14 976	13 554	11 624	11 437	16 304	16 263
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	15 899	14 676	13 269	15 601	20 780	23 003
3-6 měsíců	osoby	10 958	9 419	7 376	8 184	14 370	11 975
6-12 měsíců	osoby	5 655	4 622	3 691	3 771	8 468	6 161
od 1 roku do 2 let	osoby	4 303	3 665	3 012	2 470	6 414	5 389
více než 2 roky	osoby	10 613	8 028	5 791	4 591	7 932	12 578
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	16 264	14 820	11 100	8 446	7 980	10 236
Míra registrované nezaměstnanosti	%	10,2	8,8	6,9	6,8	10,6	10,9
v tom: muži		8,9	7,3	5,6	5,6	9,7	11,6
ženy		11,9	10,8	8,6	8,5	11,7	10,3
Dlouhodobá nezaměstnanost k 31. 12.[1)]	%	4,6	3,9	2,8	2,2	2,6	3,6
Volná pracovní místa	počet	5 834	7 990	13 725	8 253	3 040	2 955
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	10,9	6,9	3,2	5,2	21,7	23,5
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	19 472	24 252	27 839	35 609	33 203	34 316
z toho ze zemí mimo EU[2)]		8 748	11 133	11 662	18 775	16 660	16 904
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	13 689	18 590	21 938	29 524	26 281	26 398
z toho ženy		4 073	5 742	7 084	10 102	8 646	8 748
s platným živnostenským oprávněním	osoby	5 783	5 662	5 901	6 085	6 922	7 918
z toho ženy		1 426	1 402	1 459	1 535	1 781	2 016
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	158 729	167 300	187 551	205 506	202 738	.
na 1 obyvatele	Kč	140 433	147 923	165 181	179 698	176 293	.
průměr ČR = 100	%	97,6	95,3	97,6	99,0	98,0	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD[3)]							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	20 272	21 583	23 303	25 109	25 700	26 223
v tom: muži		22 785	24 156	26 178	28 445	29 126	29 672
ženy		16 990	18 130	19 467	20 639	21 151	21 727
Medián mezd	Kč	17 557	18 628	19 969	21 287	21 621	22 139
v tom: muži		19 024	20 238	21 982	23 746	23 718	24 293
ženy		15 562	16 423	17 489	18 502	18 776	19 482
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Přiznané dávky celkem	počet	3 712 867	3 592 081	3 247 658	2 074 496	1 764 647	.
z toho přídavek na dítě		2 460 359	2 398 841	2 266 555	1 231 719	934 831	.
Hodnota vyplacených dávek celkem	tis. Kč	3 672 506	3 792 223	5 345 819	4 603 262	4 503 003	.
z toho přídavek na dítě		1 280 317	1 263 683	1 169 877	722 745	545 316	.
Hodnota vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele	Kč	3 249	3 353	4 708	4 025	3 916	.
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ							
Příjemci důchodů celkem	počet	302 930	307 006	309 976	313 210	316 736	319 865
z toho ženy		188 276	19 014	191 515	19 269	193 891	194 964
Příjemci starobního důchodu celkem[4)]	počet	157 107	160 604	163 530	166 988	171 120	183 471
z toho ženy		88 908	90 679	92 211	93 503	95 033	100 758
Příjemci předčasného starobního důchodu[5)]	počet	27 760	30 162	32 291	34 060	37 235	40 141
z toho ženy		15 995	17 084	18 062	19 067	20 688	22 036
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem[6)]	%	17,7	18,8	19,7	20,4	21,8	22,9
v tom: muži		17,3	18,7	20,0	20,4	21,7	23,1
ženy		18,0	18,8	19,6	20,4	21,8	22,7

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - sociální vývoj dokončení

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměrná měsíční výše důchodu celkem	Kč	7 449	7 877	8 410	9 267	9 639	9 713
v tom: muži		7 938	8 384	8 944	9 832	10 245	10 334
ženy		7 151	7 564	8 081	8 913	9 254	9 315
Průměrná měsíční výše starobního důchodu celkem (sólo)	Kč	7 659	8 097	8 653	9 540	9 941	10 003
v tom: muži		8 540	9 026	9 643	10 574	11 022	11 076
ženy		6 983	7 382	7 887	8 727	9 076	9 122
Podíl průměrné výše starobního důchodu celkem (sólo) na mzdovém mediánu	%	43,6	43,5	43,3	44,8	46,0	45,2
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	3 668 223	3 842 774	4 042 485	3 680 399	3 015 201	2 601 023
z toho dávky:							
nemocenské		3 066 601	3 193 641	3 280 915	2 881 896	2 124 429	1 732 764
peněžitá pomoc v mateřství		515 894	565 371	667 253	715 882	808 815	824 848
podpora při ošetřování člena rodiny		85 362	83 452	93 961	82 274	81 388	42 775
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	4 884	4 859	5 178	5 321	5 464	5 526
z toho lékaři v nestátních zařízeních		3 366	3 333	3 560	3 648	3 835	3 897
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	4,3	4,3	4,6	4,7	4,8	4,8
Nemocnice							
lůžka	počet	8 096	8 012	7 955	7 968	7 906	7 886
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	272 522	267 282	267 939	264 905	263 096	264 656
průměrná ošetřovací doba	dny	8,7	8,5	8,4	8,1	8,1	8,0
využití lůžek	dny	294	283	282	271	268	268
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		31 015	31 466	32 170	33 181	34 615	36 377
základních škol		99 841	95 529	91 546	88 365	85 711	84 974
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		67 494	66 938	65 668	64 853	63 509	60 689
vyšších odborných škol (denní studium)		2 919	2 779	2 750	2 646	2 625	2 703
Studenti vysokých škol k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		32 192	34 818	37 071	38 936	40 181	40 076
s místem výuky v kraji		61 217	66 359	71 894	76 194	79 910	81 931
z toho v prezenčním studiu	%	79,8	78,7	77,0	76,6	76,9	79,6
Absolventi vysokých škol s místem výuky v kraji	počet	10 378	12 559	14 024	16 217	17 249	18 032
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	30 878	31 973	33 347	31 699	30 095	29 312
na 1000 obyvatel		27	28	29	28	26	25
Objasněné trestné činy	počet	12 678	12 698	13 315	12 447	12 273	11 105
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	108	94	131	99	81	70

[1)] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[2)] v letech 2005 - 2007 mimo EU 25, v letech 2008 - 2010 mimo EU 27

[3)] MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělku) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu)

[4)] příjemci tzv. "sólo" starobních důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; od 1. 1. 2010 jsou do počtu příjemců starobních důchodů zahrnuti i příjemci invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

[5)] předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

[6)] v roce 2010 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	299 839	325 128	357 437	393 516	379 669	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	105,8	108,1	106,5	107,4	94,3	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	265 278	287 472	314 805	344 098	330 145	.
průměr ČR = 100	%	91,0	91,6	91,9	97,3	95,5	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	557 469	598 356	634 193	688 436	673 379	.
průměr ČR = 100	%	93,3	94,5	93,7	98,7	97,2	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	268 829	293 374	321 298	354 300	341 145	.
z toho podíl odvětví:							
zemědělství, myslivost, lesnictví, rybolov	%	3,5	3,1	2,9	3,1	2,7	.
zpracovatelský průmysl	%	24,2	22,7	24,4	22,9	21,2	.
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	%	2,2	2,0	2,1	5,2	4,4	.
stavebnictví	%	7,3	8,0	8,0	7,9	8,7	.
tržní služby	%	42,3	43,9	43,5	43,0	43,7	.
netržní služby	%	19,3	18,8	17,9	16,6	17,8	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	90 874	86 057	95 504	97 459	88 112	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	80 400	76 090	84 114	85 220	76 619	.
průměr ČR = 100	%	110,9	98,1	97,5	100,6	98,7	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště[1)]	osoby	537 858	543 369	563 608	571 609	563 827	.
z toho zaměstnanci		441 522	441 525	461 835	470 907	457 650	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance[2)]	Kč	24 976	26 685	28 114	30 173	30 322	.
z toho: přímé náklady		17 941	19 155	20 027	21 862	21 840	.
sociální požitky		465	386	484	364	276	.
sociální náklady a výdaje		6 370	6 931	7 342	7 735	7 997	.
personální náklady a výdaje		240	256	295	263	259	.
VÝVOZ							
Vývoz celkem	mil. Kč	134 226	151 666	174 210	174 009	154 524	167 352
Vývoz celkem, ČR = 100	%	7,2	7,1	7,0	7,0	7,2	6,7
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	4 654	5 057	5 726	6 047	8 127	.
z toho: mzdové		1 836	1 999	2 520	2 875	3 776	.
financované z veřejných zdrojů		2 644	3 035	3 207	3 279	3 835	.
Zaměstnanci ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	6 036	6 200	6 205	7 501	8 387	.
z toho výzkumní pracovníci		3 596	3 705	3 749	4 723	5 136	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající:[3)]							
osobní počítač	%	33,8	36,1	41,0	48,4	55,7	.
internet	%	22,4	27,9	34,5	43,0	51,3	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	258 291	263 071	269 366	276 783	275 189	283 202
z toho fyzické osoby		203 872	205 984	209 057	212 806	207 947	211 952
z toho živnostníci		177 086	179 411	183 044	186 702	192 875	195 743
Z celku jednotky typu podnik k 31. 12.[4)]	počet	138 143	137 609	134 678	148 562	149 294	155 739
z toho fyzické osoby		107 233	103 734	99 711	107 912	110 896	112 760
z toho živnostníci		93 474	90 426	86 801	94 785	100 337	100 133
Vzniklé subjekty	počet	8 603	9 263	11 031	12 038	12 314	13 988
z toho fyzické osoby		5 121	5 789	6 752	7 732	7 670	8 627
z toho živnostníci		4 817	5 560	6 500	7 377	7 162	7 319
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem	mil. Kč	12 401	12 815	14 805	14 802	12 235	.
z toho: rostlinná produkce		6 647	6 867	8 627	8 234	6 724	.
živočišná produkce		4 954	5 090	5 238	5 677	4 681	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	363 012	366 789	369 403	365 885	369 144	364 380
z toho orná		323 483	325 058	324 952	324 238	326 560	323 304
Sklizeň: obilovin	t	1 128 892	964 166	977 226	1 276 143	1 220 157	1 080 301
brambor	t	65 078	39 195	42 897	49 752	45 749	32 008

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - ekonomický vývoj dokončení

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stavy hospodářských zvířat							
k 1. 4. následujícího roku: skot	počet	73 878	74 784	72 250	66 786	61 635	58 782
prasata	počet	457 985	430 406	344 014	286 267	275 242	261 098
drůbež	počet	4 358 401	4 205 225	4 170 086	4 402 640	4 006 760	3 672 693
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem							
(bez drůbežího)	t	52 402	54 220	54 171	47 400	44 432	43 900
z toho: hovězí (včetně telecího)		5 496	5 310	5 016	4 126	3 875	3 468
vepřové		46 866	48 889	49 141	43 265	40 551	40 427
Výroba mléka	tis. l	174 084	175 086	169 325	178 610	169 211	141 057
Snáška vajec (konzumních)	tis. ks	114 706	119 969	121 428	110 227	107 535	94 905
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 608	1 592	1 595	1 622	1 367	1 514
Těžba dřeva	m^3 b. k.	695 106	1 108 044	916 929	1 030 525	1 068 125	1 260 568
z toho nahodilá živelní		.	459 508	212 836	334 798	154 366	425 907
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	262	275	275	280	284	248
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb							
průmyslové povahy celkem	mil. Kč	135 057	147 328	190 007	189 296	156 137	164 107
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 804	1 926	2 375	2 427	2 260	2 596
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	74 879	76 504	80 001	78 009	69 100	63 213
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	16 814	18 025	19 759	21 804	22 510	23 451
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	.	108	114	101	110	97
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	.	29 156	32 518	35 125	36 317	23 389
na 1 zaměstnance	tis. Kč	.	1 789	1 970	2 184	2 184	1 814
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	.	16 293	16 503	16 084	16 632	12 892
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	.	22 211	24 293	27 614	28 571	27 100
Stavební práce dle dodavatelských smluv							
v tuzemsku podle místa stavby celkem[5)]	mil. Kč	27 728	33 574	31 229	37 207	33 173	30 545
z toho pro veřejné zadavatele		12 984	15 499	13 052	15 076	15 958	10 758
STAVEBNÍ POVOLENÍ A OHLÁŠENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	33 586	39 961	35 971	41 804	40 101	43 634
z toho: budov (bytových a nebytových)		9 149	9 645	8 343	8 329	7 506	6 960
na ochranu životního prostředí		6 671	4 803	3 979	3 765	1 486	1 729
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	1 702	2 192	2 394	2 740	3 309	3 843
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	4 887	5 909	5 614	4 196	4 427	3 414
z toho v rodinných domech		2 058	2 291	2 270	2 241	1 987	1 920
Dokončené byty	počet	3 816	3 985	6 013	4 553	4 928	4 455
z toho v rodinných domech		1 444	1 611	1 888	1 893	2 226	2 286
Průměrná hodnota 1 m^2 obytné plochy dokončeného bytu							
v rodinném domě	Kč	27 362	28 215	28 715	30 463	32 530	33 272
v bytovém domě	Kč	27 568	27 248	30 147	31 771	32 631	30 191
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	496	489	502	518	507	490
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	30 540	30 319	31 311	32 212	32 260	31 690
Hosté celkem	osoby	1 056 307	1 069 258	1 178 114	1 185 770	1 041 492	1 042 070
z toho ze zahraničí		367 439	397 239	432 318	451 388	348 076	379 674
Průměrná doba pobytu	dny	3,2	3,2	3,0	2,9	3,0	3,0
z toho ze zahraničí		2,9	2,9	2,8	2,7	2,7	2,7

[1)] odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

[2)] od roku 2008 zahrnuty i údaje za fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku, zaměstnávající 10 a více zaměstnanců

[3)] tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2009 je vypočten z dat roku 2008, 2009 a 2010)

[4)] subjekt, který podle statistického zjišťování nebo administrativních zdrojů vykazuje ekonomickou aktivitu

[5)] za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Jihomoravský kraj - vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda	ha	431 563	430 858	429 851	429 187	428 099	427 411
z toho: orná půda		359 498	358 469	357 309	356 662	355 249	354 248
zahrady a ovocné sady		15 985	16 010	16 090	16 155	16 203	16 241
trvalé travní porosty		29 844	29 931	29 837	29 848	29 952	30 042
Nezemědělská půda	ha	288 070	288 772	289 703	290 354	291 356	292 052
z toho: lesní pozemky		201 169	201 311	201 418	201 467	201 611	201 675
zastavěné plochy a nádvoří		14 122	14 149	14 147	14 198	14 190	14 179
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	.	44	81	131	199	296
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	.	5 293	4 809	5 315	7 544	8 856
Výměra půdy v přechodném období	ha	.	627	2 323	4 382	4 934	6 511
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	.	1,4	1,7	2,3	2,9	3,6
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	94,0	93,2	97,2	93,2	94,1	90,1
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	83,1	84,1	86,5	87,2	87,9	88,3
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		76,6	77,1	79,9	81,2	82,5	82,8
Podíl čištěných odpadních vod	%	95,2	95,7	96,5	94,8	96,5	96,9
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)[1)]	t/km^2	0,65	0,68	0,74	0,71	0,73	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,46	0,49	0,50	0,47	0,49	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km^2	0,60	0,59	0,59	0,58	0,55	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,44	0,45	0,46	0,44	0,41	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km^2	2,80	2,65	2,67	2,67	2,61	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,42	0,39	0,36	0,45	0,45	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,20	2,09	2,15	2,08	2,03	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km^2	4,66	4,78	4,89	4,64	4,45	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,31	0,38	0,34	0,48	0,51	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		3,88	4,02	4,17	3,74	3,54	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 835	2 294	2 949	2 608	2 682	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	263	283	275	281	297	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	10,0	9,6	8,9	10,8	11,3	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	26	27	25	30	33	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	3 142	2 974	3 719	3 794	2 979	.
z toho nebezpečné odpady	%	3,9	3,3	4,0	3,3	3,7	.
Podíl využitých odpadů	%	28,2	41,7	38,9	35,7	34,0	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		20,7	35,3	29,9	24,2	22,8	.
Podíl odstraněných odpadů	%	15,4	16,8	14,5	13,5	18,1	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 230	1 852	1 200	2 090	2 860	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 590 543	2 090 276	1 308 390	2 743 891	3 648 383	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	7,6	12,4	18,2	5,8	2,9	.
nakládání s odpadními vodami	%	65,0	41,2	44,0	55,8	49,9	.
nakládání s odpady	%	14,0	29,7	24,3	35,3	42,4	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 866 781	4 321 766	4 786 686	5 060 647	4 645 190	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,3	2,7	2,2	1,8	3,0	.
nakládání s odpadními vodami	%	25,0	16,5	16,5	17,8	15,7	.
nakládání s odpady	%	69,2	71,0	72,3	73,4	73,6	.

[1)] od roku 2007 včetně emisí z chovů hospodářských zvířat, od roku 2008 navíc včetně emisí ze stavebních činností

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Obyvatelstvo k 31. 12.	2005	1 130 358	104 525	366 757	189 223	112 920	157 711	86 763	112 459
	2010	1 154 654	106 884	371 371	203 216	113 842	156 524	89 097	113 720
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2005[1)]	2,1	1,3	3,4	3,0	1,3	0,8	1,2	1,2
	2010	3,1	1,8	5,7	2,5	1,8	1,1	1,7	1,9
Přírůstek na 1 000 obyvatel:									
přirozenou měnou	2005-07	-0,1	-0,2	0,2	1,0	-1,0	-1,3	-0,6	-0,3
	2008-10	1,4	1,3	1,8	2,9	0,9	-0,3	1,6	0,6
stěhováním	2005-07	3,2	5,5	0,5	11,8	1,5	-0,7	3,6	1,6
	2008-10	2,7	2,5	0,7	9,8	1,0	-1,1	4,4	2,0
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%):									
0-14 let	2005	14,4	15,0	13,2	15,3	14,8	14,7	15,1	15,4
	2010	14,1	14,5	13,1	15,6	14,0	13,5	14,6	14,6
15-64 let	2005	70,8	70,3	70,6	70,2	71,9	71,2	70,7	71,2
	2010	69,8	69,3	69,1	68,8	71,3	70,8	70,1	71,0
65 a více let	2005	14,8	14,8	16,2	14,5	13,3	14,1	14,2	13,4
	2010	16,2	16,2	17,9	15,6	14,8	15,7	15,3	14,4
Průměrný věk k 31. 12.	2005	40,3	39,9	41,5	39,9	39,4	39,6	39,6	39,2
	2010	41,1	40,9	42,2	40,2	40,7	41,1	40,5	40,3
Index stáří (%)									
(65 a více let / 0-14 let)	2005	102,4	98,4	123,5	94,5	89,7	96,5	94,6	86,7
	2010	114,8	111,8	136,5	99,7	105,6	115,9	105,1	98,6
Index ekonomického zatížení (%)									
(0-14 let + 65 a více let / 15-64 let)	2005	41,3	42,3	41,6	42,4	39,0	40,5	41,4	40,5
	2010	43,4	44,4	44,8	45,3	40,3	41,2	42,7	40,9
Uchazeči o zaměstnání celkem									
k 31. 12.	2005	63 692	4 340	19 773	7 283	6 916	12 717	4 123	8 540
	2010	69 342	5 665	19 711	9 086	8 087	13 398	4 355	9 040
z toho:									
ženy	2005	32 739	2 275	10 247	4 089	3 368	6 019	2 243	4 498
	2010	32 494	2 744	9 765	4 369	3 518	5 764	2 021	4 313
absolventi škol a mladiství	2005[1)]	5 226	379	1 350	539	701	1 193	364	700
	2010	4 644	461	887	752	639	938	362	605
osoby se zdravotním									
postižením	2005	10 058	905	2 601	1 421	1 195	2 145	762	1 029
	2010	9 281	1 096	2 270	1 353	1 013	2 024	563	962
s nárokem na podporu									
v nezaměstnanosti	2005[1)]	17 548	1 398	4 103	1 999	2 392	3 420	1 268	2 968
	2010	22 009	1 571	4 864	3 038	3 206	3 927	1 524	3 879
dosažitelní	2005	60 177	4 070	18 616	6 677	6 524	12 132	3 936	8 222
	2010	68 099	5 464	19 180	8 977	8 021	13 220	4 239	8 998
Podíl uchazečů o zaměstnání									
z celkového počtu uchazečů									
k 31. 12. (%):									
ve věku 50 a více let	2005	24,0	24,9	22,4	22,5	28,1	21,7	26,7	27,1
	2010	27,2	29,5	26,0	23,8	30,8	25,6	27,9	30,3
evidovaných 12 a více měsíců	2005	42,2	40,8	48,5	37,0	36,2	44,0	41,0	35,5
	2010	32,9	37,4	36,9	28,7	26,4	37,7	27,0	27,1
Míra registrované nezaměstnanosti									
k 31. 12. (%)	2005	10,2	8,1	9,2	7,0	11,1	15,2	8,7	14,1
	2010	10,9	10,3	8,6	8,9	13,3	16,3	9,2	14,7
v tom: muži	2005	8,9	6,7	8,1	5,5	10,1	14,0	6,6	12,1
	2010	10,3	9,2	7,9	8,0	13,2	16,1	8,7	14,0
ženy	2005	11,9	10,0	10,5	8,9	12,5	16,7	11,8	16,6
	2010	11,6	11,9	9,4	10,0	13,3	16,6	9,9	15,7
Dlouhodobá nezaměstnanost									
k 31. 12. (%)[2)]	2005	4,6	3,5	4,7	2,8	4,3	7,0	3,7	5,2
	2010	3,6	4,0	3,2	2,6	3,5	6,2	2,6	4,0

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Jihomoravského kraje dokončení

	Rok, roční průměr	Kraj celkem	v tom okresy						
			Blansko	Brno-město	Brno-venkov	Břeclav	Hodonín	Vyškov	Znojmo
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem - stav v prosinci (%)[3]	2005[1]	17,7	22,5	13,5	19,4	15,1	18,7	19,0	26,5
	2010	21,9	25,9	15,7	21,5	22,7	23,5	24,5	36,6
v tom: muži	2005[1]	17,3	21,5	13,3	17,9	15,4	17,9	18,3	26,7
	2010	21,9	24,9	15,7	20,5	24,4	23,2	23,2	38,1
ženy	2005[1]	18,0	23,2	13,6	20,7	14,9	19,3	19,5	26,3
	2010	21,9	26,7	15,7	22,4	21,3	23,9	25,5	35,3
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2005[1]	27,3	13,8	47,9	18,6	23,1	14,3	13,9	19,8
	2010	25,4	15,3	42,6	18,0	21,9	13,7	15,2	19,8
z toho násilné a mravnostní	2005[1]	1,6	1,1	2,4	1,0	1,5	1,3	0,9	1,5
	2010	1,5	1,2	2,1	0,9	1,6	1,2	1,0	1,8
Daňové příjmy obcí od fyzických osob ze závislé činnosti a z podnikání na 1 obyvatele (Kč)	2005	3 212	2 215	5 377	2 181	2 196	2 112	2 204	2 146
	2009	2 600	1 951	4 251	1 714	1 864	1 831	1 731	1 841
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - podíl vzniklých na 1 000 obyvatel	2005-07[1]	5,0	4,3	5,2	4,6	5,1	4,5	5,5	5,6
	2008-10	6,3	5,4	6,5	6,3	6,4	6,2	6,9	6,5
Podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle k 31. 12. (%)	2005[1]	3,3	2,8	5,5	2,2	3,0	1,9	2,0	1,2
	2010	5,5	2,3	10,8	2,9	3,8	2,0	2,1	1,5
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)[4]	2005[1]	24,5	17,8	38,6	12,0	25,6	13,0	29,6	15,5
	2010	26,5	21,1	45,7	13,2	19,6	16,1	14,2	23,5
Počet bytů na 1 000 obyvatel:									
zahájených	2005-07[1]	4,8	4,4	5,4	7,7	5,0	1,9	4,1	3,3
	2008-10	3,5	4,7	2,6	5,8	3,6	2,1	3,3	3,1
dokončených	2005-07	4,1	4,3	5,0	5,6	2,3	1,7	3,9	3,4
	2008-10	4,0	3,5	4,2	6,7	3,7	1,8	3,2	3,3
Hromadná ubytovací zařízení:									
hosté na 1 000 obyvatel	2005[1]	935	835	1 165	699	1 265	628	308	1 191
	2010	904	774	1 080	620	1 448	660	272	1 242
průměrná doba pobytu (dny)	2005[1]	3,2	3,4	2,9	3,5	2,8	4,0	2,8	3,6
	2010	3,0	3,2	2,7	3,2	2,7	3,5	2,9	3,1
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):									
orné půdy	2005	50,0	34,2	23,4	48,5	52,4	49,3	50,1	62,5
	2010	49,2	34,0	22,7	48,1	50,1	48,7	49,7	61,9
zastavěných ploch, nádvoří a dopravních ploch	2005	5,6	4,6	20,0	5,3	5,6	5,8	4,8	4,5
	2010	5,7	4,7	20,4	5,4	5,8	5,8	4,9	4,7
Měrné emise (t/km^2) (REZZO 1-3):									
tuhých znečišťujících látek	2005[1]	0,19	0,20	0,75	0,24	0,11	0,19	0,14	0,14
	2009	0,17	0,17	0,60	0,21	0,07	0,20	0,09	0,15
oxidu siřičitého	2005[1]	0,59	0,34	1,08	0,23	0,12	2,28	0,34	0,27
	2009	0,54	0,31	1,05	0,20	0,08	2,08	0,24	0,30
oxidů dusíku	2005[1]	0,60	0,37	3,30	1,03	0,41	0,72	0,22	0,30
	2009	0,58	0,24	2,79	1,00	0,33	0,88	0,13	0,24
oxidu uhelnatého	2005[1]	0,78	0,70	1,47	1,17	0,46	0,54	0,36	1,04
	2009	0,91	0,58	2,36	2,29	0,36	0,42	0,29	0,60

[1] údaje za rok 2005 nejsou přepočteny na území okresů platné od 1. ledna 2007

[2] podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na pracovní síle

[3] údaje za příjemce tzv. "sólo" důchodů - bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

[4] za subjekty s 20 a více zaměstnanci